

RIM / TRADICIONALNA BOŽIČNA TISKOVNA KONFERENCA PREDSEDNIKA VLADE

Žrtve tudi v letu 1993

Amato meni, da posodabljanje Osimskih sporazumov med Slovenijo in Italijo ne bo dramatičen problem - Odprt problem zaščite obeh manjšin - Ne bo kandidiral za tajnika PSI

VOJMR TAVCAR

s socialistično stranko in njenim tajnikom Craxijem, gospodarsko problematiko s posebnim poudarkom na vprašanju zaposlitve.

Iz Amatovih odgovorov je vela izrazita zaskrbljenost zaradi težev, s katerimi se spoprijema Italija, obenem pa tudi nota optimizma, saj je premier večkrat poudaril, da se država lahko izmaze. Vendar pogoj za to je odgovorni prispevek vseh. In k zmernosti ter odgovornosti je Amato pozval pri obravnavanju problema strank in politične korupcije. Politična korupcija je po njegovih besedah rak, ki ga je treba izrezati, »toda s kirurškim nožem, ne s sekiro,« saj je treba »bolnika zdraviti, ne pa mu sprožiti strel v senca.« In v tej logiki zmernosti je Amato obravnaval tudi odnos s Craxijem in opozoril na nevarnost »cinicne klime, ki spominja na teror in sveto inkvizicijo, ko so osebe obsojali na osnovi ene same fraze. Po svojih močeh se bom boril, da se ta klima ne bo uveljavila.« In na to temo, kljub številnim vprašanjem, premier ni hotel več odgovarjati. Lotil se je samo posredno, ko je dejal, da nima namena kandidirati za strankinega tajnika, ker po njegovem mnenju ta vloga ni združljiva z dolžnitvijo predsednika vlade.

Zato pa je obsirneje obravnaval odnose s strankami in njihove težave. Po Amatovem mnenju se stranke morajo obnoviti, postati morajo bolj »glas« civilne družbe in manj »država«, sicer ne bodo uspele ohraniti svoje vloge. Na gospodarskem področju je Amato branil dosedanje ukrepe svoje vlade, zlasti pot, ki jo je ubral za privatizacijo državnih podjetij, pa tudi varčevalne ukrepe na področju skrbstva in zdravstva in privajanje davčne vijaka. Pri tem pa je postavil dejstvo, da je njegova vlada prvič po dolgih letih v varčevanju klestila predvsem izdatke.

Veliko pozornost je predsednik vlade namenil vprašanju delovnih mest in napovedal, da bo vlada prihodnji teden posvetila posebno sejo temu problemu in izoblikovala vrsto ukrepov na področju zaposlovanja. Kakšni bodo ukrepi, ni hotel povedati, nakazal pa je dve smernici razmišljanja: po eni strani uveljavljanje »socialnih blazilnikov« po drugi pa spodbuda za oblikovanje novih delovnih mest zlasti za mlade. In kot možnost omenil »vstopno plačo«, ki bi bila nižja od normalne, vendar bi mladim odprla pot v službo, ker bi delodajalci imeli interes, da jih zaposlijo.

Kakšno novo leto se nam nakazuje? Po Amatovih besedah manj črno, kot bi lahko ocenili, vendar pod pogojem, da se zavzamejo vsi in delajo za takšno Italijo, kakršno bi si želeli. Toda v državi niso vsi taki optimisti.

minenju se stranke morajo obnoviti, postati morajo bolj »glas« civilne družbe in manj »država«, sicer ne bodo uspele ohraniti svoje vloge.

Na gospodarskem področju je Amato branil dosedanje ukrepe svoje vlade, zlasti pot, ki jo je ubral za privatizacijo državnih podjetij, pa tudi varčevalne ukrepe na področju skrbstva in zdravstva in privajanje davčne vijaka. Pri tem pa je postavil dejstvo, da je njegova vlada prvič po dolgih letih v varčevanju klestila predvsem izdatke.

Veliko pozornost je predsednik vlade namenil vprašanju delovnih mest in napovedal, da bo vlada prihodnji teden posvetila posebno sejo temu problemu in izoblikovala vrsto ukrepov na področju zaposlovanja. Kakšni bodo ukrepi, ni hotel povedati, nakazal pa je dve smernici razmišljanja: po eni strani uveljavljanje »socialnih blazilnikov« po drugi pa spodbuda za oblikovanje novih delovnih mest zlasti za mlade. In kot možnost omenil »vstopno plačo«, ki bi bila nižja od normalne, vendar bi mladim odprla pot v službo, ker bi delodajalci imeli interes, da jih zaposlijo.

Kakšno novo leto se nam nakazuje? Po Amatovih besedah manj črno, kot bi lahko ocenili, vendar pod pogojem, da se zavzamejo vsi in delajo za takšno Italijo, kakršno bi si želeli. Toda v državi niso vsi taki optimisti.

Strmoglavilo libijsko letalo

TRIPOLI - Črn konec leta za civilno letalstvo. Dan po tragediji v portugalskem Faru je včeraj dopoldne v Libiji strmoglavilo letalo libijske letalske družbe Libyan arab lines s 158 ljudmi na krovu. Vsi potniki v boeingu 727 (med katerimi so bili tudi nekateri tuji državljani) in člani posadke so v nesreči umrli.

Kot poroča libijska tiskovna agencija Jana, je do strahovite nesreče boeinga 727 prišlo ob 10.07 v bližini mesta Suq al-Sabt (med katerimi so bili tudi nekateri tuji državljani) in člani posadke so v nesreči umrli. Potniško letalo je vzletelo ob 9. uri (ob 8. po srednjeevropskem času) z letališča v Bingasiju; po dobri uri letanja je pilot že začel manever za pristank na letališče libijskega glavnega mesta, ko naj bi po pričevanju nekaterih očividcev v boeing 727 tresčilo vojaško letalo. Potniško letalo se je vnelo in strmoglavilo na zemljo, medtem ko naj bi posadki vojaškega letala uspelo rešiti se s padali.

Libijske civilne oblasti so takoj po nesreči uvedle preiskavo, in vse kaže, da je zanje najbolj verjetni vzrok za nesrečo prav trčenje v zraku med letaloma. Kraj nesreče so si v popoldanskem urah ogledali libijski

ministri za pravosodje, za zdravstvo in za komunikacije: tolikšno »zanimanje« potrjuje domnevo, da je slo za »poseben« tip nesreče. Med potniki je bilo tudi šest tujih državljanov, kot so potrdile italijanske diplomatske oblasti v Tunisu, pa na krovu ni bilo Italijanov.

Včerajšnja letalska tragedija je - ne glede, ali je bilo vanj vpleteno vojaško letalo, ali ne - razgalilo vse pomanjkljivosti libijskega civilnega letalstva. Po mednarodnem gospodarskem embargu zoper Libijo, ki so jo odredili Združeni narodi, ker Li-

bija ni izročila domnevna krivca za letalski atentat v škotskem Lockerbieju (270 mrtvih), je zacele tudi v letalskem sektorju zmanjkovati rezervnih delov in drugega materiala. Vzdrževanje letal je sila pomanjkljivo, tako da je celo libijski številka dve, Gadafijeva desna roka Abdel-Salam Jallud pred slabim mesecem izjavil, da bodo zaradi tega v kratkem prisiljeni ukiniti libijske letalske povezave. Libijska potniška letala namreč zaradi embarga lahko letijo le se v domačem zračnem prostoru.

Letošnje najhujše letalske nesreče

Leto 1992 se izteka tragično za civilno letalstvo: letos so zabeležili 11 nesreč z več kot 50. žrtvami. Najhujše so bile:

31. julija: kitajskemu yaku ne uspe vzlet z letališča v Nankinu - 106 mrtvih.
31. julija: tajski airbus a 310 strmoglavil pri Katmanduju - 116 mrtvih.

27. septembra: malo po vzletu strmoglavil nigerijski hercules C-130 - 163 mrtvih.
28. septembra: med pristajanjem v Katmanduju strmoglavil pakistanski airbus - 167 mrtvih.

24. novembra: pri kitajskem mestu Yangsou strmoglavil boeing 707 southern airlines - 141 mrtvih.

Gradimo skupaj.
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Jutri božična številka

Nadškof Alojzij Šuštar:
»V Njegovih dneh bo mir in pravičnost.«
Božični prazniki - od kod in kam?
Božični prazniki - kje in kako?
Pisma iz Londona, Rima, Stockholma, Prage, New Yorka in Ljubljane.

Ali je maršal umrl?

Ne, nasledil ga je Ivo Godnič. O njegovem maršalskem showu piše Alan Žic.

stran 3

Intervju z novim deželnim odbornikom Tersarjem

Tržaški socialist Dario Tersar je novi deželni odbornik za prostorsko načrtovanje namesto Gianfranca Carbonaja. Ob prevzemu tako pomembne funkcije v deželni vladi je odgovarjal na naša vprašanja o splošnih in bolj specifičnih problemih italijanske in deželne politike, kot tudi o odnosih s Slovenijo in o manjšinski problematiki.

stran 4

Železarji ohromili promet v Trstu

Delavci škedenjske železarne so med včerajšnjo stavko povzročili pri zavljah prometno zapore in tako več ur onemogočili avtomobilistom dovoz v mesto in iz njega. S tem so opozorili javnost na usodo tovarne, ki jo bodo zaprili, če ne bo vlada zajamčila posojila 35 milijard lir, potrebnega za nadaljevanje proizvodnje v prvem polletju 1993.

stran 6

Za šolarji začetek božičnih počitnic

Za malčke otroških vrčev, osnovnošolce in srednješolce se danes začenjajo božične in novoletne počitnice. Na številnih solah in vrtilih so se včeraj poslovili od letošnjega leta s tradicionalnimi božičnicami. Šolarji se bodo vrnili v šolske klopi 7. januarja prihodnjega leta.

stran 6

Obsodili mazaško akcijo

Občinski svet v Sovodnjah je predsedniči obsodil nedavno mazaško akcijo in vse poskuse nacionalističnih sil, ki skušajo na različnih ravneh ogrožati manjšinske pravice in doseženo stopnjo sožitja. Svetovalci so tudi soglasno odobrili načrt za sovedenjski del Soškega parka.

stran 8

Jelcin ostaja brez prejšnjih pooblastil

Ruski parlament je končno sprejel zakon o vladi. Kaže pa se, da ne bo tako, kot si je ruski predsednik zamislil.

stran 12

Po tragediji v Faru

Fotoreportaža o letalski nesreči, ki je terjala 54 žtev, štiri osebe pa še pogrešajo. Vzrokov nesreče se niso ugotovili, kaže pa da je glavni krivec močan sunek vetra.

stran 16

Za točko znižana cena denarja

RIM - Tik pred iztekom leta je Banca d'Italia vendar uslišala vse glasnejše zahteve usihajočega gospodarstva po znižanju obrestne mere. Se med včerajšnjo tiskovno konferenco ministrskega predsednika Amata, vsekakor pa le nekaj minut potem, ko je finančni zakon 1993 dokončno prestal parlamentarni ogenj, je emisijski zavod izdal sporočilo o znižanju uradne obrestne mere s 13 na 12%, s tem pa je povprečna obrestna mera padla s 14 na 13%. Včerajšnje je že tretje znižanje uradne mere v zadnjih treh mesecih, z njim pa se cena denarja vrača na raven iz leta 1991. Prvi med vrsto pozitivnih odmevov je takoj prišel z milanske borze.

SLOVENIJA /

Pogajanja o novi vladni koaliciji

Demokristjani potrdirli, da ne bodo šli v koalicijo z združeno stranko

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Sinoci se je za zaprtimi vrati prvič sestalo pet predsednikov strank, ki naj bi sestavljale novo vladno koalicijo - liberalnih demokratov, slovenskih krščanskih demokratov, združene liste, socialdemokratov in demokratov. Kljub napovedim, da bo že pred današnjim zasedanjem parlamenta znana nova vladna koalicija, se stranke o tem niso dogovorile. Predstavile so svoja stališča do povezovanja v vladi, ki so bolj ali manj znana. Krščanski demokrati vztrajajo, da je koalicija njihove stranke z združeno listo izključena. Pri tem je tudi ostalo. Stranke pa so se vendar dogovorile, da bodo nadaljevale pogovore. Tako se niso uresničile napovedi, da bodo, če bo Drnovšek vztrajal pri veliki koaliciji, »pogajanja za krščanske demokrate končana«. Se vedno pa

ostaja najbolj realna možnost levosredinska koalicija brez SKD, kar je zvečer potrdil tudi Drnovšek, ki pa očitno se vedno upa, da bo dosegl dogovor, ki bo vladi zagotovil bolj prepričljivo večino v parlamentu. Predstavniki strank so se dogovorili, da si bodo tri vodilna mesta v parlamentu razdelile velike stranke - predsednik bo poslanec LDS (kandidatov je več, omenjajo pa Jozefa Skolca, Viko Potočnik, Davorina Kracuna), podpredsednika pa SDP (njen kandidat je Lev Kreft) in SKD (kandidata sta Nace Polajnar in Miroslav Mozetič).

Na sestanku ni bilo predstavnikov SLS, SNS in zelenih. Zadnji so sicer med možnimi vladnimi partnerji, vendar so v istem času razčiščevali notranje konflikte, ki naj bi jih - so sklenili - dokončno razrešili na izredni skupščini stranke.

SMUČANJE / DRUGI SUPERVELESALOM ZA SP

Slavje Korošca Assingerja Girardelli prehitel Tombo

BAD KLEINKIRCHEIM - V tem živahnem smučarskem srediscu je bil drugi letošnji superveleslalom za svetovni pokal, na katerem si prireditelji lepšega dneva niso mogli zazeleti, kajti na najvišji stopnički zmagovalnega odra sta stopila avstrijska tekmovalca. Najhitrejši je bil presenetljivi Korošec Armin Assinger (na sliki), ki je startal s številko 33 in je ugnal veterana v mostvu Leonarda Stocka. Italijan Senigagliaesi je zasedel zelo dobro sedmo mesto, Slovenca Kosir in Brezavšek pa sta odstopila. Na skupnem vrstnem redu za SP je vodstvo prevzel Luksemburčan Marc Girardelli, ki je bil včeraj dvajajsti.

KOMENTAR

Slovenska »konstruktivna« destrukcija

MILAN MEDEN

Pred nakaj meseci so bile možnosti, da bi francoski kapital pomagal potegniti iz zivega peska slovensko tovarno pocitniskih prikolic. Vendar so lokalni patiroti ta scenarij zavrnili in spodili Marjana Anzurja. Razen redkih izjem - Vecera in magistra Nevena Boraka v Mladini - se ne nihce ni upal dregniti v ta osir. Patetici manipulanti s slovenstvom so se skrivali za hrbiti delavcev.

Sele zdaj je zabredla Adria v resne teza-ve. Sanacija ne poteka niti tako lahko niti tako hitro, kot so pricakovali lokalni patrioti, ki so delovali zunajgospodarsko. S tem so pospesili razvoj krize, ki po svoji naravi ni vec gospodarska, marvec je politicka. Ce pa kriza zajame tako pomembne industrijske sektorje, se lahko sir, dokler ne postane splosna. Zakaj?

Neizrabljene proizvodjalne sile v Sloveniji se kopijo. Adria ni izjema. Kriza postaja strukturalna, ker je ni vec moc preseci na podlagi dinamike sistema in utisati s pomocjo vojsko-policijskih afer. Proizvajalne zmogljivosti, ki so prepuscene nedelu, je moc mobilizirati le se za usmeritev k zapravljajanju. Najlepsi primer za to je širokopotezna privatizacija v Sloveniji (razprodaja stanovanj za ogromni popusti, denacionalizacija privatnih podjetij, ne glede na stanje pasiv njihovih zakljucnih racunov in tako dalje). Kriza - ki je ni mogoce preseci z narsancjem kupne moci - se bo zaostrovala, dokler ne bo postala unicevalen proces na gospodarski in politicki ravni.

Sicer pa tudi ne more biti druge, glede na psiholosko dejstvo, da so hoteli bivsi komunisti sebe in druge prepriicati, da ze od nekdaj iscejo odgovor na nacionalno vprasanje, ki so ga postavili na mesto socialnega. S tem populisticnim programom so podrl gmojni stebel družbenega soglasja. V tem okviru pa ni vec nikakrsnega prostora za kompromise.

Delavci Adrie so poskusili z gladovno stavko. Tako so pred nekaj leti strajkali albanski rudarji v Starem trgu.

Stavka je za zdaj pogasena. Toda kje bo Slovenija odkrila izhod, ne da bi postalo sporno dejstvo, da so se s tem odprla vrata za strahovit proces unicevanja, kakrsnega v njeni dosedanjih zgodovini ni bilo?

Ce je moc iz sedanje krize potegniti kakrsen koli nauk, potem gre za to, da ne bi smeli izhajati iz podmene, da se je zaslno v slepi ulici gospodarstvo, marvec iz podmene o smrtonosni sposobnosti obnavljanja zaprte politicke strukture.

Pri tem so njene barve povsem nepomembne.

O BOŽIČU

Luč je razsvetlila temo

VEKOSLAV GRMIC

Božič, praznik Kristusovega rojstva, smemo upravičeno imenovati praznik luči, saj tudi evangelijsko sporočilo pravi, da je prišla s Kristusom na svet luč, ki »razsvetljuje vsakega človeka«. Izpolnile so se namreč napovedi judovskih prerokov o Mesiju ali Odrešeniku, ki naj bi ljudem pokazal novo pot v življenje, tako da bi lahko res zaziveli osvoboditve vsega, kar človeka moli in tlaci ter mu ne pusti, da bi svobodno in sproščeno razvil vse razsežnosti in sposobnosti svojega bivanja na zemlji.

Toda kako naj bi se to zgodilo, kako se je to res zgodilo, ko pa se je življenje na zemlji za človeka tudi po Kristusu na zunaj tako malo spremenilo? Celotna stvar, ki naj bi pomenile zanj napredek, se znova in znova kažejo kot nekaj, kar ga ogroža in mu prinaša škodo. Pomislimo samo na razvoj znanosti in tehnike ter njegove posledice.

Človeku razvoj ni prinesel tistega, kar je pričakoval, ni ga osvobodil in naredil bolj človeškega. Dogaja se prav nasprotno. Danes je zaradi zlorabe znanosti in tehnike ogrožen ze njegov obstoj, ogroženo je življenje na zemlji. Nasilja je vedno več, da o vojnih grozotah, celo v nasi neposredni bližini, ali o najrazličnejših oblikah genocida, taborišč smrti, »klavnic« za nedolžne žrtve niti ne govorimo.

Kaksen je torej Mesija, ki se je rodil skoraj pred 2000 leti, kaksna je ta luč, ki naj bi razsvetlila temo, ce govorimo o podobah?

Priznati moramo, da ze njegovo rojstvo nakazuje paradoks v tem pogledu. Rodil se je v hlevu in mati ga je položila v jasl. Na zunaj je bil torej revno dete, brez vsake časti in moci. A kljub temu naj bi bil Bog, ki je postal človek. Nenavadno in nerazumljivo. Norost ali nekaj povsem nadzumskega? Veselega oznanila, da se je rodil Mesija, »ki je Kristus, Gospod«, so bili deluzni pastirji. Spet najpreprostejši, najrevnejši, najmanj pomembni ljudje. In takšni so ostali tudi po tej sveti noči.

Ta čuden paradoks se je potem nadaljeval v Kristusovem življenju.

Mnogi so se pohujševali nad njim, ker je izhajal iz revne delavske družine in je tudi sam nekaj časa opravljal poklic tesarja.

Pohujševali so se seveda se bolj, ker je bil večkrat v »slabi družbi«, ker se je družil z gresniki in jedel z njimi, kot so ugotavljali »pravični« pismouki in farizeji. Pohujševali so se, ker so bile v njegovem spemstvu tudi zenske, učenke, ne samo učenci, ker se je posebej zavzemal za otroke in reveže, ker ni delal razlik med ljudmi glede na poklic, spol ali stan, da, ker je očitno dajal prednost ubogim nasploh. Zato je tudi govoril: »Blagor ubogim, žalostnim, lačnim in jeznim pravice...« Vsem tem najbolj preziranim, najbolj zaničevanim, najbolj brezpravnim, najbolj zavrnjenim je pomagal, prizigal jim je luč upanja v temi, prinasal jim je rešenje.

Tisti, ki naj bi ne mogli in ne smeli imeti več upanja, so zaziveli iz upanja, ki jim ga je prinasal Kristus s svojo besedo in s svojimi dejanji, z vsem svojim nastopom. To upanje je temeljilo na sporočilu, da je mogoče v Boga vedno zaupati, saj je Bog kakor usmiljeni oče, ki človeka nikdar ne zapusti, temveč ga z ljubeznijo sprejema, se posebej kot »izgubljenega sina«.

Bog je prav na strani tistih, ki so ga najbolj potrebni. Nekateri si ga neupravičeno prisvajajo in hočejo z njim razpolagati, kot da bi bil njihova lastnina, njihov monopol. Bog je neopazno z nami, daje nam moc, ne da bi se tega prav zavedali. Zgolj videz je lahko, da je na nas pozabil ali da kdo ni vreden, da bi mu bil Bog blizu. Kdo pa je sploh vreden?

Takšno je veselo sporočilo božične skrivnosti: Bog je z nami, vedno in povsod, ceprav je kdaj podobna povsem drugačna; kakor je bila na primer celo v Kristusovem življenju - na krizu. Seveda pa je resnično, tudi sporočilo: »Mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji.« Ljudem, ki jih vodita v življenju dobrot in ljubezni, ki si za dobro in ljubezen, za mir prizadevajo.

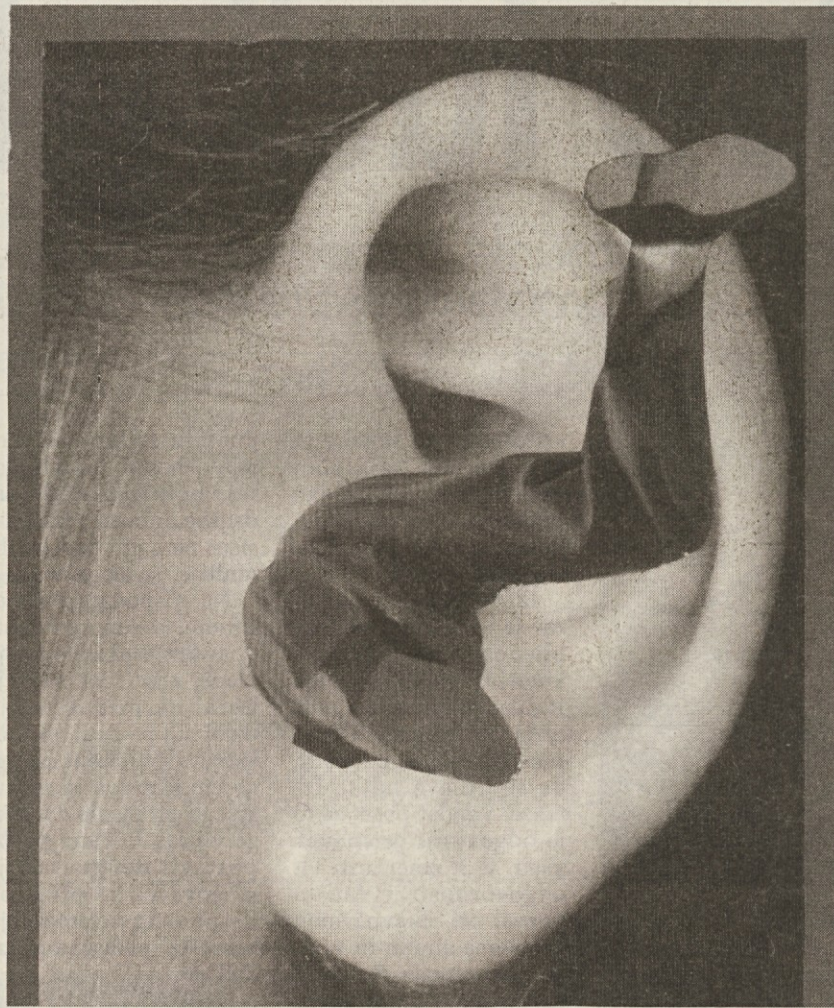
Božič je torej poziv k zaupanju, k dobroti in ljubezni, k delu za mir. Naj ta poziv ne gre mimo nas, letos se posebej ne!

Luč naj razsvetli ob božiču temo v nas in okrog nas, prinese naj svetu mir in naredi naj iz nas pričevalce miru, samo miru.

POGLED

Slovenske politične policije

BOSTJAN HORVAT

Pred prvimi demokracijskimi volitvami leta 1990 so vse politične stranke na Slovenskem obljubljale odpravo politične policije. Aprila 1991 se SDV preimenuje v VIS, skrivaj se gradi manevrska struktura narodne zaščite, na obrambnem ministrstvu se krepí VOMO.

Pravna podlaga tem spremembam sta bila spreminjeni zakon o notranjih zadevah in zakon o obrambi. Strokovna javnost je med dolgotrajnim sprejemanjem zakonodaje opozarjala na neustreznost predlaganih rešitev. Slovenska skupščina je vseprijet hvalila spremembe, zato je bila zakonodaja sprejeta domala soglasno. V nekaj členov omenjenih zakonov so na notranjem ministrstvu stlacili delovanje celotnega varnostno-obveščevalnega sistema.

Strokovna javnost je opozarjala, da je treba najprej sprejeti projekt nacionalne varnosti, postaviti ustrezne kontrolne mehanizme vsem subjektom sistema in se nato začeti reorganizacija. Slovenski varnostno-obveščevalni sistem je nastajal tajno, brez vpliva stroke, za potrebe osamosvojitve.

Za revolucionarne case je bila takšna ureditev morda nujna. Nerodno je, da so avtorji svoj projekt zasnovali tako, da so za največje posege svojih služb potrebovali tudi odločbo sodišča. Namesto da bi zakon prisluškovanje omejil zgolj kot pomoč pri zbiranju dokazov za kazenski postopek, so si izmislili se dodaten razlog za prisluškovanje: varnost države.

Vse možne oblike ogrožanja katere koli države na svetu je kazenskopravna stroka opisala v kazenskem zakonu. Tega ima tudi Slovenija. Katere oblike ogrožanja države se pojavljajo v Sloveniji, pa jih ni v številnih členih kazenskega zakona.

Dobro bi bilo, ce bi nam sodišče postreglo s tovrstnimi podatki, ker je bilo

po besedah njenega predstavnika v času obstoja VIS največ prisluškovanja prav iz tega razloga. Paradoks pravne države ni samo obstoj novih tajnih predpisov, temveč tudi dejstvo, da obstaja prisluškovanje ali gradnja manevrske strukture narodne zaščite, na obrambnem ministrstvu se krepí VOMO.

Prejeto je torej poziv k zaupanju, k dobroti in ljubezni, k delu za mir. Naj ta poziv ne gre mimo nas, letos se posebej ne!

Luč naj razsvetli ob božiču temo v nas in okrog nas, prinese naj svetu mir in naredi naj iz nas pričevalce miru, samo miru.

Prejeto je torej poziv k zaupanju, k dobroti in ljubezni, k delu za mir. Naj ta poziv ne gre mimo nas, letos se posebej ne!

Luč naj razsvetli ob božiču temo v nas in okrog nas, prinese naj svetu mir in naredi naj iz nas pričevalce miru, samo miru.

Prejeto je torej poziv k zaupanju, k dobroti in ljubezni, k delu za mir. Naj ta poziv ne gre mimo nas, letos se posebej ne!

Luč naj razsvetli ob božiču temo v nas in okrog nas, prinese naj svetu mir in naredi naj iz nas pričevalce miru, samo miru.

Prejeto je torej poziv k zaupanju, k dobroti in ljubezni, k delu za mir. Naj ta poziv ne gre mimo nas, letos se posebej ne!

DEVETI STOLPEC

Rehabilitirati Djilasa?

Med tolikimi turobnimi novicami, ki prihajajo iz nesrečne Srbije, je ena, ki sili k pomilovalnemu nasmehu: Milovana Djilasa bodo rehabilitirali. Tega, kdo in zakaj naj bi ga rehabilitiral, casopis ne pove.

Do Djilasa imam dvojen odnos: zoprn mi je mladi fanatik, ki se je sel leta 1941 v Crni gori krvavo revolucijo in je med vojno pisal o Stalinu, da je sonce, brez katerega nic ne more ziveti, se bolj pa diktator povojnega Agitpropa, ki je vladal nad jugoslovansko kulturo z brezobzirno nadutostjo zmagovalca.

Bolj človeški se mi zdi po letu 1948, ko je začel s Kardeljem in Kidričem razmišljati o vzrokih, zaradi katerih je Stalin začel na pota državnega terorja, in iskati nove oblike za jugoslovanski socializem, ki naj bi se izognil partijski birokraciji sovjetskega tipa. Poskus se sicer v Jugoslaviji ni posrečil, kar pa gotovo ni Djilasova krivda. Nasprotno, na VI. kongresu leta 1952, katerega protagonist je bil prav Djilas, so se izkristalizirale misli o sestopu partije z oblasti, ki so odpirale obetavne razvojne možnosti, ce bi bile uresnicene. Niso bile.

S smrtjo gruzijskega tringosa se je vse spremenilo: Titu, ki so mu novi kremeljski gospodari začeli prav kmalu dvoriti, se je odprl manevrski prostor, na kakrsnega pred 8. marcem 1953 se pomisliti ni mogel. To pa je v njem okrepilo tisto boljsevisko pravovernost, o kateri je sam pravil, da je poglavitno osiŝce njegove biti. Žrtve teh novih razmer je bil prav Djilas. Proti njim se je zakadil s svojimi članki v Borbi in reviji Nova misel sprožil vrsto zgotic vprasanj o vlogi partije v družbi. Merila so k enemu samemu odgovoru: kakor država se mora tudi partija sprijazniti s svojo minljivostjo, sprejeti dejstvo, da je svoje odpravila, in na stezaj odpreti vrata svobodni misli in besedi.

Taka heretična resnica - ki jo je sicer Djilas izpovedal na izredno nabrekli in stilisticko nepravilacen nacín - je seveda zahtevala obsodbo in kazen. Ze na novoletni veselici v ljubljanski tobačni tovarni, ki se je udeležil tudi Tito, je bilo neke-mu slovenskemu igralcu dovoljeno, da zbra-ne goste pozabava s parodijo vročernega Crnogorca, kar je dalo slutiti, da njegov padec ni dalec.

Na izrednem zasedanju centralnega komiteja, na katerem je bil v naslednjih dneh Djilas postavljen na zatožno klop, je moral v cistem stalinistickem slogu odigrati vlogo glavnega tozilca prav Kardelj, ki je bil od vseh jugoslovanskih politikov tovarisu Djildu ideolosko najblizji.

Od tega trenutka dalje mi je Djilas vedno bolj všeč. Vseč mi je njegova pokončnost v zaporu in na svobodi, bistrost, s katero je ze pred leti napovedal neizbežni razvoj jugoslovanske krize. Rehabilitacija Djilasa? Kdo je tako naiven in nadut, da si lahko to dovoli? Saj ga je vendar rehabilitiralo življenje samo.

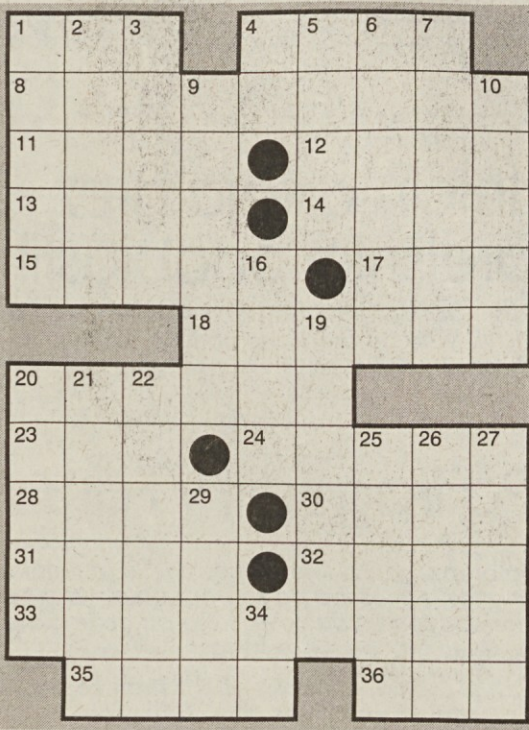
Joze Pirjavec

Vodoravno: 1. pivski vzklík, 4. znak za ton, 8. slovenski literarni zgodovinar in prevajalec, rojen na danesnji dan leta 1875, 11. ime scenografke Musić, 12. ime slovenske pisateljice Vaste, 13. ime filmskega igralca Shariffa, 14. lavina, 15. francoska reka, desni pritok Sene blizu Pariza (anagram MRENA), 17. angleški glasbenik (Brian), 18. prebivalec polotoka, razdeljenega med Hrvasko in Slovenijo, 20. ladja za prevoz nafte, 23. ime pevca Pestnerja, 24. glavno mesto kitajske pokrajine Shandong (anagram NINJA), 28. riba stojećih voda, krap (zastar.), 30. svernoatlantski pakt, 31. agavi podobna tropska rastlina, 32. vrsta metulja (anagram ROKA), 33. pesnik slovenske moderne, sosedec literarnega zgodovinarja pod 8. vodoravno (vzdevek Aleksandrov), 35. požeta njiva, strnišče, 36. ime baletne plesalke in pedagoginje Mlakar.

Navpično: 1. mesto jugozahodno od Londona, znano po konjskih dirkah, 2. mazilo za nego kože, 3. indijska lutnja z dolgim ploskim vratom, 4. kemijski znak za natrij, 5. način cutnega zaznavanja, 6. ameriški fizik, ki je sodeloval pri razvoju hidrogenske bombe (Edward), 7. zdravilna južnoevropska rastlina z modrimi cvetovi, 9. slovenski pesnik in jezikoslovec, avtor prve slovenske razprave v koroskem narečju (Urban), 10. vodja Argonavtov, 16. lahkotna razprava, priljubljena literarna oblika literarnega zgodovinarja pod 8. vodoravno, 19. tročlenik, 20. kakovostno belo vino, 21. pergamski kralj (povratnica SOLATA), 22. neumnost, 25. nabava, 26. vrsta računalnikov, 27. boginja usode v germanski mitologiji, 29. angleška plemiška stopnja, 34. začetnici že umrlega italijanskega politika Nennija.

Simon Bizjak

Na ulici pričakujejo li-minuzino, iz katere mahajo bele rokavice, izstopa bela uniforma in človek - bog

Ali je maršal umrl?

ALAN ŽIC

Tito je umrl, Jugoslavija tudi, toda akademski igralec Mladinskega gledališča Ivo Godnič je v najboljši formi. Danes je sla v prodajo njegova video trilogija *Po Titu Tito*, ki bo uradno promovirana šele po novemu letu.

Vsaka videokaseta traja 50 minut, imenujejo pa se *Slovenec sem, tako je mati dejala*, *Pogovori z marsalom in Z Brda na brdo*. Zgodba z videokaset, ki jih je producirala privatna TV postaja Kanal 8, se začne, ko Tito in Jovanka zbežita pred marsalovo operacijo v Kliničnem centru in gresta obiskat stare prijatelje. Pri Macku jima policaj pove, da je tukaj zdaj italijansko veleposlanstvo, Lidija pa jima noče odpreti vrat... Tito gre potem v banko in doživi šok, ko ugotovi, da ima Slovenija svoj denar, potem na Mackovi odda prošnjo za državljanstvo, pogovarja se s Kucanom, jelinčincem...

Godnič s svojim marsalskim showom nastopa že vrsto let po Sloveniji. Z vloge marsala na tiskovni konferenci ustvarja vedno drugačno predstavo - ni se izkazal le kot odličen igralec in imitator. S sposobnostjo duhovitih odzivov na dnevnopolitične dogodke (ki jih ne spremlja kot naveden bralec, marvec zaradi vprašanj, ki bi jih utegnili zastaviti publika) je tudi izvrsten psiholog množice in, kot pravi sam, psihiater. Propad velikih držav in smrt velikih ljudi namrec povzroči frustracijo pri malih ljudeh, ki nadaljujejo svoja mala življenja v manjši državi. Stanje duha jih zene, da se, vsak skozi svojo katarzo, popolnoma spozabijo (toda zdaj le na predstavah) in

se kot v dobrih starih casih postavijo v spalir ter skupaj zapojejo tiste, ki so tako globoko zasidrane, da jih srce noče in noče pozabiti: od hita sezone 41/42 z *Ljubica-ma bijelim in Rosnim cviječem* do tiste zalostne iz dezevnje jeseni '79 z refrenom *Mi ti se kune-mo*.

Na ulici pričakujejo črno limuzino, iz katere mahajo bele rokavice, izstopa bela uniforma in človek - bog. Hoja malo majava (pomaga mu Jovanka, igra jo Ljiljana Spasojevič). Ljudje se pritožujejo: »Tovaris Tito, ko ste bili se živi, sem živila dobro, zdaj nič več ne gre tako kot včasih, komaj se prizivljam s pokojnino.« Je leto 1992. In tega besedila ne govori igralka. V *Pogovorih z Marsalom* se publika pravzaprav niti ne zaveda, kako in kdaj se predstava začne: ali z njimi, ko čakajo Njega ali s prihodom črne limuzine, na ulici ali v dvorani, kamor se predstava, v

kateri ljudje svojemu voditelju spontano zastavljajo vprašanja, preseli po nekajminutnem nagovoru, ali s poljubljanjem s pionirski in metanjem cvetja.

Nekateri, najpogostejše tisti, ki so od socializma vzeli samo smetano, pridejo zalit in pljuvat. Drugi so nekdanji komunisti: »Te takoj spoznam po načinu, kako me gledajo s spopostovanjem,« potuhnjeno so, ker se v javnosti ne upajo izreči kot »bivši«. Najbolj tragična kategorija so tisti, ki pridejo s konkretnim imenom in primkom in sredi predstave vprašajo o usodi in neznanem grobu očeta ali brata. »Seveda se moram tudi braniti pred besednimi napadi publike, sicer ne bi mogel igrati Tita, bil bi druga osebnost.« V takih primerih najpogostejše recem, da nisem nič vedel, da so odgovorni Matija, Pepca in Udba. Nekateri predstavo doživijo kot priloznost, da povedo tisto, kar so zme-

raji želeli, pa si niso upali. Identifikacija gledalcev s predstavo je tolikšna, da se včasih zabrisa meja med igranim in doživljenim, med preteklostjo in sedanostjo. Tu ne gre le za nadarjenost igralca, niti samo za dejansko fizično podobnost z »vzorcem«: v ozadju tiči dolgoletni studij vloge, kilometri pregledanih filmskih dokumentarcev in na tisoce strani knjig in dokumentov, pogovori z vrtnarji, vozniki, pazniki... To je predstava z lastno zgodovino: od prvih podtalnih, brezplačnih predstav na zabavah za ozek in zaupen krog preverjenih protirežimcev do današnjega multimedialnega showa (leta 1990 je Radio Kranj izdal kaseto *Klicemo duhove*). Predstava je morda uspešna tudi zaradi ocarljivosti prepovedanega, parodiranja šele zakopanege idola, voznje v črni mari-ki z dvema agentoma v civilu ter enim v uniformi, z uradnim psom In

zaradi pogovorov, ki se začnejo z lastnim dosjajem, debelim kot knjiga, ter vprašanjem: »Torej, kje zelite, da začnemo?«. Sobe z minimalno razsvetljavo, vse pohištvo je pribito na tla. »Ta vloga je moč, ki je zal vzpostavljena prelasko, ze s samo s tem, da imam mikrofona in sem na odru, pol metra nad publiko. Moč ustvarjati javno mnenje. To so spoznale tudi nekatere stranke, ki so mi ponudile perfidno agitacijo za svoje cilje, kar sem seveda odklonil. To dokazuje, da svojega dela ne opravljajo tako, kot je treba: neposreden pogovor z ljudmi, tudi v majhnih krajih. Ni predsedniškega kandidata, ki bi potoval po Sloveniji več kot jaz, nihče se ne pogovarja s toliko ljudmi. To me spodbuja, da vztrajam pri vlogi: kot Tito lahko kritiziram vse nekdane in sedanje politike, nobena druga vloga mi tega ne bi omogočila. Dejansko sem spoznal, da v Sloveniji vlada veli-

V naslovu: Ljiljana Spasojevič in Ivo Godnič kot Jovanka in Tito (Foto: Aleš Pavletič)

ka svoboda govora. Nikoli ni noben politik poklical, interveniral - čeprav posredno nastopajo v mojih predstavah v vlogi negativcev tako predsednik vlad kot voditelji opozicij. Celo Kucana sem prekinil sredi stavka, ko mi je na neki predstavi dejal: »Gospod marsal...« jaz pa njemu: »Zdaj me vikaš, Milan, včasih smo bili na ti, ali se ne spominjaš? Koliko butelj smo izpraznili na moj račun... Kdo te je odkril, ce ne jaz? Ali se ne spominjaš lepih dnevo v mojemu modrem vaku?« Bil je zmeden in mi je priznal, da se nekatere dogodkov dejanske ne spomni. Jaz se jih, ker sem preuceval Titovo življenje. Humor ni nikoli poceni. Tito se norčuje iz samega sebe (»Ko je bila vojna za Slovenijo, sem bil v bunkerju in sem dolgo razmišljal, ali naj se bojumem. Potem sem se bojeval kot vi-prizgal sem televizijo.«) in iz nas (včasih kar opomni sprasevalce, naj govorijo slovensko).

Predstava, ki na Slovenskem ne more propasti, ne da pa se je igrati v tujini - ima namreč hkrati prezahtevno in prevec preprosto publiko hkrati: ta mora znati vzklitati parole v tujem jeziku ravno tako kot v lastnem, obcudovati, sovražiti, metati roze in čakati v spalirju. Tega se ne naučis ob gledanju Kralja Lera, njegov dvor je bil precej drugačen od dedinskega. Publika potrebuje za vlogo, ki jo igra, temeljito izobrazbo. Ucenje včasih traja 40 ali 50 let. Ce bi bil Tito živ, bi verjetno danes govoril kot Godnič. Ce bi bil mrtev, se verjetno danes ljudje ne bi rinili v vedno premajhne dvorane, da bi videli Godnica.

KLOBUK DOL! / PREDAVANJE

Mozart Mladena Dolarja

Filozofija v operi, drugo predavanje iz cikla *Vesela znanost*, 17. 12. ob 20h, KUD France Prešeren

MIRJAM ŽGAVEC

Kanadski pianist Glenn Gould, ki je umrl leta 1990, je v pogovoru s francoskim glasbenikom Brunom Monsaigneonom izjavil: »Teolog Jean LeMoyné, izredno bistroumen ljubitelj glasbe, je Mozarta primerjal z don Giovanni-jem, za tega pa je spet dejal, da je pravzaprav resnici Cherubino, ki se je ravnokar vrnil iz vojske. Rekel je tudi, da Don Giovanni kljub svoji neprisiljeni ljubosti in virtuoznosti ne zaupa dovolj v samega sebe, da bi se lahko pristeval med Absolutno in tako neomajno korakal proti tišini čiste eksistence.«

Njegova negacija Mozartovskega kulta, z izjemo Mozartovih zgodnjih del, je zelo postena, saj pomeni afirmacijo glasbe na ravni čiste glasbene strukture. Gould verjame, z vso razpoložljivo svobodo interpretata, samo v tisto glasbo, ki je glasba zaradi sebe same, ki je čista, ki ne prenaša nasilja nad sabo in celo največjim ne dopusca takšnih skrunitev. Če glasba zaradi posegov, ki jih njena absolutna glasbena logika ne prenese, izgublja naravo svoje biti, je zato v službi nečesa, nekoga drugega, da prek nje spregovori o sebi. S tem Gould odvzame glasbi možnost spoznanja narave drugega, mene pa sta obe predavanji Mladena Dolarja o Mozartovih operah prepričali prav o nasprotnem, da je namreč drugačen pogled, pogled v stanje stvari prek glasbe in iz nje, nadvse potreben.

Letos je toliko govora

o operi kot instituciji, o operi kot obliki, o operi kot fenomenu, da se skoraj dobiva attribute medijske zvezde. Dolarjevi predavanji pa sta ustvarili pravi, pravični protipol temu dogajanju.

Prvic v mesecu marcu, drugič minulo sredo. Brez pompa, retorične blešave in brez običajne opreme socialne, tiste, ki lahko poišče svoje identifikacijske trenutke zgolj znotraj operne hiše in aplavdira velikemu odru, ki ji, bolj kot kdaj koli prej, govori odvece in odtuje besede. Dolar je, na vso srečo, komoren. Govori tistim, ki jih zanima njegova misel, in ponovno odkriva operno glasbo ljudem, ki bodo lahko tudi zaradi njega začeli sprejemati opero oziroma Mozartovo glasbo bolj vitalno.

Mladen Dolar se ne spušta v muzikoloske analize Mozartovih oper, ampak isce njihov spiritus agens v širšem, filozofsko-sociološkopsihološkem kontekstu. Z doslednostjo razvija teze o orfejskem mitu in gesti milosti v operi sekari in o problematizaciji teh v operi buffi. Pou-darja pomen razsvetljenskih gesel o svobodi, enakosti in bratstvu v Figarovih svatbi in Carobni pisčali. Figarovo svatbo obravnava kot zmago razsvetljenstva (resnica je na strani hlapca, in ne več gospodarija), Carobno pisčalo pa kot opero, ki je hvalnica človečnosti in v kateri hoče Mozart spravo monarhije in revolucije. Poleg tega, da Mozart prikazuje kot feminističnega skladatelja, ki je

na strani zensk (saj se prek zensk uresničujejo milost, odpuščanje, simbolno novo rojstvo - kreacija), pove tudi, kaksno je Mozartovo mnenje o filozofiji kot poznavalcih človeške narave, ki zato manipulirajo s tistimi, ki to niso, kaj Mozart misli o ljubezni, ki je mogoca sele po odpravi samoprevare - v operi *Così fan tutte*, in končno, kaksen je njegov odnos do Vse-moči Don Giovannija, kjer ni ne milosti, ne odpuščanja in ne sprave, ampak dvom. Dolar opozarja na pravila igre (družbe, sveta), ki jih Mozart skozi svojo glasbo izpostavlja ali odpravlja. Opozori tudi na nekatere podobnosti znotraj posameznih oper, kjer pogosto nastopata dva para, kjer se zlo mnogokrat izkazuje kot dobro.

Skupni imenovalec pa vendar ostaja Mozartova dinamična optika razsvetljenskega mita, ki se z Mozartovim koncem in začetkom predromantike tudi zaključuje. Namesto svetlobe subjekta tedaj nastopi tema subjekta, tako nekako.

Mladen Dolar je poskrbel tudi za nazorne ilustracije in predaval videoposnetke finalov obravnavanih oper. Njegova prispevka v tem trenutku predstavljata pomembnega preobrata iz »imidaža« v vsebinskost, iz površnosti v globino, iz narcizma in samoprevare v novo konstruktivnost in kreacijo z distanco. S tem nakazuje tudi edini možni način, s katerim si lahko nasa (glasbena) kultura se opomore.

ZGODOVINA / VEČ KOT KNJIGA

Radovednost kot institucija

Pierre Vidal-Naquet: *Grška demokracija skozi oči drugega*, Flammarion, Pariz 1990

SVETLANA SLAPSAK

Ko sem se letos pogovarjala s Pierrom Vidalom-Naquetom, ki ga slovenska javnost pozna po prevedenih knjigah in člankih (ta intervju je objavljen v beograjskem Vremenu), mi je povedal dve - vsaj za domače okolje - radikalni in provokativni stališči: prvič, da lahko njegovo solo ogrozi predvsem zavest o tem, da gre »za solo«, se pravi akademsko samozavest, in drugič, da emigracija razvija inteligenco. Njegova najnovejša knjiga z naslovom *La démocratie grecque vue d'ailleurs* (Grška demokracija skozi oči drugega) je v dolocenem smislu pisana na temelju takšnih stališč, ki bi bila njen skrivni moto.

Pierre Vidal-Naquet je skupaj z Jeanom-Pierrom Vernantom ustanovitelj izjemno plodne antropološke sole, ki proučuje antiko in danes deluje v centru Louisa Gerneta v Parizu. Uspešno ji je svojo mrežo ra-

zpeti po vsem svetu, zlasti v Ameriki. Ugled Pierra Vidala-Naqueta v francoski in svetovni javnosti je posledica njegovega nepodkupljivega glasu razuma, ki ga je povzdignil ob alziški krizi in izraelsko-palestinskih spopadih leta 1968 in pozneje, ko je ob številnih priložnostih moral braniti pravico posameznika nasproti kolektivu.

Knjiga *La démocratie grecque vue d'ailleurs* (Flammarion, 1990) je zbirka esejev o različnih gledanjih na atensko demokracijo s stališča drugega - žen tujcev, sužnje, seveda v socialnem kontekstu. Iz časovnega zornega kota gre za analizo primerov evropske recepcije antike, predvsem med strokovnimi raziskovalci in legitimnimi razlagalci (Mosses Finley, Arnaldo Momigliano) in med evropskimi izobraženci, ki so antični »stof« uporabljali pri invenciji novih pogledov na demokracijo (francoski intelektualci pred revolu-

cijo, Ernest Renan). V tem smislu je navdihajoč esej z naslovom *Atlantida in njeni narodi*, v katerem Vidal-Naquet pregledno razvrsča evropske utopije: ena od najzanimivejših in najbolj ganljivih je izpod peresa znanega švedskega znanstvenika Olofa Rudbecka. Atenska demokracija se spremeni v »predstavo«, v tekst in njegovo reinterpretacijo, ki izzove v evropskih glavah včasih plodno, včasih pa tudi nevarno zmedo.

Grčija je kot realnost oziroma zgolj fantazma v evropski podzavesti simbolični fokus za skoraj sleherni poskus razlage in razumevanja družbene stvarnosti. Kadar hoče Vidal-Naquet razmejiti pojme in opozoriti na filozofsko pretenzijo zgodovine, takrat uporablja izraz »historiografija« za pisavo teksta, ki ni ma hierarhične premoči in interpretacijske prednosti pred drugimi besedili. Po drugi stra-

ni pa uporaba tega izraza predpostavlja tudi drugačen koncept, v katerem je se posebno pomembno raziskovanje oziroma revalorizacija manj znanih ali pozabljenih pojavov, imen in dogodkov. Namesto da bi pisal klasične akademske publikacije z nekaj referencami, Vidal-Naquet ra-je zasipava bralca z izjemnimi podatki in pri tem ponuja živopisno inscenacijo svojih teoretično izizzvalnih vprašanj.

Tako v eseju *Platonska družba di-alogov* njegovo mojstrsko branje pripelje na prizorišče tujce, s sklepom, da je ze Platon v svojih *Zakonih* skušal prislekom omejit bivanje v državi na dvajset let, vendar jih ni mogel pregnati iz svojih dialogov. Dve zenski, Diotima in Aspazija, se pojavljata v dialogih kot drugo in kot tujki (brez državljanstvih pravic). Ena je kot pooblaščenca razlagateljica bozanskega pojma ljubezni nad po-

lisom, druga pa kot političarka in govornica pod polisom: v imenu obeh govori moski glas posredno, a obe znotraj dialoga delujeta subverzivno, navkljub tej superkontroli. Diotima kot zadnja avtoriteta, Aspazija pa kot parodijskega diskurza, govorice polisa.

V eseju *Platon, zgodovina in zgodovinarji* Vidal-Naquet, sklicujoč se na Platonovega v Faidrosa, takole opredeljuje vlogo zgodovinarja: »In potem je cisto gotovo treba iti naprej, si približati tisto, kar se ni bilo približano, uvrstiti tisto, kar se ni bilo uvrščeno, pokazati ideološko krhkost tistega, kar je bilo misljeno kot znanost, uniciti samoumevne gotovosti, preiskati ozadje kombinacij, skratka igrati vlogo, ki je zmeraj pripadala zgodovinarju, vlogo izdajalca.« (str. 136).

Dva eseja v knjigi sta posvečena Karlu Wittfogu in njegovemu nauku o azijskem tipu produkci-

je. V drugem pa diskusija Vidala-Naqueta povezuje Montesquieuja, Marxa in sovjetske ideologije pri konstrukciji Azije: to bi bil lahko veličastni ogled »velike« diskusije, globalnih konceptov in dolgotrajnih paradig. Potem ko bralcu omogoči uzitek v širini in občutku moči ob obvladanem gradivu in referencah, Vidal-Naquet zaključuje sklepni esej in knjigo z izzivalnim stavkom v slogu sovjetske historiografije: »Končno je napočil cas, da iz historiografije preidemo v historijo.« Zdi se, da to obdobje dozivljamo prav zdaj.

Od 432 strani knjige so sto stiri posvečene opombam in bibliografiji. Knjiga je zelo koristna, saj je lahko uporaben učenik ali pa izizzv za razpravo. Veljalo bi jo cim prej prevesti, njene avtorja pa povabiti v Slovenijo, da bo vanjo prenesel del intelektualne napetosti iz okolja, ki se odziva hitro in odločno.

Pierre VIDAL-NAQUET

LA DÉMOCRATIE GRECQUE VUE D'AILLEURS

Histoires Flammarion

NOVICE

Predsednik Scalfaro sprejel diplomatski zbor

RIM - Nihče se ne more pristevati med nedolžne, dokler bodo otroci in ostareli umirali od lakote, medtem ko ostali razpršujejo razne dobrane v izobilju in v prevelikem, proticlovskem in agresivnem blagostanju: tako je včeraj na Kvirinalu opozoril predsednik republike Scalfaro na sprejemu akreditiranega diplomatskega zbora v Italiji. Predsednik Scalfaro je diplomatski zbor sprejel za tradicionalna voščila ob koncu leta; na diplomate se je obrnil s pozivom za pravično mednarodno akcijo, ki bi morala sloneti na pravičnosti in solidarnosti. Za Scalfaro, katerega sta spremljala zunanji minister Emilio Colombo in podtajnik Valdo Spini, sta pravičnost in solidarnost ob izteku tega leta dve vprašanji, ki nista rešeni: svet se je pogreznil v globoko krizo zaradi nesprijemljive distribucije zemeljskih dobrin. Gre za krizo (gospodarsko, monetarno in zaposlitveno), ki je zajela skoraj vsako državo, kar pa je lahko le fiziološko dejanje. Kar pa je nesprijemljivo in nepremagljivo je dejstvo, da je tako stanje v teh casih prizadelo samo najrevnejše in najsibkejšee sloje, torej vse tiste, ki ne razpolagajo z najosnovnejšimi dobrinami. Sicer pa je dodal, da so nekatere države, kot Italija, po svetovni vojni stopile na pot blagostanja, kar pa je se povečalo razkol med bogatejšimi in revnejšimi sloji. Zato sta potrebni pravica in solidarnost: ne smemo pa se omejiti na besedne obsodbe ali pa na razglase o človekovih pravicah; razglasi se morajo namreč konkretizirati v dejanjih. Ko si izmenjujemo voščila - je še dejal predsednik Scalfaro - moramo narediti vse, da bi iztrebili korenine vojne.

V imenu diplomatskega zbora je italijanskemu predsedniku voščil msgr. Furno, ki si je zavzel za mir, napredek in sodelovanje na krajevni in mednarodni ravni.

Farouk Kadumi pri ministru Colombo

RIM - Zunanji minister Emilio Colombo verjame v perspektive mirovnega procesa na Srednjem vzhodu kljub zadnjim dogodkom, ki so se pripetili v Izraelu in se zaključili z izgonom 415 simpatizerjev gibanja "hamas", kar Italija ocenjuje kot "pretirano" reakcijo. Tako je novinarjem dejal minister Colombo po poldrugournem pogovoru s sefom političnega departmaja PLO Faroukom Kadumijem (na sliki - telefoto AP). Med pogovorom je "zunanji minister" PLO podčrtal, da je potrebno postaviti v ospredje proces miru, ki sicer sedaj stagnira. Kadumi je med drugim dejal, da Italija in Evropska skupnost lahko odigrata vazno vlogo v okviru tega mirovnega procesa. Obsodil je izraelsko politiko o izseljevanju Palestincev in izrazil željo, da bi Združeni narodi pripomogli k temu, da bi se ljudje vrnili v svojo domovino. Minister Colombo je ob tej priložnosti potrdil italijanska stališča glede tega prisilnega izseljevanja in dodal, da Italija ni imela nikakršne težave za jasno obsodbo izraelske reakcije. Z odločnostjo je minister Colombo obsodil umor izraelskega vojaka in predstavnika PLO potrdil, da bo Italija sledila mirovnemu procesu, ker je kot sredozemska država zanj zainteresirana.

Occhetto: Dvodomna komisija naj dela tudi med počitnicami

RIM - Tajnik DSL Occhetto je na včerajšnji seji volilne podkomisije dvodomne komisije za reforme poudaril nujnost, da podkomisija zavzame čim prej stališče do volilne reforme, tako da bi parlament že januarja začel preučevati razne predloge. Po mnenju tajnika DSL bi morala dvodomna komisija zasedati tudi med božičnimi in novoletnimi prazniki: »Neodgovorno bi bilo, ko bi odlašali,« je dejal, »in to ne zaradi referendum, pač pa ker je nujno, da nabavimo demokraciji varnostno mrežo.« Occhetto je tudi ugotovil, da obstajajo s Kršcansko demokracijo pomembne stične točke in da bo torej možno ustvariti široko večino okrog predloga večinskega volilnega sistema. Nesoglasja pa obstajajo glede uninominalnega ali večnominalnega sistema, saj so tudi v KD okrog tega vprašanja mnenja deljena. To je izrecno poudaril Guido Bodrato, ki skusa posredovati med obema hipotezama in najti nekakšno »vmesno rešitev«, ki pa je seveda dokaj problematična. Barbera za DSL se odločno zavzema za uninominalno: če je več kandidatov na eni listi, je dejal, »se lahko zgodi, da volimo za Tino Anselmi in izvolimo Sbardello.«

Socialist La Ganga pa je ocenil, da so za počasnost dela dvodomne komisije krive »težave v KD in v DSL«, medtem ko je za tajnika PRI La Malfo glavni problem v tem, da je za izvedbo tako velike reforme potrebna politična večina, ki je v tem trenutku ni.

Imenovani novi predsedniki nekaterih deželnih ustanov

TRST - Deželni odbor je včeraj imenoval predsednike nekaterih pomembnih deželnih ustanov. Na čelu Ustanove za trzasko industrijsko cono EZIT je bil namesto Franca Tabacca začasno imenovan Ignio Giuressi, medtem ko bo novi predsednik Veleseljske ustanove namesto Giannija Marchia Renzo Crosato, ki je sicer bolj znan po tem, da je predsednik košarkarskega prvoligasa Stefanel. Za predsednika ITIS je bil potrjen Giorgio Satti, na čelu ERSa (Ustanove za razvoj kmetijstva) pa Emilio Del Gobbo. Center za kmetijsko eksperimentiranje bo vodil Oliviero Della Picca, Ustanovo za zaščito ribolova pa Angelo Ermano. Za predsednika konzorcija IACP (Ustanove za ljudske gradnje) je bil potrjen Ermanno Toffoletti, Pordenonsko trgovsko zbornico bo vodil Augusto Antonucci, Promotour pa Paolo Berne.

TRST / BIL JE SKRIT V TURŠKEM TOVORNJAKU

Finančni stražniki zaplenili pol kvintala čistega heroína

Voznika aretirali - Trst glavno križišče tihotapljenja mamil

TRST - Finančna straža iz Trsta je zaplenila dvainpetdeset kilogramov skoraj povsem čiste heroína, katerega komercialna vrednost, seveda na črni borzi, znaša skoraj šestdeset milijard lir. Tako veliko količino mamil so agenti odkrili v več skrivališčih na turskem tovornjaku, ki so ga raztovorili v novi prosti coni s turskega trajekta "Kaptan Burhanettin Isim", ki je v naše mesto priplul iz smirnskega pristanišča. Turski tovornjak je prevazal veliko količino prediva, ki je bilo namenjeno padovskemu tržišču. Finančni stražniki so seveda tovornjak zaplenili, voznika, ki je tudi lastnik tovornjaka, 46-letnega turskega državljan, pa so aretirali. Njegovega imena niso povedali, ker so v teku preiskave.

Na tiskovni konferenci je komandant 19. legije finančne straže iz Trsta polkovnik Franco Musy povedal, da je bila finančna straža obveščena, da bo v Trst pred božičnimi prazniki prispela velika količina mamil; zato je se okrepila nadzor, tako po morju kot na kopnem.

Zadnja operacija sledi oni, ki so jo finančni stražniki iz Trsta opravili dne 17. t.m., ko so zaplenili 83 kilogramov heroína v vrednosti okrog 100 milijard lir; mamila

so odkrili v prtljajniku avtomobila, v katerem sta se vozila moški in ženska madžarskega porekla.

Finančni stražniki trzasko legije so v teku tega leta zaplenili skupno 332 kilogramov heroína v skupni vrednosti preko 400 milijard lir; poleg tega so aretirali enajst oseb, oziroma 11 voznikov kamionov, v katerih so odkrili mamila.

V zadnjih dveh letih - kot je poudaril polkovnik Tripodi - so v 18 operacijah v pristanišču in na italijansko-slovenskih mejnih prehodih v naši pokrajini zaplenili preko 720 kilogramov heroína, kar odgovarja 25 odstotkom vseh mamil, ki so jih zaplenili v Italiji. Skoraj ves zaplenjeni heroín prihaja iz Afganistana in iz Sirije. Utrjujejo se tako domneve, da je Trst postal pravo križišče za razpečevanje mamil. Finančni stražniki so zato poosttrili nadzor predvsem na trajektih, ki prihajajo iz Turcije in s katerih vsak teden v pristanišču raztovorijo okrog 300 tovornjakov TIR.

Na tiskovni konferenci je bili tudi poudarjeni, da je del izkupicka od prodaje heroína namenjen za finansiranje nakupa orožja, ki je namenjeno tako organiziranemu kriminalu kot tudi ilegalnim oboroženim enotam na ozemlju bivše Jugoslavije.

Finančni stražnik s psom pregleduje turški tovornjak, v katerem so našli heroín

RIM / PO PODATKIH BANCE D'ITALIA

Zadolženi smo vsak za 75 milijonov lir

Izveti so vsi državljani, ki niso zaposleni

RIM - Vsak posamezen italijanski državljan - z novorojenčki, brezposelnimi ljudmi in upokojenci vred - ima trenutno za več kot 28 milijonov dolgov; ce pa izvezamo pri tem gospodinjstvo (torej ženske, ki se bavijo izključno z gospodinjstvi zadevami in nimajo prav nobenega dohodka), pa se nezaposlene osebe in upokojnence, potem se nam obseg tega dolga povzpne nič manj kot na 75 milijonov lir.

Tako vsaj kažejo najnovejši podatki študijskega urada emisijskega zavoda Banca d'Italia o zadolženosti države, ki je dosegla ob koncu letosnjega septembra polnih 1.608.171 milijard lir.

Dalec največji del državnega dolga (1.549.000 milijard lir) je notranjega izvora, kar pomeni, da odpade na dolgove z inozemstvom »samo« 58.575 milijard lir. Ce bi torej razdelili celoviti državni dolg s 57.103.000, kolikor je bilo leta 1991 v Italiji ljudi s stalnim bivališcem,

oziroma z 21.592.000, kolikor je bilo takrat državljanov, ki so redno zaposleni, tedaj bi zadolženost posameznika znašala, kakor rečeno uvodoma, 28.162.635 oziroma 74.479.946 lir.

Obseg zadolženosti države je bil v zadnjih letih naslednji (v milijardah lir): 1987 - 910.542; 1988 - 1.035.263; 1989 - 1.167.811; 1990 - 1.318.356; 1991 - 1.484.113; januar-september 1992 - 1.608.171.

Poglejmo se, kako je letosnji državni dolg razdeljen po postavkah (spet v milijardah lir): srednjeročne in dolgoročne zadolžnice 871.263; kratkoročne zadolžnice 366.427; finančne operacije Banke d'Italia in Italijanskega menjalnega urada - UIC 89.055; razne investicije po ustanovah - osrednje upravne ustanove 10.242, avtonomna podjetja 18.348, skrbstvene ustanove 472, krajevne ustanove 52.313, poobčinjena podjetja 1.959; postne varčevalne vloge 136.021; drugi notranji dolgovi 3.494.

SINDIKALNA KRONIKA / TEŽAVE V VEČJIH MESTIH

Stavka italijanskih taksistov proti politiki Amatove vlade

CGIL, CISL in UIL kritizirale protestno akcijo kot enostransko

MILAN - Včeraj so v vsej Italiji stavkali taksisti v znak protesta proti vladni politiki, ki je prizadela tudi njihovo kategorijo. Stavke pa se niso udeležili zvezni sindikati CGIL, CISL in UIL, ki so nasprotno kritizirali stavkajoče, čas da ogrozijo sindikalno enotnost, ker so stavko oklicali enostransko in brez posvetovanj.

Dejstvo je, da je včeraj krožilo po italijanskih mestih precej manjše število taksistov kot po navadi, kar je povzročilo precejšnje težave uporabnikom.

Na sliki (telefoto AP) vidimo milanskega taksista, ki pritrjuje na svoje vozilo zgovoren protestni letak proti Amatovi vladi.

RIM / TISKOVNA KONFERENCA PROTIMAFIJSKE KOMISIJE

Violante: V prizadevanjih za zatrtje organiziranega kriminala ne gre popustiti, ker je nevarnost še velika

RIM - Doseženi so bili ugodni rezultati, vendar je treba ostati še naprej budni, tembolj, ker se spet oglašajo mrčne, anonimne sile, ki delujejo proti enotnosti protimafijskih organizmov. Tako je poudaril predsednik parlamentarne komisije za boj proti mafiji Luciano Violante med včerajšnjo tiskovno konferenco, ki so se je udeležili se člani predsedstva Cabras, D'Amato, Tripodi in Cafarelli. Pred kratkim je dobila komisija anonimno pismo, ki ga je takoj posredovala sodstvu, je

dejal Violante (DSL), ob cemer je Cabras (KD) naglasil, da se obnavlja strategija »delegitimiranja« nekaterih »delov institucij« in seveda poskus netenja razdorov med sodstvom. D'Amato (PSI) je ravno tako opozoril na nevarnost vnovične konfliktnosti med sodniki, ki bi bila kot naročena na organizirani kriminal, kot tudi za vse tiste - številne politike, državne funkcionarje; javne upravitelje, podjetnike in frazazone, ki so z mafijo povezani. Tega je zelo veliko, je poudaril Vio-

lante in v isti sapi pozval k najsirši enotnosti vseh institucij.

Na srečanju s tiskom so člani predsedstva dvozbornočne protimafijske komisije podčrtali tudi potrebo po večji usklajenosti med silami javnega reda, v prvi vrsti pa med policijo in karabinjerji; toda bolj kot o usklajenosti bi kazalo govoriti o sinergijah, je dodal Violante s pripombo, da bi bilo treba v ta namen izkoristiti obstoječe zakone, ne pa izdajati novih, posebnih ali izrednih zakonov, kakor bi to ho-

tel marsikdo. Beseda je nanesla tudi na zveze med casnikarji in sodniki oziroma na sirjenje ter sistematično izkrivljanje vesti.

In se številke: stvelilo zločinskih dejanj je letos upadlo za 10 odstotkov v primerjavi z lanskim letom, stvelilo namernih umorov se je zmanjšalo za 21 odstotkov, stvelilo dinamičnih atentatov se je skrcilo za 13 odstotkov, zaradi povezanosti z mafijo razpuscenih občinskih svetov je bilo 42, skrivaskih mafijcev pa je 11.457.

UNIONCAMERE / SOGLASNO SPREJETA RESOLUCIJA

Imenovanja odslej drugače

Giorgio Tombesi v letu 1993 na čelu deželne zveze zbornic

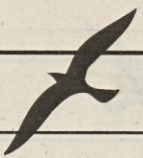
TRST - Predsednik trzasko Trgovinske zbornice Giorgio Tombesi bo s 1. januarjem zamenjal svojega goriskega kolega Enza Bevilacqua na krmilu deželne zbornice. Resolucija izraza tudi upanje, da bo deželni odbor upošteval indikacije, ki so mu jih posredovala stanovska združenja, s cimer bo zagotovljena kontinuiteta pri vodenju zborničnih ustanov v pričakovanju deželne normative o ureditvi zbornic, ki ga narekuje zakon št. 10/88.

Novi predsednik Unioncamere Tombesi je

sprejel metodo posvetovanja z ekonomskimi kategorijami za prenovo predsedniških funkcij, do katere mora te dni priti v dveh od starih pokrajinskih zbornic. Resolucija izraza tudi upanje, da bo deželni odbor upošteval indikacije, ki so mu jih posredovala stanovska združenja, s cimer bo zagotovljena kontinuiteta pri vodenju zborničnih ustanov v pričakovanju deželne normative o ureditvi zbornic, ki ga narekuje zakon št. 10/88.

Novi predsednik Unioncamere Tombesi je

clane sveta seznanil tudi s svojim imenovanjem na celo Konferenco predsednikov trgovinskih zbornic iz skupnosti Alpe-Jadrana za leto 1993 in povedal, da bo zato njihova naslednja, 13. konferenca prihodnje leto v Trstu. Zadnja je bila letos v Zagrebu, kjer so med drugim obravnavali probleme povojne obnove na Hrvaškem in odobrili možnost, da bi podjetja iz vsega prostora Alpe-Jadrana lahko sodelovala pri natecajih za izvajanje teh del, ki jih bo razpisala posebna agencija za obnovo.

DEŽELA / ITALIJANSKE POKOJNINE

Ko iz muhe narediš slona ...

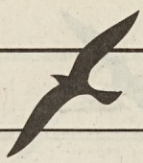
TRST - Glasovanje o deželnem proračunu je tudi priložnost za vsakega svetovalca, da »pristavi lonček« in izbiri od predsednika deželne vlade polovično obljubico, ki jo potem posreduje svojim volivcem kot mladane zgodovinski dosežek. Tako tudi in se zlasti letos, ko se blizajo volitve in je pač nekaj penzij ne bi placevala...

Med svetovalci, ki ob vsaki priložnosti najdejo možnost za svoj lonček je kršcanski demokrat Lucio Vattovani, sicer istrski begunec, ki je iz svoje istrske pripadnosti zgradil smisel svojega političnega dela.

Ker je treba ta običaj spostovati in ker je politika pač taka, da morajo imeti tudi svetovalci vsaj navidezno zadoščenje, so si v postopniku izmislili možnost, da predsednik vlade neko stališče osvoji »kot priporočilo«. To pomeni, da o dokumentu niso glasovali in ga torej niso zavrnili, da pa ta dokument nikogar ne obvezuje, se najmanj deželne vlade. Običajno ta stališča romajo v kak za-prašen predal, svetovalec pa se lahko vendarle pohvali, da je predsednik deželne vlade sprejel njegov predlog.

Eno takih priporočil je na nedavni razpravi v deželnem svetu zadevalo tudi vprašanja Istre. Vattovani je svoje stališče predložil, predsednik deželne vlade ga je po ze omenjenem postopku sprejel in nato je Vattovani z običajnim pompoznim tiskovnim poročilom zadevo objavil, kajti prav objava v tisku je glavni, ce ne edini cilj te politične akcije.

Tu je zgodba končana. Oziroma, morala bi biti končana, ko nekateri ne bi naredili iz muhe slona in ze napovedali, da je sedaj s penzijami konec. Ne Vattovani, ne dezelna skupščina, pa tudi dezelna vlada nimajo take moči, verjetno pa tudi politične volje ne. To pa bi moralo tudi zadostovati tistim, ki so se včeraj, po objavi Vattovanijeve muhe zblali slona. (jijn)

DEŽELA / POGOVOR Z NOVIM ODBORNIKOM DARIOM TERSARJEM

Politika naj spet temelji na moralnosti predvsem pa na spoštovanju zakonov

Sodelovanja med PSI in Listo je dokončno konec - Pomembna vloga slovenske komisije

SANDOR TENCE

TRST - Dezelna vlada je včeraj formalno dodelila odborniki resor za prostorsko načrtovanje in zunanje odnose tržaskemu socialistu Dariju Tersarju, ki je bil na to mesto izvoljen prejšnji petek. Odbornik Tersar, sprejeli ste pomembno upravno in politično dolžnost prav v trenutku, ko se socialistični stranki res ne pišejo najboljše casi.

PSI je nedvomno danes stranka, ki preživlja največjo krizo v okviru splošne krize strankarskega sistema. V obeh javnega mnenja smo mi danes najbrž na slabšem kot ostali, kriza pa je, ponavljam, splošna.

Kakšna je po Vašem pot za izhod iz te krize?

Treba je korenito spremeniti državne institucije, zacenski z volilno reformo. Politika mora spet temeljiti na moralnosti in, kar je najvažnejše, na spoštovanju zakonov.

V naši deželi smo priča spet polemiki med tržasko in furlansko PSI. Kamen spora je tokrat regionalizacija stranke, ki ji nekateri v Trstu močno nasprotujejo in grozijo, da bodo celo ustanovili samostojno tržasko stran-

ko. Kaj mislite o tem?

To so samo zadnji vzdihljaji dela tržaske PSI, ki dviguje zastave tržaskosti samo, da bi s tem opravičila nadaljnje sodelovanje z Listo za Trst. Tisti, ki mislijo ali upajo, da bodo s takimi potezami resili stranko, se globoko motijo in pravzaprav varajo naše člane in volilce.

Je torej sodelovanje med Listo in socialisti dokončno padlo?

V PSI se danes soočata dve politični opciji: Craxijeva in Martellijeva. Če se ne motim, nihče pa ne govori o sodelovanju z desnico in Listo za Trst danes predstavlja tržasko desnico.

Vi se danes prepoznate v Craxiju ali Martelliju?

V Martelliju, ki pogumno išče nove politične dimenzije ter nove odnose na levi in ki izhaja iz ugotovitve, da se je sedanji sistem dokončno izčrpal in da je zato treba ustvariti novega. Potrebna je združitev sedanjih političnih sil, tako da bomo imeli napredni in konservativni tabore.

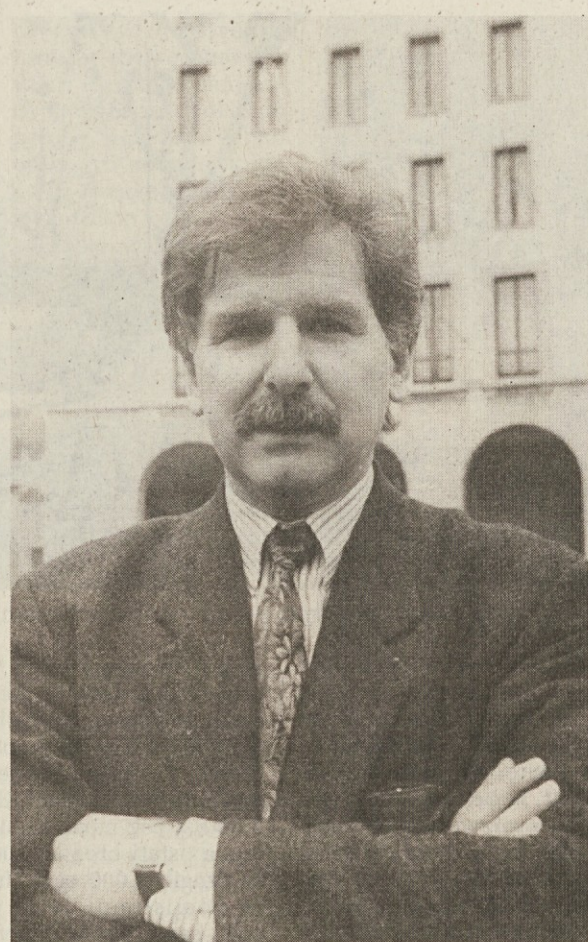
V PSI se glede vprašanj slovenske manjšine (in to ne od

danes) soočata dve gledanji: tržasko, ki je pogojevano od političnega vzdušja v mestu, in furlansko, ki je veliko bolj odprto.

V Trstu je nekeje v modi - in to ne samo v PSI - da so vse stranke bolj desno usmerjene, kot drugod po državi. Furlanija je, glede manjšinskega problema nedvomno manj obremenjena od Trsta. Tamkajšnji socialisti enostavno desledno igrajo svojo zgodovinsko in politično vlogo.

Odbornišvo za prostorsko načrtovanje je med najpomembnejšimi resorji deželne uprave. Med drugim je pristojna tudi za Kraški park.

Jaz bi kot dober primer izvajanja tega projekta navedel »park Glinscica« v dolinski občini. Mislim, da gre za zelo praktičen in koristen nacrt, ki ga lahko druge občinske uprave posnemajo in imajo za zgled pri naporih za zaščito in za ovrdenjenje teritorija. Mislim, da moramo nadaljevati po tej poti in čimprej priti do deželne ureditve vprašanja parkov. V nasprotjem primeru se bomo morali hočes nočes podrediti državnim zakonom, ki

predvidevajo drastične oziroma zelo boleče izbire. Dežela bo vsekakor na tem področju upoštevala mnenje občinskih uprav in vseh drugih zainteresiranih strani.

Deželni zakon o Krasu je v marsičem se mrtva točka...

Ce se ne motim, je

Dežela svojčas že pripravila neke vrste izvršilni plan za ta zakon. Ce je ostalo potem marsikaj na papirju, je bilo to zaradi nemarnosti. Kot odbornik si bom prizadeval, da bomo tudi ta zakon končno res začeli izvajati.

Zakon o javnem finansiranju slovenskih

kulturnih ustanov zapade prihodnje leto. V tem trenutku se ni jasno, kakšna bo njegova usoda. Kaj menite o tem kocljivem problemu?

Predsednik deželne odbora Turello je med nedavno proračunsko razpravo v skupščini osvojil resolucijo - podpisal sem jo s kolegi Bratino, Budinom in Jevnikarjem - s katero se Dežela obvezuje, da bo čimprej spet posegla pri rimski vladi za uzakonitev manjšinskih pravic. Hkrati bo tudi posegla za ponovno finansiranje zakona za naše kulturne ustanove. Clen st. 14 zakona za obmejna področja namrec govori, da država v pričakovanju zascitnega zakona prispeva določena sredstva slovenski manjšini. Pot golega refinansiranja tega zakona pa se mi zdi vsekakor v tem kriznem obdobju zelo težka in močno tvegana. Treba se je nasprotno boriti za dokončno zakonsko ureditev teh vprašanj.

Odnosi med Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino so dobri. Marsikdo pa je mnenja, da bi lahko bili se boljše oziroma, da se v zadnjem času nekaj zatika.

Odnosi s Slovenijo so bili v začetku - in verjetno ni moglo biti drugače - skoraj impro-

vizirani in se v fazi eksperimentiranja. Ti odnosi so bili dosti časa pogojeni od dveh močnih političnih figur; od predsednika naše dežele Biasuttija in od zunanjega ministra De Michelisa. Sedaj moramo premostiti ti, ce lahko tako recem, osebno vzpostavljamo in tkanje odnosov. Stiki med Slovenijo in FJK morajo postati institucionalni, ne glede na politični trenutek in na to, kdo je na vladi pri nas ali v Ljubljani.

Kako ocenjujete vlogo slovenskih socialistov?

V začetku prihodnjega leta bo deželna konferenca slovenske komponente, ki bo položila temelje za bodoče delo. Deželni koordinator Rudi Pavsic je ubral dobro pot, tako da se stranka na deželni ravni vse bolj zaveda pomena slovenske prisotnosti in da tudi osvaja stališča in usmeritve te komisije. Prepričan sem, da bo tudi na Trzaskem slo v bodoče na boljše, posebno ce se bo tukajšnja PSI dokončno otresla dosedanje melonarske miselnosti.

Pa se zadnje vprašanje. Ali boste prihodnjega junija spet kandidirali za deželni svet?

Da!

ŠPETER / PRIREDITEV V DVOJEZIČNEM ŠOLSKEM CENTRU

Na božičnicah v Beneški Sloveniji so imeli najmlajši glavno besedo

SPETER - Kot je že običaj ob božičnih in novejnih praznikih, smo tudi v Benečiji prisostvovali številnim pobudam, na katerih so prav najmlajši odigrali glavno vlogo. Tako je bilo na božičnici na spetski dvojezični soli, na popoldnevu Glasbene sole ter na številnih humanitarnih pobudah, ki so jih tudi v Nediški dolini pripravili v pomoč beguncem iz Bosne in lačnim otrokom iz Somalije.

Številnemu občinstvu so se učenci spetskega centra predstavili s pravljico o crčku in mravljah (na sliki), ki so jo uprizorili ob pomoči svojih učiteljic. Mimo same pobude gre povedati, da so bili spetski prostori pretesni, da bi sprejeli

RUDI PAVSIC

novi, ki ima svojo podružnico tudi v Kanalski dolini. Božiček je med otroke nadiških sol, ki so se zbrali v Svet Lenartu, prišel kar s helikopterjem. Pobuda je sodila v okvir manifestacije, ki jo je v dolinah pripravila Unicef, da bi tudi na takšen način zbrala potrebna sredstva za manj srečne otroke.

Zanje bi bilo treba zbrati nad 25 milijonov dolarjev letno, kar je res velika vsota, pomeni pa le polovico vsega denarja, ki gre 1 za nakup cigarete. Na srečanju sta spregovorila zupanja iz Srednjega Renata Qualiza, ki predstavlja dobrodelno ustanovo v Nadiški dolini, ter solski skrbnik Adolfo Lorenzo.

novi, ki ima svojo podružnico tudi v Kanalski dolini.

Božiček je med otroke nadiških sol, ki so se zbrali v Svet Lenartu, prišel kar s helikopterjem. Pobuda je sodila v okvir manifestacije, ki jo je v dolinah pripravila Unicef, da bi tudi na takšen način zbrala potrebna sredstva za manj srečne otroke.

Zanje bi bilo treba zbrati nad 25 milijonov dolarjev letno, kar je res velika vsota, pomeni pa le polovico vsega denarja, ki gre 1 za nakup cigarete. Na srečanju sta spregovorila zupanja iz Srednjega Renata Qualiza, ki predstavlja dobrodelno ustanovo v Nadiški dolini, ter solski skrbnik Adolfo Lorenzo.

FJK: Za nadzor nad potresi

TRST - Dezelni odbornik za civilno zaščito Giancarlo Cruder in predsednik geofizikalnega eksperimentalnega observatorija iz Trsta Cesare Roda sta včeraj podpisala konvencijo za leto 1993, ki predvideva delovanje kontrolne seizmološke mreže v Furlaniji-Juljski krajini.

Sedanja mreža v F-JK obsega petnajst postaj (med drugim na Višarjah, v Dreki in v Vidmu), predvideno pa je, da jo bodo v prihodnjem letu preuredili in obnovili naprave za zbiranje vseh potrebnih podatkov.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DDP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomika propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

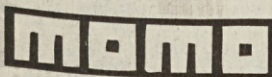
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesečna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Prepričaj se, da je varnost najvažnejša. Najmodernejša tehnologija: stekanje koles s sistemom CCD uravnotežanje koles z optimalizatorjem kompjuterizirani atesti za zavore in vzmeti.

Stil in prestiž z opremo:

SERVISNI CENTER ZA PNEVMATIKE
KONTROLA PRED TEHNIČNIM PREGLEDOM

PNEUSYSTEM v Tržiču (GO)

URADNI PRODAJALEC:

CENTER ZA MONTAŽO:

AMORTIZERJI KONI

Z eno samo prednostjo: CENA

Ul. C. A. Colombo 49 d.c. 14 »Tržaška« kržišče pri Moščenica
Tel. (0481) 411429

NOVICE

**Tržaško vodstvo CGIL
podpira don Vatto**

Vodstvo trzaskega sindikata CGIL je izglasovalo na včerajšnji seji resolucijo, s katero brezpogojno podpira delovanje don Maria Vatta, njegovih sodelavcev in socialnih delavcev v sklopu Skupnosti S. Martino al Campo, ki si prizadeva za ponovno vključitev zasvojenih z mamili v družbeno stvarnost. Sindikat navaja, da nekateri krogi v Trstu ne marajo priznati te skupnosti, ker bi to pomenilo tudi priznati obseg porabe oziroma prekupevanja z mamili pri nas, s tem pa onemogočajo stvaren, človekoljuben odgovor na problem emarginacije, ki ustvarja hude socialne konflikte; takšen odgovor pa bi moral biti v možnosti, da se nesrečnikom ponudi primerna zaposlitev. CGIL upa, da ni izzvelena razprava o teh problemih v občinskem svetu v prazno, obenem pa poziva dolinske in miljske upravitelje ter ondotno prebivalstvo, naj pokažejo za omenjeno skupnost več razumevanja in nastopijo za dokončno namestitve vseh prizadetih na območju Ustanove za trzasko industrijsko cono, s čimer soglasja tudi samo vodstvo te ustanove.

**Tudi SKP
na pohodu za mir**

Pokrajinsko tajništvo SKP je sklenilo, da se bo udeležilo VI. mestnega pohoda za mir, ki bo v nedeljo, 27. t.m. v mestu. Ta pobuda, dodaja SKP, je se tako važna, ko se mednarodni položaj slabša in ko razisem v diskriminacija preplavlja Evrope, čemur nase mesto ni tuje. Zato tajništvo stranke vabi clane in simpatizerje, da se udeležijo te manifestacije.

**Priplula nosilka
helikopterjev Guam**

Po letalonosilkah in krizarkah je tokrat na vrsti nosilka helikopterjev Guam ameriskega sestega brodogovja, ki krizari po Sredozemlju. Na ladji, ki je v trzasko pristanisce priplula predvčerajšnjim, je nastanjenih 1400 mornarjev in letalcev. Ladja velikanka bo privezana ob sedmem pomolu do 3. januarja. V soboto in nedeljo so možni obiski.

SOLSTVO / KONČNO OPREMLJEN LABORATORIJ MEHANSKE TEHNOLOGIJE

Novosti na mehanskem oddelku zavoda J. Stefan

Rešena tudi prostorska stiska mehanskega oddelka

V solskem letu 1992/93 je na Zavodu Jozef Stefan prišlo do dveh pomembnih novosti. Laboratorij mehanske tehnologije je dokončno opremljen, rešila pa se je tudi prostorska stiska mehanskega oddelka, s katero se je slednji spopadel že v isto leto.

Ministrstvo za javno solstvo je v treh letih dodelilo soli precejšnjo vsoto za opremo kabinetov avtomatizacije in mehanske tehnologije.

Letos se je mehanska sekcija preselila v prostore sole Filzi, ki je v bližini Pedagoškega liceja A. M. Slomsek. Mehaniiki imajo tako več prostora in možnosti za popolno uporabo kabinetov in laboratorijev. Pouk se odvija na področju strokovnih predmetov, laboratorijskih vaj in praktičnega pouka ter splošnih predmetov.

Tako lahko kvalitetno potujejo 40 ur tedensko vse

predmete: mehansko tehnologijo, tehnično risanje, risanje z računalnikom, tehniko avtomatskih krmilij, računalništvo in informatiko ter splošno izobraževalne predmete.

Z uvajanjem elektronike v sodobni proizvodni proces namreč potrebujejo kakovostno in strokovno podkovana operaterja in programerja, ki morata poleg običajnih tehnoloških postopkov obdelave kovin in dela na klasičnih obdelovalnih strojih obvladati tudi sodobnejše oblike regulacije in krmiljenja na tehnološko zelo izpopolnjenih CNC-obdelovalnih strojih in napravah.

Vse to na Stefanu zmorejo, se posebej sedaj, ko imajo nov računalniško krmiljeni produkcijski vrtilno frezalni stroj.

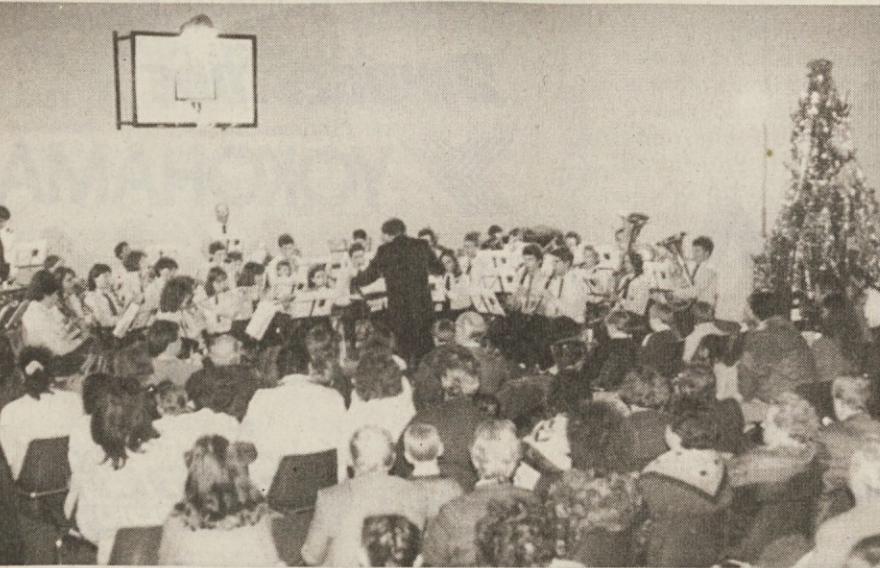
Z novimi pridobitvami se je zagotovilo dvignila kakovost in strokovnost mehanskega oddelka.

Računalniško krmiljeni vrtilno frezalni stroj (foto Ferrari)

IZ NAŠIH KRAJEV / TRADICIONALNI KONCERT V TELOVADNICI PRI DOMJU

Božičnica ricmanjske godbe

Ricmanjska godba na pihala je v nedeljo z že tradicionalnim predbožničnim koncertom sklenila »sončno« leto. Prireditelj je bila v telovadnici pri Domju, saj je ricmanjska Babna hiša, v kateri deluje tudi domače SKD Slavec, tako rekoč v pričakovanju obljubljenih popravil. Priznana kakovost tega pihalnega orkestra je k Domju privabila številne poslušalce, pravo presečenec koncerta pa je prav gotovo bil mladinski orkester, ki ga sestavlja okrog 20 gojencev ricmanjske glasbene so-

le. Najmlajši godbeniki so se tako predstavili v javnosti že drugič - prvi nastop orkestra je sklenil junijski koncert vseh posameznih gojencev sole. Pod vodstvom Flavija Sgubina - med drugim je le-ta pobudnik tudi ricmanjske trobilne skupine in pedagog na sami soli - je skupina mladih, bodocih godbenikov uvela daljši nastop godbe na pihala, ki je pod vodstvom Darija Pobege ponudila v poslušanje smiselno zaokrožen repertoar skladb od baroka do sodobnih avtorjev. (dam)

KRIZA / UPRIZORILI SO PROMETNO ZAPORO

Škedenjski železarji bučno opozorili nase

Zahtevali so sprostitev 35-milijardnega posojila

Promet pri Zavljah je bil dalj časa popolnoma paraliziran

(foto Krizmančič)

kati ministra Reviglia, ki ga ni v Rimu, zaradi česar da bo prišla ta točka na dnevni red jutri, se verjetneje pa 30. decembra (ob tem se nezamisljiva okolščina: konec leta zapadejo vse pogodbe z delavnicami, ki dobavljajo škedenjske železarske različne polizdelke).

Od tod torej odločitev tovarniškega sveta za včerajšnji bučni protest, s katerim je hotelo delavstvo opozoriti široko javnost na dramatičnost krize - čeprav v Skednju ni mogoče govoriti o krizi v pravem smislu te besede, saj gre za obrat na izjemni tehnološki ravni, pač pa kaže bolj o-

pozoriti na spekulacije oziroma delovanje močne konkurence. Livarska industrija je pod udarom sekire Evropske skupnosti, ki bo močno oklestila proizvodnjo na vsem območju dvanajsterice, zaradi tega pa se je vnel hud in kajpada razumljiv boj za preživetje. Težje je seveda razumeti, zakaj bi morali zadati odločilen udarec ravno železarji v Skednju, torej lepi industrijski stvarnosti v trzaski pokrajini, kjer so v zadnjih nekaj desetletjih že itak pometli s celo vrsto tovarn.

Vsa zadeva pa je zelo zaskrbljujoča tudi na socialnem področju, saj je

to kot sod smodnika: v poslednjih devetih mesecih je bilo ob zaposlitve 900 ljudi, torej sto na mesec, v neposredni nevarnosti jih je nadaljnjih 2.000, a čez nekaj let utegne ostati brez službe se drugih 3.000 oseb. In če pomislimo, da ni v sahu samo usoda delavcev, ampak tudi njihovih družin, potem ni treba posebno ugibati, kakšno sprožilno moč lahko ima tak naboj. Zlasti se v zdajšnjem času hude politične negotovosti, ki hodi vstrec z neprestanim upadanjem gospodarskih dejavnosti v splošnem in z vznemirjujočimi napovedmi za prihodnje leto.

BOŽIČ / ŠKOF BELLOMI V DSI

Postati nosilci moralnih vrednot

Tržaški škof o misteriju božične noči

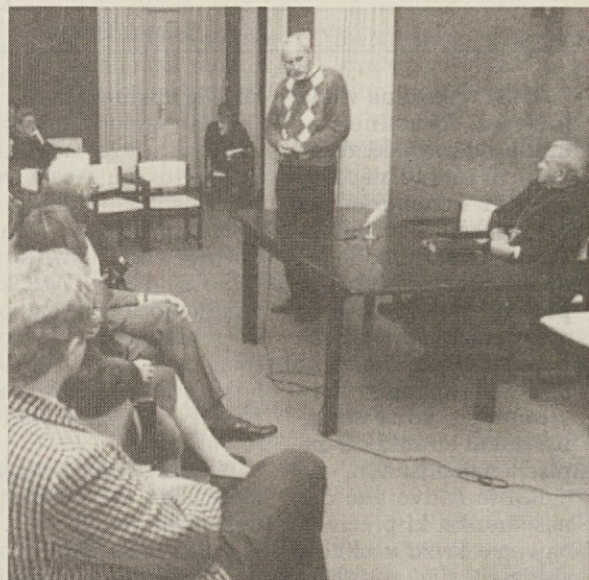
HELENA JOVANOVIĆ

Prireditelji rednih ponedeljkovih večerov v Društvu slovenskih izobražencev so za zadnje srečanje v letosnjem letu povabili v svojo sredo trzaskega škofa msgr. Lorenza Bellomi, ki je povedal nekaj misli za bližajoci se največji krščanski praznik - božic. Škof je po uvodnem pozdravu

**Škof Bellomi
pozval vernike
naj molijo
za mir v Evropi**

Tržaški škof Lorenzo Bellomi je naslovil na vernike trzasko skofije poziv, naj posvetijo 1. januar, mednarodni dan miru, molitvi in kesanju za mir v svetu. Ob tem je spomnil, da se bo papež Janez Pavel II. 9. in 10. januarja v Assisiju udeležil mednarodnega srečanja za mir v Evropi.

Škof Bellomi poziva trzasko vernike, naj sledijo njegovemu zgledu, in naj molijo za prekinitev vojne na Balkanu.

Škof Bellomi govori na večeru DSI

(foto Krizmančič)

in voščilih v slovenscini nadaljeval svoj poseg v italijanscino. Govoril je o misteriju božične noči, o tem, kaj je v tistih casih, pred dva tisoč leti, pomenilo za hebrejsko kulturo pričakovanje Odrešenika, ki bi jih osvobodil tujega jarma, in kaj pomeni Kristusovo rojstvo v danšnjem času. Tudi danes, je dejal visoki cerkveni dostojanstvenik, potrebuje človek odrešenje, saj živi v dobi, v kateri stopajo v ospredje občutki kot tesnoba, stiska, strah, se ponavljajo nova vprašanja in smo priča upadanju vrednot in pomanjkanju pravih etičnih kriterijev.

Msgr. Bellomi je svoje

razmisljanje dopolnil s citati znanih literarnih ustvarjalcev, od Hemingwaya do Buzzatija, Bellowa, Pappinija in Mauriaci, ki so ogledalo svojega in našega časa. Ne smemo dovoliti, je se dejal, da prevlada pesimizem, saj tudi skozi najbolj gosto meglo naposled po-sije sonce...

Za letosnje božične in novoletne praznike je škof izrekel tri želje: da bi znali v uveločenem Bogu nanovo odkriti dostojanstvo, ki je prisotno v vsakem človeku, da bi pozabili na sebičnost in svoje življenje posvečali tudi drugim, ter da bi postali »nosilci moralnih vrednot«.

SOLSTVO / ZAČELE SO SE POČITNICE

Na šolah in v vrtcih so včeraj priredili številne božičnice

Otroci, učenci in dijaki se bodo vrnili v vrtnice in v šole 7. januarja 1993
Na liceju Prešeren tudi letos tradicionalna dijaška prireditev

Na številnih solah in v otroških vrtcih so se včeraj z božičnicami poslovali od zadnjega dne pouka v letošnjem letu. Danes se začena za otroke otroških vrtcev, učence osnovnih in dijakke srednjih sol dolgo obdobje božičnih in novoletnih počitnic. Solarji se bodo vrnili v solske klopi čez šestnajst dni, to je 7. januarja 1993.

Pred odhodom na počitnice so dijaki liceja Prešeren pripravili že tradicionalno prireditev ob koncu leta. Tokrat je bila predstava v režiji 5. A razreda. Na prireditvi je bilo mnogo petja in glasbe (zbor je vodil Marko Sancin), božično misel sta prispevali Nikola Panizon in Matejka Grgič, sproščeno sreča-

nje pa se je zaključilo s težko pričakovano razglasitvijo miss in mistra realne.

Pri Sv. Ivanu so imeli včeraj božičnico tudi v otroškem vrtcu in na osnovni soli Oton Zupancič. Malčki otroškega vrtca so presenetili starše z lepo izdelano lutkovno igrico o zvezdi repatici, nakar so staršem izročili lična božična darila.

Osnovnosolci so zapele nekaj božičnih in umetnih pesmi, prvo in drugosolčki so prikazali igrico o družinah z dveh bregov reke, ki naposled vendarle zgradiata most prijateljstva nad reko, otroci preostalih razredov pa so v slovenscini in v italijanscini podali nekaj božičnih misli.

Posnetek s predstave na liceju Prešeren (foto Ferrari)

KULTURA / PREDSTAVITEV NOVE IZDAJE »GENERALNEGA DIREKTORJA«

Aktualnost pisanja Giorgia Voghère

V novinarskem krožku je pisatelja in njegovo delo predstavil prof. Elvio Guagnini

Ponovna objava ene izmed knjig Giorgia Voghère ni samo dolžen poklon avtorju, ki so ga trzaski novinarji - kronisti letos nagradili z zlatim Sv. Justom, temveč je prevsem priložnost, da širše občinstvo spozna delo tega zelo svojevrstnega pisatelja. Tako so predstavniki trzasko založbe Mgs na včerajšnji predstavitvi v casnikarskem krožku utemeljevali izbiro, da po dvajsetih letih ponovno izdajo »Generalnega direktorja«. O knjigi, predvsem pa o ustvarjalnosti in pogledih Giorgia Voghère je zelo izčrpno in zanimi-

vo govoril profesor Elvio Guagnini, ki je med drugim tudi prvi pripravil delo za objavo. V prvi vrsti je naglasil, da se danes zanimanje za tega svojvrstnega trzasko pisca zidovskega rodu veča, da o njem razpravljajo univerzitetni študentje, kar je po njegovem mnenju dokaz o aktualnosti tem in načina pisanja Voghère. Sicer pa je bilo Voghère - laicnemu racionalistu - vedno veliko več do vsebine kot do forme. Na sliki: Guagnini predstavljaja lik in delo Giorgia Voghère (drugi z desne). (Foto Krizmančič)

KMEČKA ZVEZA / DRUŽABNOST S KANČKOM VZNEMIRJENOSTI.

DIJAŠKI DOM / PRIREDITEV

Niti kmetijstvu se ne obetajo boljši časi

Izmenjava voščil med člani glavnega sveta KZ

Po tradiciji so se člani glavnega sveta Kmečke zveze tudi pred koncem letosnjega leta zbrali na družabnem srečanju, ki je bilo tudi priložnost za kratek pogled nazaj. Srečanje je bilo v znanem kmečkem gostišču Pepka Milica v Zagradcu, udeležence, med katerimi so bili tudi nekateri gostje, pa je pozdravil predsednik Kmečke zveze Alojz Debelis. V svojem nagovoru se je najprej ozrl na zaskrbljujoč mednarodni položaj in se posebej na negativne gospodarske trende, ki se z vso silovitostjo odražajo tudi pri nas, saj imamo samo v trzaski pokrajini že več kot 6000 brezposelnih, med katerimi je večina mladih. Obeti so žal še slabši, za kar nosijo od-

govornost tudi krajevni politični in oblastni krogi, ki so namesto sodelovanja, v prvi vrsti sosedno Slovenijo, izbrali pot zaprtosti in sovinitve.

Predsednik Debelis se je nato dotaknil položaja kmetijstva v svetu in pri nas, pri čemer je omenil preteco kmetijsko reformo, znano pod imenom Mac Sharry, ki je osnovana na sprostitvi cen kmetijskih proizvodov na mednarodnem tržišču, kar pomeni krčenje kmetijskih dohodkov v povprečju za obilnih 30 odstotkov. Ko pa je govoril o kmetijski politiki pri nas, ni mogel mimo brezbriznosti odgovorov oblasti do našega kmetijstva in mimo njihove škodljive politike

urejanja prostora, zaradi katere katere nas kmet praktično ni več gospodar na svoji zemlji. Norme za »zaščito« teritorija namrec dejansko onemogočajo razvoj kmetijskih gospodarstev, ker jim z razlastitvami v praksi kratijo pravico do uporabe zemlje.

Vendar pa Debelis ni hotel biti samo pesimist. Če smo doslej, kljub vsem stiskam znali premagati težave - je dejal - se bomo trudili se naprej, zaupanje pa nam vliva tudi zavest, da v našem boju nismo osamljeni, saj so nam ob strani številne sile in organizacije, v prvi vrsti Slovenska kulturno gospodarska zveza. Tudi plodno sodelovanje z matico, predvsem z Za-

družno zvezo Slovenije in s Kmetijsko posvetovalno službo, ki nam nudi dragoceno strokovno pomoč, nam je v veliko oporo pri prizadevanjih, da bi članom nudili čim sirso paleto storitev.

Na koncu se je predsednik Debelis zahvalil članom za delovanje v korist Zveze, ustanovam, organizacijam in nena zadnje osebeju KZ za poštvalno opravljane nalog in jim zazele vse seze praznike in uspešno leto 1993.

Srečanje je bila tudi priložnost za zahvalo bivšemu ravnatelju Pokrajinskega kmetijskega nadzornišstva dr. Giuseppe Fantiniju, ki je letos odšel v pokoj, za njegovo vzorno sodelovanje s Kmečko zvezo, kar so slovenski kmetovalci znali ceniti.

V spomin mu je Debelis poklonil knjigo o naravnih lepota Slovenije z italijanskim besedilom, za kar se je dr. Fantina očitno ganjen prsrčno zahvalil. Njegov naslednik, dr. Giovanni Degenhardt, pa je zbranim poslal pozdravni telegram.

Zadnji je spregovoril se predsednik SKGZ Klavdij Palcic, ki se je ozrl na minulo leto s poudarkom na dogajanju v matici Sloveniji in na tragediji na tleh nekdanje Jugoslavije, posebej pa se na položaj naše narodne skupnosti, ki se mora iz dneva v dan boriti za osnovne pravice. Organizacije, kakršna je KZ, imajo se posebno vlogo, saj predstavljajo življenjske interese nasega kmečkega cloveka, s tem pa tudi splosne interese vse nase skupnosti. Zvezi je izrekel priznanje za delo v obrambo slovenske zemlje in njenih ljudi in ji zelel uspešno delo.

Po tem, bolj formalnem delu, se je srečanje nadaljevalo v prijetnem razpoloženju, seveda tudi ob rešnih pogovorih, in se končalo z izmenjavo voščil za novo leto. (jk)

Domski dan: Obračun dela in spodbuda

Pester spored in odličen obisk

S prireditve v Dijaškem domu Kosovel (foto Krizmančič)

V ponedeljek so v Slovenskem dijaškem domu v Trstu proslavljali domski dan.

V kulturnem sporedu so nastopali domači osnovnosolci, ki so pod vodstvom Lucke Krizmančič in Nerine Svab peli in animirali lutke. Z nekaj pevskimi točkami sta nastopila tudi dva mladoletna Roma iz Sarajeva in Prizrena. Spored so zaključili osnovnosolci italijanske sole Pier Paolo Vergerio iz Kopra pod vodstvom Sonie Geissa.

Poleg staršev so bili prisotni številni ugledni gostje. Med temi koprski zupan Aurelio Juri, medtem ko sta trzaski zupan Staffieri in podzupan Magnelli poslala pozdravni brzojavki, ker sta bila zadržana na seji občinskega sveta; prisotni so bili tudi generalni konzul Republike Slovenije Jože Susmelj, skofov vikar Franc Voncina, podprefekt Maria Augusta Marrosu, prof. Anton Skok svetovalec za domove pri Zavodu republike Slovenije za solstvo in številni drugi ravnatelji in visoki funkcionarji trzaskih občin, s katerimi dom sodeluje.

Predsednik Zdrženja »S.Kosovel« Dušan Krizman, ravnatelj doma Ed-

vin Svab, ter gojeniki Erika in Moira so v pozdravnih nagovorih poudarili vlogo doma in pričakovanja, da bo oblast podprla njegovo delovanje ter voščili vsem mirno in srečno 1993. leto.

Ob tej priložnosti so nagradili udeležence in zmagovalce božičnega sahovskega turnirja, na katerem so se tako uvrstili: 5. mesto - ex equo Stefano Pribac in Dimitrij Smilovic, 4. mesto - Manuel Püssini, 3. mesto - Manuele Bressan, 2. mesto - Igor Gerdol, 1. mesto - Danilo Bosari.

OBVESTILA

SD ZARJA BAZOVICA vabi na SILVESTROVANJE v Motelu Kozina. Igral bo ansambel Happy Day. Vpisovanje in informacije v krožku društva vsak večer, razen ob sredah, od 18.30 do 20.00. Na razpolago je se nekaj prostih mest - pohiitite! KD IVAN GRBEC, Ul. di Servola 124, vabi vse svoje clane in prijatelje na PRED SILVESTROVANJE, ki bo v nedeljo, 27. decembra, ob 17. uri v društveni dvorani. Za zabavo bo poskrbel godalni Trio Venturini od Domja. KD FRANCE PRESEREN vabi na TRADICIONALNO LUCANJE SV. STEFANA 26. t. m. ob 14.30 na Gorici v Boljuncu. Sledila bo kratka družabnost.

...pravljilčno...ljubezensko...smešno...pustolovsko... zgodovinsko...kuharsko...psihološko

DECEMBRA DARUJ KNJIGO!

Trst, Ul. Sv. Franciška, 20. Urnik: 8.30-13.00, 15.30-19.00

KINO

ARISTON - 16.00-18.05-20.10-22.15 »Puerto escondido«, r. G. Salvatores, i. Diego Abatantuono. EXCELSIOR - 15.30, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La bella e la bestia«. Produkcija Walt Disney. EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.20, 21.10, 22.00 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zmeckis. NAZIONALE I - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo« i. Kevin Costner, Whitney Houston. NAZIONALE II - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »L'ultimo dei mohicani«, r. Daniel Day Lewis. NAZIONALE III - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »Riky e Barabba«, i. Renato Pozzetto, Christian De Sica. NAZIONALE IV - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Al lupo, al lupo«, i. Carlo Verdene in Francesca Neri. GRATTACIELO - 18.00, 20.00, 22.00 »Mamma, ho riperso l'aereo«, i. Macaulay Culkin. MIGNON - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »L'ultimo dei mohicani« i. Daniel Day Lewis. EDEN - 15.30, 22.10 »Do-do ... oralmente tua«. Prepovedan mladini pod 18. letom. CAPITOL - 17.30, 19.45, 22.00 »La città della gioia«, i. Patrick Swayze. LUMIERE - 16.30, 19.00, 21.45 »Casa Howard«, i. Anthony Hopkins, Vanessa Redgrave, r. James Ivory. ALICIONE - 18.15, 20.10, 22.15 »Io speriamo che me la cavo«, r. Lina Wertmüller; i. Paolo Villaggio, Marina Confalone, Paolo Bonacelli. RADIO - 15.30, 21.30 »La ninfomane, il trans, lo stallone«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

BRISCIKI - V galeriji Pavla Hrovatina je na ogled razstava umetnin in obrti iz kraškega kamna. Urnik: vsak dan, razen ponedeljka, od 11.30 do 19.00. SKD BARKOVLJE, Ul. Cerreto 12, prireja SILVESTROVANJE, za informacije tel. na št. 363452. GODBENO DRUSTVO PROSEK priredi TRADICIONALNI KONCERT 26. t. m. ob 17. uri v Kulturnem domu na Proseku. Vabljeni KROZEK ISTRIA vabi danes, 23. decembra, ob 18. uri v Hotel Sistani v Sesljan na srečanje s pesnikom in pisateljem Giacomom Scottijem. Gost bo predstavil svojo zbirko poezij z naslovom »Srce življenja«. Sledila bo družabnost. SKD TABOR - OPENSKA GLASBENA SREČANJA - V soboto, 26. decembra, v Prosvetnem domu na Opcinah ob 10. uri bo na sporedu KONCERT za flavto in klavir. Nastopata ERIKA BUZECAN in KATJA MILIC. Na sporedu Bozza, Prokofiev in Poulenc. OTROSKI ZBOR LADJICA, DEKLISKI ZBOR DEVIN in FANTJE IZ-POD GRMADE vabijo na KONCERT BOŽICNIH PESMI v novi cerkvi sv. Janeza Krstnika v Stivanu na Stefanovo ob 16.30.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 23. decembra 1992 VIKTORIJA

Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.25 Dolžina dneva 8.41- Luna vzide ob 7.09 in zatone ob 16.00.

Jutri, CETRTEK, 24. decembra 1992 ADAM, EVA

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 11,2 stopinj, zračni tlak 1027,2 mb raste, brezvetrije, vlaga 75-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 12 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI: RODILI SO SE: Tom Fabiano, Lucia Quindici, Ilaria Codiglia. UMRLI SO: 95-letna Giuseppina Michelazzi, 76-letni Bruno Bobrowolny, 93-letna Jozefa Racman, 80-letni Arrigo Crociati, 88-letni Domenico Surace, 62-letni Rodolfo Cerniz, 82-letni Valerio Debegnak, 72-letni Ettore Bratanich, 90-letni Antonio Mlach, 67-letna Pierina Savron.

LEKARNE

Od ponedeljka, 21., do nedelje, 27. decembra 1992 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30 Lekarne odprte od 13.00 do 16.00 Ul. Pasteur 4/1 (911667), Drevoed XX. septembra 6 (tel. 371677), Milje - Mazzinijev drevoed 1 (271124). PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za nujne primere. Lekarne odprte od 19.30 do 20.30 Ul. Pasteur 4/1, Drevoed XX. septembra 4., Ul. dell'Orologio 6, Milje - Mazzinijev drevoed 1. PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za nujne primere. NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30

V Trzaski knjigarni IZREDNI POPUSTI

Izšla je ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE6. knjiga.....

Trzaska knjigarna

smrti, daruje družina Petaros 200.000 lir za Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo. V poč. spomina Rudija Grgica darujeta Lidija in Maks Kralj 50.000 lir ter Elda Legisa z družino 20.000 lir za sekcijo VZ-PI-ANPI Devin Nabrezina. V počastitev spomina Rudija Grgica daruje sekcija VZPI-ANPI Devin Nabrezina 50.000 lir za SKD Vigred. V spomin na drago teto Pino Dolos darujeta Mirjana in Nino 20.000 lir za SKD Barkovlje. V spomin na draga brata Antona Skerlja darujeta sestre Ivanka in Francka 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 100.000 lir za Združenje AGMEN. Namesto cvetja na grob Rudija Grgica darujeta Ada in Berto Pirc 30.000 lir za SKD Vigred. V spomin na Pavla in Antona Kalca ter na prijateljico Zoro Cok daruje Lucija Hrovatin 100.000 lir za Skupnost Družina Opcine. V počastitev spomina Rudija Grgica darujeta Vanda in Pino Fonda 25.000 lir za VZPI-ANPI Devin-Nabrezina. Namesto cvetja na grob Rudija Grgica darujeta Darko in Mirela 20.000 lir za SKD Vigred. Namesto cvetja na grob Pepija Cernjave darujeta Marija in Zvonko Kalc 25.000 lir za Godbeno društvo Prosek. V spomin na Drago Lupincev darujejo Lupincevi iz Sempolaja 100.000 lir za Sklad Mitja Cuka. V spomin na naso mamo ob 2. obletnici smrti daruje Berta Vremec 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 50.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovariši.

ZAHVALA

Ob boleci izgubi najine mame

Drage Skupek vd. Lupinc

se zahvaljujewa zdravnikom in osebu III. internistnega oddelka na Katinari, g. zupniku Z. Strublju za obred, g. F. Pohajcu in prof. E. Koštu za občutene poslovilne besede, cerkvenemu pevskeму zboru sv. Jerne, mnogim za izraženo sozalie, za cvetje in vsem, ki so na kakrsenkoli nacin pocastili njen spomin.

Ales in Marko z družino

Opcine, 23. 12. 1992

Ob težki izgubi drage Gabrijele, katere nasmeh in vedrine ne bomo pozabili, izrekamo globoko sozalie Ninotu in ostalim sorodnikom

Drago, Lili in Aljosa Gasperlin

Godbeno društvo Nabrezina izreka iskreno sozalie Nevenku Grudnu in drugim sorodnikom ob izgubi drage mame.

PRISPEVKI

V spomin na hčerko Tamara, ob 4. obletnici

POPOLNA LIKVIDACIJA

zaradi zamenjave poslovanja

s POPUSTI od 20% do 80% pri

HOLLYWOOD

moška in ženska oblačila

TRST - Ul. S. Lazzaro 10/c

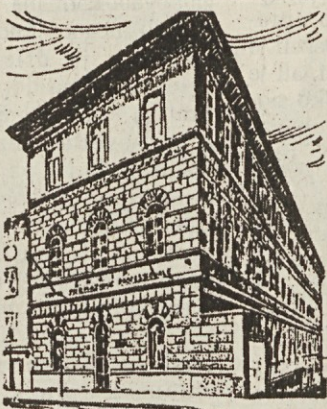
ODPRTO OB NEDELJAH IN PONEDELJKIH

NEKAJ PRIMEROV:

- ženska PARKA po 139.000 lir
- ženski SUKNJICI - čista volna 94.500 lir
- FUSO' po 15.800 lir
- ŽENSKJE SRAJCE viskoza in svila po 39.000 lir
- MONTGOMERY za moške in ženske po 159.000 lir
- moške OBLEKE - čista volna 195.000 lir
- moška PARKA po 99.000 lir
- modni moški SUKNJICI - čista volna po 118.000 lir
- moške HLAČE po 39.000 lir
- moške SRAJCE po 29.000 lir

in še mnogo artiklov po izredno ZNIŽANIH CENAH

HOLLYWOOD - Ul. S. Lazzaro 10/c - TRST

ENAIP

Furlanija Julijska krajina
CENTER
ZA POKLICNO
USPOSABLJANJE

ŠOLSKO LETO '92 - '93 IZPOPOLNJEVALNI TEČAJI

Od januarja 1993 so predvideni naslednji tečaji:

- * na področju informativne tehnologije
- informatika in osnove programiranja
- knjigovodstvo na osebnih računalnikih za obrtna podjetja

- * na področju industrijske tehnologije
- bencinski vbrizg: delovanje/ugotavljanje stanja
- električne signalne naprave

- * na področju varstava okolja
- kemična analiza okolja

* osnovni tečaji s področja zakonodaje, odborov, načrtovanja

Informacije o vseh tečajih lahko dobite v tajništvu Centra Enaip, ki je odprto od 9. do 12. in od 15. do 17. ure (ob sobotah od 9. do 12. ure) ali po telefonu 765285-728242

NOVICE

Manifestacija proti rasizmu

Goriška federacija DSL prireja danes manifestacijo proti vsaki vrsti rasizma in ksenofobije. Prireditev za mir in solidarnost med narodi se bo začela ob 17.30 v Trzicu, ko se bodo udeleženci zbrali na Trgu Republike. Ob 18. uri bodo odšli proti Zagraju, kjer bo sprevid z baklami. Ob 19. uri pa se bodo udeleženci zbrali v Gorici na trgu pred železniško postajo pred spomenikom deportiranih, kjer bo krajša komemoracija.

Uspeh predavanj o Soči

Te dni se je končal cikel predavanj, ki jih je organiziralo pokrajinsko odborstvo za solstvo in so imela za osrednjo temo reko Soco in njeno naravno bogastvo. Ker so imele konference velik uspeh, bodo z njimi v letu 1993 tudi nadaljevali in jih razširili, nam je povedala odbornica Aleksandra Devetak. Tokrat se bodo osredotočili na zgodovino Posočja, poezijo na tem območju, na umetnost in na tradicije vseh narodov, ki ob Soči živijo, ne glede na meje, saj jih tudi Soca ne pozna.

Obisk nadškofa na občini

Včeraj popoldne je bilo v goriški občinski sejni dvorani srečanje goriškega nadškofa Bommarca s svetovalci in zupanom. Srečanje spada v vrsto podobnih srečanj med pastoralnim obiskom, ki ga ima v teh dneh goriški nadškof v zupniji stolne cerkve, kamor spada tudi goriška občinska palača.

Ranjen v padcu s kolesom

Na Korzu Verdi se je včeraj pripetila lažja prometna nesreča, v kateri se je ranil 18-letni Gabriello Pignollo iz Gorice, Ul. Cipriani 28/A. Pignollo se je peljal s kolesom proti Korzu Italija, ko je izgubil ravnotežje zaradi torbe, ki jo je imel na kolesu. Pri padcu na tla je udaril z glavo v avtomobil fiat 128, ki ga je nasproti pripeljal 74-letni Jozef Pintar z Valerisica 14. Pignollo je dobil udarec v glavo in koleni. Zdravil se bo osem dni.

Speč tatovi v stanovanju

V ponedeljek so tatovi vlomili v stanovanje Lucia Bombija v Ul. Cosentini 12. Lastnik je tatvino prijavil zvečer, saj je obisk tatov odkril ob povratku domov po 20. uri. Ob bežnem pregledu je ugotovil, da so mu odnesli okrog 500 tisoč lir gotovine in ves zlat nakit, ki ga je hranil v stanovanju. Materialna vrednost plena znaša nekaj milijonov lir.

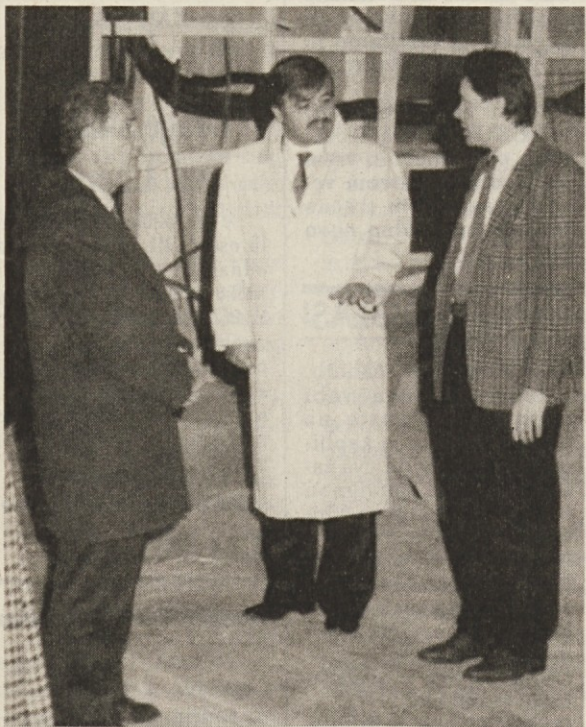
Albancem zaplenili vozila

Policisti so včeraj ponoči na avtocesti pri Moscenicah ob pregledu ustavili skupino treh Albancev, ki delajo v Turinu. Z dvema osebnima avtomobiloma in enim kombijem znamke Ford transit so hoteli priti v Albanijo, a tja ne bodo se tako kmalu prišli, ker so jim avtomobile zaplenili. Vsi vozniki so namreč imeli ponarejena vozniška dovoljenja.

KULTURNI DOM / OBISK PREDSTAVNIKA C.R.GO.

Poudarek vlogi doma za rast kulture v mestu

Podpredsednik denarnega zavoda Sergio Medeot pohvalil delo slovenskega kulturnega središča

Podpredsednik Goriške hranilnice Sergio Medeot je te dni obiskal Kulturni dom, kjer so ga sprejeli predsednica Nada Sancin, ravnatelj Igor Komel in član odbora Mirko Primožič. Predstavili so mu kulturno in telesnokulturno dejavnost, ki se odvija že enajsto leto zapored, namene in vlogo, ki jo Kulturni dom opravlja v goriškem prostoru. Poseben poudarek na razgovoru pa je sel obnovitvenim delom v kulturnem delu stavbe. Medeot je izrazil pohvalo in priznanje Kulturnemu domu za pomembno vlogo, ki jo opravlja v prid celotne goriške skupnosti, in zazele, da bi se čimprej obnovila dejavnost v njem.

Mejni prehod Jamlje naj bi bil 1. razreda

Na srečanju v Trzicu so včeraj zupani Trzica Calzolari, Sezane Vodopivec, Doberdoba Lavrencić in Turjaka Clemente poudarili skupno voljo po prekatégorizaciji mejnega prehoda pri Jamljah. Na vsej mejni črti od Trsta do Gorice ni mednarodnih prehodov. Prekatégorizacija bi imela pozitivne učinke na razvoj gospodarskih in drugih stikov ob meji na tem območju. Doberdobskega zupana Lavrenciću so poverili pripravo predloga, ki ga bodo posredovali vladama obeh držav.

SOVODNJE / NASTOP PRED BOŽIČNIMI PRAZNIKI

Voščilo gojencev Glasbene matice

V sovođenjskem Kulturnem domu so nastopili gojenci iz raznih podružnic šole

Gojenci in gojenke šole Glasbene matice v Gorici in podružnic po vseh so se prejšnji teden predstavili staršem in drugemu občinstvu na nastopu ob božičnih in novoletnih praznikih, ki je bil tudi priložnost za voščilo. Nastop je bil v sovođenjskem Kulturnem domu, kjer so gojenci pod vodstvom profesorja glasbe predstavili kar zajeten spored.

Posamično ali v raznih sestavih so igrali: Maja Klede, Janina Cotić, Simone Bais, Katerina Tomšič, Gioia Canciani, Jana Jarc, Neva

Klanjšček, Maja Humar, Valentina Klanjšček, Adriana Ferfolja, Katja Lavrencić, Dane Vizintin, David Perkon, Petra Maronese, Mitja Vizintin, Sara Devetak, Nežka Figelj, Jana Plesničar, Katja Batistic, Naika Sosol, Helena Klanjšček, Nina Semic, Annalora Colautti, Martina Gereon, Katja Ozbot, Katja Peric, Maja Kragelj, Danja Bagon, Peter Figelj, Rita Muscau, Majda Klemše, Magda Tomšič, Erika Pelicon, Antonella Narduzzi, Igor Peric, Romina Pizzo, Petra Jedrlinčič in Sanja Ferlan.

Del občinstva med nastopom (foto Studio Reportage)

SOVODNJE / OBČINSKI SVET ODOBRIŁ RESOLUCIJO

Obsodba mazačev a tudi netilcev mržnje

Soglasno odobrili tudi načrt za bodoči Soški park

Posledice pohoda mazačev (foto Studio Reportage)

Občinski svet v Sovodnjah je predsinoci soglasno obsodil nedavno mazanje slovenskih napisov na tablah v sovođenjski občini. V resoluciji so poudarili, da so taka dejanja uperjena proti sožitju in strpnosti, ki ju je sovođenjska skupnost znala uresničiti. Občinski svet je tudi ugotovil, da so tako kot storilci krivi tudi vsi, ki podžigajo nestrpnost. Zato so ob soglasni obsodbi mazanja in zahtevi po izsleditvi ter kaznovanju krivcev napovedali tudi posege na pristojnih mestih v prid sožitju in varovanju identitete kraja.

V razpravi je načelnik večine Kustrin opozoril tudi na nedavno sicer nato umaknjeno napoved priziva Dezele zoper razsodbo o občinskem statusu in menil, da bi tak ukrep bil na isti valovni dolžini kot mazanje tabel. Načelnik opozicije Cernic je ob podpori resoluciji predlagal, naj bi Dezele zaprosili za prispevek za obnovo tabel.

Na isti seji so tudi soglasno odobrili resolucijo o vprašanju odpadkov, ki jo je vsem občanom predlagala pokrajina in ki v bistvu podpira izvajanje pokrajinskega načrta za

uničevanje odpadkov. Ob poudarku selekciji in zmanjševanju količine odpadkov je v resoluciji tudi pooblastilo posebni pokrajinski komisiji tehnikov in upraviteljev, da na osnovi tehničnih izsledkov določi najprimernejše lokacije za odlagališča. V resolucijo so na predlog Kustrina vključili tudi posebno opozorilo na problem upeljevalnika.

Občinski svet je soglasno odobril tudi načrt za Soski park. Pri tem je podzupan Petejan poudaril pozitivnost načrta, ker ponuja več prednosti kot pa omejitve, ki jih pravzaprav glede na današnje stanje v bistvu ni. Pomisleke je imel le glede se neresenih vprašanj, kdo bo upravljal in kdo bo finansiral park. Podobne pomisleke je imel tudi Fajt (SSK), ki je predlagal naj zadevi poleg uprave pozorno sledi tudi komisija za okolje. To komisijo so izvolili prav na predsinocni seji. V njej so poleg samega Fajta se Marjan Tomšič, Ladi Devetak (občinska svetovalec večine), Bogdan Butkovič in Ivo Tomasi. Svetovalci so v občinsko gradbeno komisijo izvolili geom. Iva Rojca.

GORICA / POSEG BRATINE (DSL) V OBČINSKEM SVETU

Zadrega uprave ob vprašanju o gradivu o financarski šoli

Tuzzi oštel Longa zaradi netočnih vesti o prosti coni

MARKO MARINCIC

Zakaj goriška občinska uprava ni poslala Dezelni paritetni komisiji za vojaške služnosti gradiva o financarski šoli, ki naj bi jo zidali na letališču? To vprašanje, ki ga je na predsinocni seji občinskega sveta postavil svetovalec DSL Ivan Bratina, je spravilo v dokajšnjo zadrego občinsko upravo. Komisija na Dezeli je pristojna, da oceni, ali je vojašnica stratesko pomembna vojaški objekt. Od razresitve tega vprašanja odvisi, ali bo mogoče izvesti "zmrznjeni" občinski referendum. Ta je namreč mogoč samo o vprašanih, ki so v pristojnosti občine in torej samo, če financarska vojašnica ni označena kot vojaški objekt.

Odbornik za urbanistiko Pier Raimondo Cappella je v zadregi povedal, da je bil na adviciji pri komisiji, da pa ni prikrival ničesar. Kar za deva gradivo, ki ga je zahtevala komisija, ga se ni bilo mogoče fotokopirati, ker je pristojna službenka na dopustu. Bratina je bil z odgovorom seveda nezadovoljen, sledil pa je se krajši spor z zupanom, katerega namig o političnem spekuliranju s tem problemom je Bratina ostro in odločno zavrnil ter mu zabrusil, da kvečjemu ribari v kalnem občinske uprave, ki o tako važnem problemu

ni obvestila občinskega sveta.

S predsinocne seje občinskega sveta je omeniti tudi uvodno zupanova pojasnilo glede goriške proste cone. Če so namreč vesti o ugodnem razreševanju spora z Evropsko skupnostjo utemeljene, so se optimistične vesti iz Rima, po katerih naj bi komisija tridesetih ze potrdila ohranitev goriške proste cone, izkazale za neresnične ali vsaj preuranjene. Tuzzi sicer ni izrecno imenoval dezelnega odbornika Longa, ki je prejšnji teden razširil to vest, je pa pozval k večji opreznosti. Glede perspektiv proste

cone gre povedati, da bo končna beseda v Rimu padla šele v prvih mesecih prihodnjega leta, dotlej pa bo sedanjí režim ostal zacasno se v veljavi.

Bivši zupan Scarano je v nadaljevanju seje prispeval se eno epizodo k "telenoveli", kot so mnogi označili spor med njim in bivsim odbornikom Fornasirjem. Izhajajoč iz napovedane in nato preklicane izključitve Fornasirja iz KD, je Scarano govoril o smešni farsli in nato odgovoril na vrsto Fornasirjevih kritik na njegovo račun. Bolj kot samo izvajanje je omembe vredno dejstvo, da so ob prebiranju dolge izjave zapustili sejno dvorano mnogi svetovalci KD z načelnikom Obitom na celu.

KNJIGE / PREDSTAVILI JADRANSKI KOLEDAR

V Feiglovi knjižnici srečanje z avtorji

Zanimivo literarno srečanje je delno okrnila skromna udeležba občinstva

Predstavniki založbe z avtorji ob predstavitvi koledarske zbirke (foto Studio Reportage)

V ponedeljek zvečer je bila v slovenski knjižnici Damira Feigla v Gorici predstavitev zbirke knjig Jadranskega koledarja za leto 1993. Na zalost je bilo na sicer lepi in zanimivi predstavitvi zelo malo ljudi. Najbrž je temu tudi krivo sedanje predpraznično razpoloženje in nakupovalna mrzlica, vendar gre povedati, da so goriški ljubitelji knjige tokrat res zamudili lepo priložnost, saj so bili na predstavitvi prisotni tudi avtorji knjig.

Zbirko Jadranskega koledarja za leto 1993 je predstavil urednik Založništva trzaskega tiska Miran Kosuta, ki je sijaj-

no uredil letošnji zbornik Jadranskega koledarja. Kosuta je na predstavitvi med drugim povedal, da je zelo vesel, ker se je v zborniku Jadranskem koledarju 1993 našlo veliko goriških piscev s te in slovenske strani meje, največ doslej.

Sicer pa zbirka Jadranskega koledarja za leto 1993 obsega poleg zbornika se namizni koledar za leto 1993 in tri knjige, s katerimi se ZTT lahko postavi pred se tako petično publiko bralcev. Leposlovje zastopa prvenec mladega trzaskega avtorja Igorja Skamperleta, ki je spisal roman z naslovom Sneg

na zlati veji. Knjiga je izšla v zbirki Devin in je po avtorjevi pripovedi avtobiografski roman pisatelja in alpinista, predvsem pa roman o spoznavanju življenja. Lep in prikladen priručnik je knjiga Stanka Klinarja Sto slovenskih vrhov. Poglavje zase pa je knjiga Pavla Medvesčka in Rafaela Podobnika, ki sta bila tudi na predstavitvi, z naslovom Skrivnost in svetost kamna. To je knjiga o kamnu in poeziji kamna s fantastičnimi fotografijami Podobnika, ki je hotel ujeti vso lepoto Medvesčkovih opisov v fotografski objektivi. (J.P.)

PRIREDITVE

SEKCIJA SG-SRG DOM GORICA vabi na božično akademijo v telovadnici Kulturnega doma v Gorici nočjo ob 20.30. Prostovoljni prispevki v dobrodelne namene.

OBVESTILA

SPD - SMUCARSKI ODSEK sporoča, da se bo tečaj smučanja predvidoma začel 10. januarja. Vpisovalci bodo se danes od 11. do 12. in od 17. do 19. ure na seždeu.

OBČINA DOBERDOB vabi upokoence na srečanje ob božičnih in novoletnih praznikih, ki bo danes ob 16. uri v občinski telovadnici v Doberdobi.

KINO

GORICA VITTORIA 20.45 Goriška kinema party. CORSO 17.30 - 22.00 »L'ultimo dei Mohicani«. VERDI 15.30-22.00 »La bella e la bestia«.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI AL GIARDINO - Verdijev Korzo 57 - tel. 531879.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU OBČINSKA ST. 2 - ul. Manlio 14 - tel. 480405.

POGREBI

Danes ob 9.30 Felicita Anzelin vd. Chittaro iz splosne bolnisnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče. ob 11. uri Luigi Bardusco iz splosne bolnisnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče. ob 12.30 Santo Ziberna iz splosne bolnisnice v cerkev na Rojcah in na glavno pokopališče.

PRETEP / NEJASNE OKOLIŠČINE

Slovenska policija preverja trditve pretepenih fantov

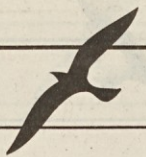
Dogodivščina dveh mladeničev iz Zagraja in Gorice, ki trdita, da sta bila pretepena v Vrtojbi v noči med soboto in nedeljo tudi včeraj ni dobila jasnejših obrisov. Po njunih trditvah, naj bi ju preteplo okrog deset-pet najst slovenskih fantov-skinheadsov brez vsakega razloga in to pred očmi slovenske policije, ki da je bila takrat v bližini.

Načelnik operativno komunikacijskega centra Uprave za notranje zadeve Vlado Leban nam je včeraj povedal, da kljub podrobnemu preverjanju niso do včeraj ugotovili

nikakršnih podatkov o omenjenem pretepu. Nobena policijska patrulja ni zabeležila pretepa, niti obmejnih organov ne. Poleg tega po podatkih, s katerimi razpolaga policija, tudi kake skupine skinheadsov-obritih glav ni sedaj na novogoriškem območju. Načelnik Leban nam je se povedal, da bodo skupno z italijansko policijo raziskali primer in da namepravajo, brž ko bodo imeli na voljo dovolj podatkov, na tiskovni konferenci seznaniti javnost z ugotovitvami o dogodku.

Zaradi del pri obnovi mostu zaprta cesta Grojna-štedno

Goriška občina je včeraj zaprla cesto med Grojno in Scednim. Cesto so zaprli prav na meji med goriško in steverjansko občino in sicer na mostičku čez protok Grojno, ki je potreben nujnega popravila. Zaprta bo trajala za nedoločen čas do zaključka dela. To bo seveda se dodatno otežilo komunikacije s Steverjanom, saj je zaradi usada vsaj uradno zaprta tudi cesta z Oslavja.

PROMET / SLOVENSKO OKNO

Slabo leto Luke Koper

Šele 12. decembra letos so jo umaknili z "rizične" liste

FRANC ORESNIK

Rudi Dujc, direktor koprsko luke, je ob koncu leta vseeno zadovoljen z doseženim. Skozi koprsko pristanišče so pretovorili celo nekaj tovara več, kot so načrtovali in pričakovali, zaslužili sicer manj kot v "normalnih" letih. Mednarodne zavarovalniške družbe so 12. decembra letos Koper vendarle izvzele iz seznama pristanišč, v katerih grozijo vojne nevarnosti. A v Kopru ne cvetejo rožice, kot bi morda kdo mislil: prav letos so morali štivilo zaposlenih zmanjšati se za 150 ljudi, tako da jih bo naslednje leto le 1.080 (leta 1990 pa pa jih je bilo 1890). V dvanajstih mesecih letos so pretovorili 3, 8 milijona ton tovorov, kar je sicer za 8 odstotkov več kot leta 1991 toda kar za 15 odstotkov manj kot pred dvema letoma.

Največ - 1, 5 milijona ton - je bilo blaga za avstrijska podjetja, milijon ton za slovenska, tem pa sledijo madžarska, češka, slovaška in bavarska. Zal pa je dobro plačanih kosovnih tovorov in zabojnikov polovico manj kot nekoč - komaj petina vseh. Večino - 80 odstotkov vsega pretovora - zdaj pretovarjajo rud, premoga, fosfatov - razsutih tovorov, ki prinašajo manj denarja kot drugi. Zato so zadovoljni, da so letos spet pretovorili 30.000 avtomobilov, da je v pristanišču spet več južnega sadja in da so - letos sicer se le poskusno - pripeljali šest tovorov živine. Denarno pa povprečni mesečni promet ne prinaša več 5, 5 milijona dolarjev kot nekdaj, ampak le še kaksne 4 milijone. Kako izboljšati položaj? Tako, da bi Slovenija z Nemčijo in EGS podpisala že pripravljeni sporazum, o prostem tranzitu blaga za EGS skozi Koprsko pristanišče. Tako, da bi slovenski parlament končno sprejel zakon o prosti coni v koprskem pristanišču. Tako, da bi dali prednost gradnji avtoceste iz Kopra do Divace in gradnji železnice do madžarske meje.

To in ono pa vendarle kaže na boljše case. Denimo pogodba, ki jo je luka podpisala z Metalno in njenimi domačimi in tujimi partnerji, da bodo ob morju sestavljali velika dvigala in druge konstrukcije, namenjene prekomorskim deželam. Ali pa pogodbe z nekaterimi italijanskimi podjetji, ki bodo še do konca leta v Kopru zaposlila nekaj deset ljudi pri prazenju kave, peki slaštic, predelavi plastike in hladnem valjanju profilov.

KOPER / JUBILEJ MEZ OBALA

Slavnostni koncert ob 15-letnici enega najboljših zborov

Dopadljiv spored v koprski stolnici

IVAN SILIC

Ob petnajstletnici obstoja in zelo uspešnega delovanja je mesani zbor Obala priredil v koprski stolnici koncert, ki je izprical prizadevanja, voljo, delavno zavzetost tako v pogledu lepote petja kakor v izrazitosti poustvarjanja in potrdil svojo dovršenost, upadljivo izvajalsko kulturo in pomembnost v našem zborovskem življenju, bolj kakor s katerikoli besedo, ki bi njegovi odmevnosti bila skoro odveč.

Sporod je obsegal dela O. di Lassa, J.Gallusa, J. Pachelbela, J. Brahmsa, M. Kogojca, Z. Kodalya, O. Messiaena, R. Hunterja in J.S. Bacha. Pri zadnjem so sodelovali Obalni komorni orkester iz Kopra, ki so ga dopolnili Stanko Arnold, Anton Gracar in Jože Zitnik - trobente, flavtistki Ksenija Kos in Silvia Di Marino, oboistki Ave Stella in Michele Montali, fagotist Nunzio Dolegna, timpanist Goran Moksovski in kontinuo Bojan Glavina, solisti: sopranistki Laura Antonaz in Marjana Bencina, altistka Giacinta Simon, tenorist Pietro Da Dalt in basist Leonardo Palmigiani. Dirigiral je Walter Lo Nigro.

Zbor je v prvem delu sporeda, v samostojnem izvajanju in pri Bachovem Magnificatu pokazal odlično pevsko izdelanost in usposobljenost za še bolj plastično oblikovanje; lahko rečemo, da je pod sedanjim dirigentom dosegel po-

seben vzpon - po izbiri programov, ki jih pevci z ozirom na slogovne značilnosti vedno bolj usvajajo in dognanje reproducirajo, kar je še posebej potrdil ta koncert. Zbor je bolj zlit in v delovanju proznejši. Potrebno bo še dopolniti glasove in zboljšati homogenost sopranske skupine.

Ce gremo mimo začetne neskladnosti celotnega ansambla pri Magnificatu, ki je bila posledica prevelike odmevnosti katedrale, je bila izvedba dovolj nazorna in prepričljiva. Morda bi kazalo imeti še nekaj skupnih vaj. Sicer pa je bilo na več kot dostojni višini. Poleg izvršitvenih trobent naj se posebej omenim reliefnost oblikovanja flaut. Tudi solisti so prispevali svoj učinkovit delež, zlasti Giacinta Simon, Pietro Da Dalt in Leonardo Palmigiani.

Ce ugotavljamo, da je koncert, ki nalaga izvajalcem pevsko tehniko in v muzikalne zmogljivosti profesionalcev in da so ti bili le omenjeni gostje in pevci - solisti, potem moramo priznati izredno pomembnost obstoja Obalnega komornega orkestra in delovanja dirigenta Walterja Lo Nigra pri tem zboru, za njegovo umetniško osveščenost in dognanost njegovega poustvarjanja. Sicer pa so vsi izvajalci vložili pri tem sporedu veliko dela in skoda bi bilo če bi ostala le pri eni izvedbi.

PRIMORSKA / ITALIJANSKE POKOJNINE

Ne bo nobenih preverjanj!

SPIZ: Odvečen strah upokojencev

VOJKO CUDER

Včerajšnja vest, ki smo jo priobčili v Republiki na tej strani, o tem, da je predsednik deželnega sveta Furlanije Julijske krajine Vinicio Turrel obljubil sprostiti pri italijanskih oblasteh postopek za preverjanje upravičenosti izplačevanja italijanskih pokojnin slovenskim (in hrvaškim) državljaniom, je - razumljivo - povzročila na Primorskem, zlasti med upokojenci, precejšnjo zaskrbljenost. Ker smo vest dobili zadnji hip pred zaključkom redakcije, nismo mogli že včeraj objaviti kaj več, tudi menja druge strani, se pravi naše Skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. To informacijo objavljamo danes.

Na sedežu skupnosti v Novi Gorici smo govorili z Jožetom Konicem, vodjo oddelka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, ki pa nam ni znal povedati nicesar določenega. Zato smo se obrnili na republiko skupnost v Ljubljani, kjer smo se pogovorili s Staso Ivanc, vodjo oddelka za izvajanje zavarovanja po mednarodnih sporazumih.

»Nicesar ne vem o kakšnih preverjanjih in kakšnih zahtevah po njih, «pravi Stasa Ivanc. »Naše službe niso dobile nobenih obvestil

o tem. Res pa je, da je tudi na nas naslov prišlo že nekaj klicev zaskrbljenih upravičencev in prejemnikov italijanskih pokojnin. Ne samo to, da nismo prejeli nikršnega obvestila o morebitnem preverjanju upravičenosti prejemnikov pokojnin iz republike Italije, te stvari vendarle ne gredo tako na hitro in zlahka, kot bi si kdo morda želel ali si prizadeval. Za vsakim takim dejanjem stoji država s svojo ustavo in sporazumi. «

Ivančeva meni, da zeli verjetno italijanska stran dati kakšno pobudo za spremembo omenjenega sporazuma, ki pa mora prej dobiti določeno "ogretost" v lastnih krogih, preden pride na dan kot pobuda. Tako je bilo vselej dosedaj, kadar so se pripravljale razni predlogi za spremembe. Italijanska stran se ponavadi vsako leto h koncu leta spravi na eno takšno stvar, ki se potem z začetkom novega leta unese. Če se takšna pobuda je, sem takoj za to, da se nekatere stvari s tega področja uredijo in dorečejo do kraja, «pravi Ivančeva.

»Konvencija o delovnih in vojskih pokojninah, od katerih so upravičeni tisti nasi državlja-

ni, ki so služili v italijanskih službah v času med obema vojnoma ali bili v italijanski vojski, oziroma njihovi najozji sorodniki, podpisana se med republiko Italijo in Jugoslavijo in za katero sta se po razpadu Jugoslavije Italija in Slovenija dogovorili, da naj velja še naprej, ni preklicana in ima torej popolno veljavo. Preden se kaj takega zgodi, se mora zganiti vsa zapletena masinerija. «

Po ocenah Stase Ivanc je ta trenutek v Sloveniji (v glavnem na Primorskem) okoli 25 tisoč prejemnikov ene od obeh italijanskih pokojnin (iz delovne dobe in iz vojaške dobe). Natancneje številke se spreminjajo, saj ljudje - gre predvsem za starejše - umirajo. Od zacetka leta 1985, ko so stopila v veljavo nova določila iz bilateralnega sporazuma do sedaj, so ugodno rešili 12.087 zadev, samo v času od 12. marca 1990 (ko je stopil v veljavo sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Italijo) do 15. septembra letos pa preko 5.100 upravičencev. Nereseni so ostali le tisti premeri, pri katerih dokumentacija ni popolna. Zahtevkov je sedaj malo. In jih na SPIZU tudi ne pričakujejo več veliko novih.

IDRIJA / SKUPŠČINSKO ŽIVLJENJE

So poslanci že utrujeni?

Zadnja letošnja seja se je končala na polovici

ROMAN BRIC

Ceprav je prvi del skupščinske razprave na minuli, 24. skupni seji idrijske občinske skupščine sicer na meji sklepčnosti potekal v dokaj zglednem delovnem vzdušju, so sejo po vmesnem odmoru zaradi nesklepnosti morali prekiniti, ker je nekaj poslancev družbenopolitičnega zbora izginilo neznano kam. Tako so od skupno 15 točk dnevnega reda obstali pri sedmi, zaradi cesar bodo z nekaterimi pomembnimi razpravami in odločitvami morali počakati do naslednjega januarjskega zasedanja.

Kaj je navedlo tistih nekaj poslancev, ki so tako odločilno razpleli dogajanje na seji občinske skupščine, da so jo med sejo popihali, je z gotovostjo težko povedati. Vsekakor pa bi med možne vzroke lahko pristili vrnovično zapletanje ob se vedno spornem predlogu preimenovanja idrijskih ulic in trgov ali pa naknadno predlagano točko dnevnega reda, v okviru katere naj bi, po mnenju bivšega republiškega poslanca in kandidata za mesto svetnika Tomaza Pavšica podrobneje analizirali volilne rezultate in uspešnost idrijskih

predvolilnih kombinacij. Bodi kakor že hoče, s prekinjeno sejo se idrijski poslanci niso odkupili volilec, pa naj so zaradi prvega ali drugega imeli se tako tehtne pomisleke. Mar zato, ker noj vrtakne glavo v pesek premaga nevarnost?

Poleg teh dveh točk pa je bila zaradi nesklepnosti do naslednje seje odložena tudi razprava o predlogu začasnega financiranja javne porabe za prvo trimesečje prihodnjega leta, osnutek odloka o ustanovitvi javnega športnega zavoda in vnovič tudi predlog odloka o razglasitvi Krajinskega parka Zgornja Idrija. Če pred rednim delom zasedanja skupščine pa so bila na krajišni vodni slovesnosti podeljena občinska priznanja najzaslužnejšim organizacijam in posameznikom ki so se izkazali v turistično olepševalni akciji "Urejena in čista turistično zanimiva občina Idrija."

Kakorkoli - to da so poslanci idrijske občinske skupščine ravnali tako, kot so, kaže na doleden trend z negativnim predznakom. Idrijski volilci upajo, da gre le za enkratni dogodek, ki mu lahko rečemo - "prednovoletna nerensost".

IL. BISTRICA

Obljuba kmetom: denar za mleko bo

DRAGICA PROSEN

Na zasedanju občinske skupščine v petek so končno našli rešitev za placilo mleka in drugih pridelkov, ki so jih kmetje od julija do zacetka novembra oddali bistrski Kmetijski zadrugi. Ta je zdaj v stečaju. Delegati so izglasovali soglasje za najetje kratkoročnega kredita, ki bo skupaj z obrestmi vred znašal okoli 19 milijonov tolarjev. Kredit bo občina najela v dveh delih; polovico takoj, polovico pa konec januarja ali februarja. Vrniti ga bodo morali že v naslednjem letu; vračali ga bodo iz kmetijskega denarja (sredstva za investicije, zdravstvenega zavarovanja, odprodaje kmetijskih zemljišč in iz deleža v stečajni masi kmetijske zadruge).

Kmetje bodo tako dobili denar za svoj pridelek, občina pa bo za to kot upnik zadruge nastopila v stečajnem postopku. Skupščina je proti pričakovanjem v dokaj umirjeni razpravi sprejela tudi sklep o tem, naj se v razčiščevanje nastale situacije in odgovornost zanj vključita tudi UNZ in SDK. Postojnska UNZ naj pripravi tudi poročilo o tem, ali je stavka kmetov 4. decembra potekala po zakonskih določilih. Tedaj so organizatorji priglasili le zaporo dveh cest, dejansko pa so kmetje zaprli vse dostope v mesto in so tako povzročili veliko zmede zlasti v prometu in hude krvi na obeh straneh.

IDRIJA / ZADREGE S PREIMENOVANJI

Trg Svete Barbare ali še naprej Titov trg?

Za sedaj se Titov Trg v Idriji. Koliko časa še? (Foto: R. Bric)

TOLMIN / ČEDAJSKI KAPITELJ IN TOLMINSKI ARHIDIJAKONAT

V čedajski stolnici so našli pisne vire, za katere trdijo, da so gotovo starejši od Bržinskih spomenikov

MIRAN MIHELIC

V Knjžnici Cirila Kosmača v Tolminu je bila v četrtek zvečer nadvse zanimiva predstavitev diplomske naloge prof. dr. Luise Minigutti iz Vidma z naslovom Čedajski kapitelj in Tolminski arhidijakon.

Iz Aquileje (Ogleja) so se po sosednjih dezelah širili vsestranski vplivi: vera, jezik in omika. Pod so bile tudi nase današnje Tolminske, Idrijske in del skofjeloške občine. Iz Ogleja se je tudi preko Čedadja širilo pokristjanjevanje. Vedno več je znakov, da so katoliški duhovniki obla-

dali sporazumevanje tudi v slovenskem jeziku. Minigutti je našla v mnogih listinah pomembne podatke, iz katerih je razviden takratni način življenja in delovanje oblasti, pripadnost ljudstvu, selitve, kaksne so poti, cerkve, zaselki, vasi in njihove oddaljenosti. Po načinu risanja map je razvidno, kdaj je bila kakšna mapa narejena in kdaj je torej nastala kakšna razmejitev, naselbina, upravna spremenba itd. To vse do-

polnjuje stare rokopise. Posebno ob vizitacijah skofov so nastajali drobni popisi stanj, opremljeni z zemljevidi in mapami. Zanimivo je, da se marsikaj tistega, kar je pisal Simon Rutar, ne ujema s temi podatki. To pa je ponoven izziv za zgodovinarje in raziskovalce, da na podlagi novih spoznanj vendarle odkrijejo preteklost.

Kot je povedal prof. Silvester Gaberscek svetovalec na ministrstvu za kulturo, bodo odprti

arhivi na obeh straneh razkrili marsikaj neznanega. Ze sedaj so odkrili vrsto slovenskih slikarjev, kiparjev in lesorezov skofjeloške, tolminske, kobariske in se kaksne sole, ki so delali na ozemlju sedanje Furlanije Julijske krajine. Povedal je se, da so v čedajski stolnici najdeni pisani viri v slovenskem jeziku, ki so starejši od bržinskih spomenikov. Prof. Del Basso je napovedal, da bodo tolminski občini v znak medsebojnih vezi in sodelovanja poklonili stari čedajski grb.

NOVICE

Slavnikov položaj še ni rešen

KOPER - Dva meseca po zadnji stavki Slavnikovih avtobusnih prevoznikov se Koprčanom spet obeta pesacenje. Sindikat podjetja je za četrtek napovedal stavko, če prej delaci ne dobijo oktobrskih plac. Sklep o tem pa je bil prejšnji petek zvečer takorekoc izsiljen. Tako zelo, da je sindikalni svet podjetja v sredo na oglašnih deskah se razglasil svoj odstop. Ker so mu zaposleni v Slavnikovih garazah izrekli nezaupnico in ker so začeli z nenapovedano in neorganizirano stavko. Terjali so seveda oktobrsko pa tudi novembrsko placo, regres in izplačilo 20 odstotkov plac od februarja naprej. Takrat so jim namreč place za nekoliko zmanjšali. Negodovali so tudi zaradi sanacijskega programa, ki predvideva postopno odpušcanje polovice od 330 zaposlenih. Prvih sto naj bi na Zavod za zaposlovanje odšlo 15. januarja. Uradna sindikalna organizacija se je znasla v precepu - da "podpira to vodstvo in se popolnoma strinja s tem, da vodstvo dela vse za sanacijo Slavnika", kot so zapisali v sporocilu v sredo. Potem pa se: "glede na finančne razmere, ki so v podjetju, se zavedamo nestrpnosti delavcev in smo skusali z vodstvom narediti vse, kar je bilo v naših močeh, da bi maksimalno dosegli izplačilo plac, vendar nam to ni uspelo." Zdaj torej cakajo na razplet ki jim ga pripravlja vodstvo podjetja, sklad za razvoj (kot lastnik Slavnika) in upniki. Upniki so se v Kopru sestali včeraj da bi se, kot je slišati, odločili glede sanacije ali stečaja tega globoko zadolženega podjetja.(FO)

Dotrajana stanovanja

TOLMIN - V Tolminu je imela JLA svojcas kar precej stanovanj za družine oficirjev. Nekatera stanovanja, posebno v bloku na Gregorčičevi ulici št. 12 pa so skrajno zanemarjena in nevdzdrževana. Po nekaterih ocenah so deli bloka neuporabni in bo treba temeljitih adaptacijskih posegov, da bodo zopet vseljivi, tako da se bodo morali stanovalci iz njega izseliti, saj ni gotovo, ce ne bi bilo smotrnejše blok kar porušiti in na tem mestu zgraditi novega. Sedaj so v lasti ministrstva za obrambo, ki ima za svoje potrebe še dovolj drugih stanovanj. Z obcino se zato dogovarja o predaji celotnega stanovanjskega bloka, v katerem naj bi uredili 12 socialnih stanovanj. Tako bi zadostili najhujše potrebe proslcem za socialna stanovanja. Ministrstvo za obrambo je pripravljeno za te potrebe nuditi še nadaljnjo pomoč. (MM)

Turistična ponudba brez ribičev in lovcev

TOLMIN - Brez profesionalnega dela ne bo uspeha. Nedvomno je rešitev za kvalitetno trženje lova in ribolova v Soski dolini pogojena z novimi pogledi in dejanji. Danes je ribolov za tuje ribice precej drag, ob tem pa tej ponudbi manjka marsikaj. Tudi ni opaziti da bi obe dejavnosti kaj dosti marali za vključitev v celovito turistično ponudbo. To pa je menda tudi zato, ker so v članstvu družin se vedno deljena mnenja o nadaljnjem razvoju teh dveh dejavnosti. Tudi vsi interesi in razmerja med bolj in manj pristojnimi organizacijami se niso usklajena. Gre predvsem za razmerja med Zavodom za ribištvo, tolminsko ribisko družino in kar trinajstimi dokaj avtonomnimi lovskimi družinami pa se pristojnostmi, ki jih ima Triglavski narodni park, ki je vzel pod svojo streho se bivši Zavod za gojitev divjadi Bled. Ker nimajo skupne ponudbe, delujejo v nekaterih ozirih nestrokovno. Morda pa bo prva reakcija za ustanovitev Sklada za ohranitev Soce v katerega bi pritekal sprva predvsem mednarodni denar za ekološke naložbe, dala dober zgled tudi našim organizacijam, ki pa iniciative ne smejo prepustiti drugim. Ne s prepovedmi "vtikanja" v njihova lovišca, ampak z se več iniciativ in z novo podjetnostjo, utegneta lov in ribolov dati kaj več. (MM)

Podobe Majlonta na platnih

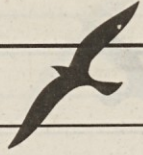
POSTOJNA . V galeriji Pod klancem so v ponedeljek odprli razstavo "Podobe Majlonta" slikarke Ludmile Pockar Licen. Njena platna in akvareli prikazujejo staro, avtentično arhitekturo Majlonta ali Majlanda - najstarejši del Postojne ob vznožju hriba Sovic. Tu so ziveli slikariki starsi, a jih je usoda selila iz kraja v kraj in dokončno na Reko, kjer zivi in ustvarja tudi sama, vendar v nenehnem vračanju v Postojno. Je ena redkih slikarjev, ki so skusali ujeti podobe Majlonta v svoje slike. Njene, polne topline in pripovednosti, tako ostajajo živi dokumenti nekega časa in zato Postojncanom in Majlontarjem toliko bolj v veselje. (MG)

Od Šavrinskega Božiča do Novega leta

KOPER - Osrednja knjižnica v Kopru se je na prihajajoče praznike pripravila s predavanjem in razstavo. O tem kako Šavrini praznujejo Božic in Novo leto bo danes (v sredo) ob 18. uri v čitalnici govorila profesorica Rozana Kostial. Predavanje bodo popestrili video posnetki in praznično pecivo s piščajo. Domoznanski oddelek pa v predverju knjižnice obiskovalce seznaja s knjigami, članki, risbami in fotografijami lstrskih običajev, kot so jih od Valvazorja do Marije Makarovič, Darka Marušica in Marjana Tomsica popisovali slovenski, hrvaški in italijanski etnologi (FO)

Tečaj za gasilce

SEZANA - Sezansko gasilsko društvo, ki šteje 45 članov in bo prihodnje leto slavilo stoletnico svojega delovanja, organizira v zimskem času 84-urni tečaj za izprane gasilce. V tečaj se je vključilo devet novih članov, ki bodo na njem pridobili osnove gasilskih veščin. Obiskujejo ga samo mladi fantje, stari od 16 do 19 let. Zaključil se bo januarja, ko bodo opravili se praktične izpite in postali pravi izprani gasilci. (OKS)

NOVICE

Zamudni postopki pri graditvi cest

LJUBLJANA - Postopki za pridobitev potrebne dokumentacije, dovoljenj in soglasij so izjemno zapleteni in trajajo pet, deset in celo petnajst let. To so poudarili na včerajšnjem strokovnem posvetu »Aktivnosti od načrtovanja do graditve cest v Sloveniji«, ki ga je organiziralo ljubljansko Društvo za ceste. Kot dober primer, ki pa je izjema, je predsednik društva Andrej Bercić omenil slovenjgrasko obvoznico, ki so jo zgradili v treh letih. Povsem drugače pa je s stiripasovnico Crnuče - Domžale, kjer že drugo leto ne morejo narediti bistvenega koraka naprej. Čeprav o racionalizaciji govorijo povsod, so poti od načrtovanja do izvedbe se vedno predvsem birokratske. V razpravi je bilo slišati predlog, da bi bilo treba neposredno pri vladi ustanoviti ministrstvo ali direkcijo za javna dela. Ta bi skrbela za racionalno ravnanje v vseh fazah od priprave dokumentacije do izvedbe projekta. S tem bi se izognili dvotirnosti med občinami in državo, zaradi česar je bilo ukrepanje doslej upocasnjeno. Udeleženci posveta so tudi opozorili na nevzdržen položaj, saj o graditvi cest odločajo številni organi (štiri republiška ministrstva, ena komisija in prizadete občine), najmanj pa sama stroka. (M.C.)

Novosti v železniškem potniškem prometu

LJUBLJANA - Na slovenskih železnicah bo prihodnje leto v potniškem prometu kar precej sprememb, s katerimi želijo železnice posodobiti in poenostaviti potovanja z vlaki. Vozovnico, rezervacijo sedeza, vozovnico za spalnik, ležalnik in prevoz avtomobila bo posledje mogoče kupiti dva meseca pred potovanjem. Enosmerne vozovnice do 200 km ali povratne do 100 km bodo veljale en dan, enosmerne nad 200 km dva dneva in povratne nad 100 km 15 dni. Potnik, ki bo vstopil na vlak brez vozovnice na postaji, na kateri jo je sicer moč kupiti, bo po novem dobil le enosmerno vozovnico, doplačati pa bo moral še poseben dodatek. Zato železnice priporočajo nakup vozovnic na postaji. Potovanje z vlakom bo posledje mogoče prekiniti le enkrat ob odhodu in enkrat ob vrnitvi. Otroci do 6. leta starosti se z vlakom lahko vozijo brezplačno, mladi od 6. do 15. leta pa imajo za vožnjo z vlakom 50 odstotkov popusta. Upokojevcem in osebe, starejše od 60 let, bodo uveljavili 30 odstotkov popusta, in sicer s posebno izkaznico, ki jo lahko kupijo na postaji, s priloženim odrezkom pokojnine in osebnim dokumentom. Za manjše skupine, od 3 do 6 oseb, železnice pripravljajo poseben 30-odstotni popust, kar bo še posebej ugodno za družinska potovanja z vlakom.

SLOVENIJA / GOSPODARSKA ZBORNICA

O gospodarski politiki v letu 93

Želja po nacionalnem konsenzu

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Na včerajšnji seji upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije je novi predsednik Dagmar Suster predstavil gospodarska gibanja v letu 1992.

Uresničevanja gospodarske politike za letošnje leto ni mogoče ocenjevati, je dejal Suster, ker je parlament nikoli ni sprejel. Kljub vsemu pa je povzel nekaj podatkov, ki so značilni za gospodarske tokove leta, ki se izteka.

Pa pogledajmo: industrijska proizvodnja je v enajstih mesecih padla za 14 odstotkov v primerjavi s istim obdobjem lani, v kmetijstvu za 17 odstotkov, klasičen izvoz je realno stagniral, povprečne plače v gospodarstvu so realno upadle, število zaposlenih v gospodarstvu se je v devetih mesecih letošnjega leta znižalo za 270.000. Poleg tega se je realno povečala tudi javna poraba, pri čemer je realna rast v novembru presegla neverjetnih 28 odstotkov v primerjavi s lanskim novembrom. Inflacija je v enajstih mesecih skupaj presegla 90 odstotkov, tolar pa je v tem istem obdobju glede na nemško marko revalvirval za približno 18 odstotkov. Obresti so kljub znižanju še vedno previsoke, naložbe so se znižale za približno 20 odstotkov, tuje naložbe pa so bile kljub številčnosti simbolične, saj vsota vseh vlaganj znaša le 77 milijonov dolarjev.

V razpravi, ki se je pričela po predstavitvi predlogov za gospodarsko politiko v letu 1993, je Veljko Bole z Ekonomskega inštituta Pravne fakultete članom upravnega odbora pojasnjeval, da javni sektor obremenjujejo predvsem pokojnine in zdravstveno zavarovanje. Poudaril je, da bo slovensko gospodarstvo zaživel le prek izvoza, ki pa ne sme biti administrativno zaščiteno, saj se podpira ze s prostim uvozom.

Na področju plac oziroma kolektivnih pogodb bi morali, po Boletovem mnenju, cimprej doseči družbeni konsenz, saj trenutna oživitve gospodarstva in pozitivno gibanje izvoza nista dolgoročni, prva pa lahko

tako uide nadzoru tudi inflacija. Kot je se povedal, bi morali s posebnimi davki - pavšali ujeti sivo ekonomijo. Obsodil je tudi parlament, ki je s skoraj letom in pol medstrankarskih obračunavanj in z blokadami pri sprejemanju pomembnih zakonov povzročil slovenskemu gospodarstvu precejšnjo škodo. Bole je se povedal, da je največji problem v javnem sektorju zaposlenost in ne plače.

Upravni odbor Gospodarske zbornice je predloge za gospodarsko politiko v letu 1993 sprejel, člani pa so se odločili, da jih bodo dopolnili s konkretnimi rešitvami. Upravni odbor je sprejel tudi odločitev o ustanovitvi slovensko-makedonske gospodarske zbornice. Feri Horvat je v imenu gospodarstva na koncu pozval parlament k nacionalnemu konsenzu, ki bi poglobljanje gospodarske recesije lahko preprečil. Izrazil je upanje, da bo sodelovanje Gospodarske zbornice Slovenije z novo vlado (ko bo ta konstituirana) uspešnejše.

Italijanski bančni sistem bo v kratkem doživel pomembne spremembe, ki jih zahteva uvajanje druge smernice Evropske gospodarske skupnosti v tukajšnjo bančno zakonodajo. Velike novosti so v tem okviru predvidene tudi za kmečke in obrtne posojilnice. Gre za kreditne zadruge, ki so se razmahnile zlasti na podeželju in v manjših in bolj odročnih krajih, scasoma pa so svoj delokrog razširile tudi na večje kraje in celo v mesta.

Enako usodo kot ostali tovrstni denarni zavodi imajo tudi stiri kmečke in obrtne posojilnice in hranilnice - v Doberdolu, Nabrežini,

Sovaldnjah in na Opcinah - ki jim pravimo slovenske, ker so njihovi člani in tudi zaposleni pretežno Slovenci, kli-entela pa je seveda narodnostno mesana, slovenska in italijanska, zato jo tudi po želji postrežejo v obeh jezikih. Vsekakor pa morajo seveda tudi te slovenske posojilnice upoštevati splosne in posebne zakonske predpise, ki veljajo za kreditne zadruge v Italiji.

Po eni strani ti predpisi precej omejujejo in včasih celo zavirajo poslovanje kreditnih zavodov, po drugi pa imajo podezelske posojilnice kot zadruge nekatere ugodnosti. Nova italijanska bančna zakonodaja, ki kot rečeno prevzema smernice Evropske gospodarske skupnosti, teži k odpravljanju dosedanjih razlik med zadržnimi posojilnicami in ostalimi denarnimi zavodi. Tako bodo posojilnice sicer izgubile nekatere dosedanje ugodnosti, v zameno pa bo njihovo poslovanje postalo bolj prožno in usklajeno s splošnimi predpisi, ki bodo urejali bančno poslovanje in tržnem sistemu svobodne konkurence.

Vsa ta in številna druga aktualna vprašanja, ki se zastavljajo, so bila predmet posebnega seminarja, ki ga je pred nedavnim priredila Deželna zveza kmečkih in obrtnih posojilnic za Furlanijo-Juljsko krajino v kraju Magnano in Riviera.

Seminarja, ki ga je vodil prof. Capriglione, so se udeležili številni upravitelji, nadzorniki in vodstveno osebje vseh osemindvajsetih kmečkih in obrtnih posojilnic in hranilnic iz Furlanije-Juljske krajine. V lepem številu so bili navzoči tudi predstavniki vseh starih slovenskih posojilnic, medtem ko je v razpravo aktivno posegel predsednik upravnega sveta openske Hranilnice in posojilnice Pavel Milic.

December - čas vse bolj redkih kolin čeprav je domač pršut še vedno číslan

December - cas kolin. Na trzaskem so letos zredili okrog 340 prasichev za zakol. Rejcev, ki bi redili vec kot deset glav je malo, kvecjemu se to zgodi pri kakšnem kmetu, ki se ukvarja tudi s kmeckim turizmom. Prevladujejo tisti, ki redijo od enega do treh prasichev za domače potrebe. V starih casih je bilo seveda drugače, saj so prasiche za zakol redili na vsaki kmetiji. Prednost domače reje pa je kljub temu se vedno číslana, saj so domače klobase, prsut in se ocvirki povrh nekaj čisto drugega... (Foto Ferrari)

KMETJE PROTESTIRAJO

Uvoz ogroža kmetijstvo?

Vlada ocenjuje zahteve Zadržne zveze in kmetov

IRENA PIRMAN, KATARINA FIDERMUC

LJUBLJANA - Leo Frelih, predsednik Zadržne zveze Slovenije, je na novinarski konferenci povedal, da bodo predstavniki »treh stanovskih organizacij kmetov« na današnjem shodu opredelili probleme slovenskega kmetijstva in predlagali rešitve ter s svojimi sklepi seznanili predsednika vlade Janeza Drnovska. Sicer pa so novinarje z »zahtevami slovenskih kmetov, povezanih v Zadržni zvezi Slovenije, Slovenski kmečki zvezi in Slovenskem kmečkem gibanju« seznanili že včeraj na novinarski konferenci. Kmetje od vlade zahtevajo, da takoj zaščití domače kmetijstvo in uvede prelevmane na uvoz kmetijskih pridelkov. Odkupne cene za domače pridelke bi morale biti, kot lahko razberemo iz zahtev kmetov, dovolj visoke za »pokrivanje proizvodnih stroškov povprečno produktivnega pridelovalca«, razmere med proizvodno in maloprodajno ceno pa tako, »da ne bosta bistveno prizadeta ne kmet ne potrošnik«. Kmetje od vlade pričakujejo »takšno kmetijsko politiko, ki bo dolgoročno zagotavljala stabilne razmere gospodarjenja«. Kot je na novinarski konferenci povedal Leo Frelih, organizatorji danasnje- ga protestnega shoda od

vlade pričakujejo, da se bo do njihovih predlogov opredelila, jih sprejela ali pa z argumenti zavrnila. Če bo vlada predloge sprejela, je dejal Frelih, se bodo stanovske organizacije kmetov pridružile stabilizacijski gospodarski politiki vlade. Včeraj popoldne je novinarsko konferenco sklical tudi vlada. Njeno stališče do zascite domače kmetijske proizvodnje je povzel minister za planiranje Davorin Kračun. Vlada je med drugim ugotovila, da so bile zahteve Zadržne zveze Slovenije nanjo naslovljene »v ultimativni obliki«. Zahtevam kmetov ni mogoče ugoditi, ker bi to povzročilo inflacijske posledice nesprejemljivih razsežnosti, ocenjuje vlada. »Glede na pereco in zmeraj aktualno problematiko zascite kmetijskih proizvajalcev bo vlada tudi v naslednjih dneh situacijo pazljivo spremljala. V primeru znatnejšega poslabšanja razmer ali če bi se pojavile hujše motnje, bo vlada ustrezno ukrepala v okviru svojih pristojnosti in po potrebi povečala zascito. Prav tako bodo pri uvozu mesa in živine strogo spoštovani vsi predpisi o sanitarni in veterinarski kontroli,« je včeraj na novinarski konferenci povedal minister za planiranje Davorin Kračun.

SKUPŠČINA OBRTHNE ZBORNICE

Brez obresti za zamudo

Predlog za odpis obresti - Nemška vlada za našo obrt

IRENA PIRMAN

LJUBLJANA - Na včerajšnji seji je skupščina Obrtne zbornice Slovenije sprejela sklep, v katerem od vlade zahteva sprejetje odloka o odpisu in poravnavi zamudnih obresti za nepravocasnó plačane davke in prispevke. Zamudne obresti naj se zavezanecem odpisujejo, če za svoje dobavljene izdelke oziroma storitve niso dobili plačila ali imajo neporavnane terjatve. V odlok je potrebno vnesti določilo, po katerem se za čas moratorija na plačilo zamudnih obresti, ki ga je sprejelo ministrstvo za finance in je veljal od 18.8. do 30.9.1992, obresti ne obračunavajo, moratorij na zamudne obresti pa naj bi veljal od 1.1.1993 do vzpostavitve zakonskih rešitev za zavarovanje upnikov.

Nemška vlada je prejšnji teden sprejela sklep o odobritvi finančne pomoči v višini dveh milijonov mark, namenjenih slo-

venskemu obrtništstvu. Sklep vlade temelji na že večkrat potrjenem partnerstvu med Obrtno zbornico in Obrtno zbornico za Muenchen in Zgornjo Bavarsko ter na posebej izdelanem projektu, ki ga pripravila slovenska zbornica. Miha Grah, predsednik skupščine Obrtne zbornice Slovenije, je ob tej priložnosti izjavil: »Denar, ki ga je odobrila nemška vlada, bo namenjen nadaljnji gradnji poslovnoinformacijskega sistema Obrtne zbornice Info - Hardy, solanju strokovnih sodelavcev Obrtne zbornice v Nemčiji in v Sloveniji, nemskim svetovalnim dejavnostim na področju trženja, sejamskih dejavnosti, ustanavljanja obratovalnic, financiranja in izračunavanja stroškov ter projektom, namenjenim izboljšanju poklicnega solanja in mojstrskega izobraževanja.«

upimo

menjalnice

Ljubljana, Subičeva 1, Tel. 061 212 073,

od 8.30 do 18. ure

Sezana, Euroservis, tel. 067 31230

SDGZ / ODBOR OBRTHNSKE SEKCIE

Kljub neštetim problemom pozitiven obračun delovanja

Slovenski obrtniki v letu, ki odhaja niso držali križem rok

Kako bodo sibkejša obrtna podjetja preživela sedanje hudo krizo in vse večji davčni pritisk, ki se že dalj časa stopnjuje in je v zadnjem obdobju postal povsem nevzdržen? To je bil eden od najbolj perečih problemov, ki so ga pred dnevi obravnavali na sestanku odbora obrtne sekcije SDGZ ob prisotnosti predsednika združenja Borisa Siega. Predstavniki slovenskih obrtnikov so se sestali, da bi ocenili delovanje sekcije v letu 1992, zacrtili smernice za delo v prihodnjem letu in se pogovorili o aktualnih problemih.

Edini so si bili v oceni, da je bilo zadnje leto zelo plodno, saj so se predstavniki naših obrtnikov

zaradi konkretnih problemov srečali s pristojnimi oblastmi tako na deželni ravni - med drugim tudi z odbornikom za obrtništvo Rigom - kot tudi v matični domovini. Poleg tega pa so se v sodelovanju z ostalimi stanovskimi organizacijami udeležili vseh večjih sindikalnih akcij, od boja za neobdavčeno gorivo za avtoprevoznike v Trstu in afere v zvezi z odlagališči odpadkov do pobud proti tako imenovani »minimum tax« in s posebej proti davčni politiki Amatove vlade.

Prihodnost pa je vse prej kot roznata. Odborniki so ugotovili, da bo zaradi davčnega pritiska pred koncem leta moralo prenehati z delom nena-

vadno veliko število podjetij, ki pa jih ne bodo kot dosedaj nadomestila nova. Pod udarom so še posebej nekatere specifične stvarnosti, kot je na primer umetnost obrti, ki ne zmore več hudih stroškov za preprosto upravljanje podjetja. Delno rešitev so odborniki nakazali v večjem sodelovanju med sekcijami, se posebej pa z bančno sekcijo, ki edina lahko delno razocarani. Vsebinska teh določil namreč se ni bila objavljena in podrobnosti torej še niso znane. SDGZ bo zato v drugi polovici januarja, ko naj bi bila vsa zadeva bolj jasna, priredilo vrsto srečanj s člani in jim predstavilo vsebino davčnih novosti.

(A. Sik)

Kmečka zveza / DAVČNA POMOČ

Ugodnosti za prijavo davka

Prihaja nov davčni obrazec št. 730 v zameno za dosedanjí 740

V teh dneh se precej govori o novem sistemu plačevanja letnih davčnih obveznosti oziroma prijav dohodka za odvise delavce in za upokojece. Kot znano, predvideva ta sistem davčno prijavo na novem obrazcu št. 730, ki ga bo lahko zainteresirani davkoplacevalec izpolnil namesto dosedanjega obrazca št. 740.

Obljubljeni ugodnosti tega novega sistema plačevanja davka je v tem, da bodo vsi izračuni davkov - tako v breme kot v dobro davkoplacevalca - plačani neposred-

no iz pokojninske oziroma plačilne ovojnice. Tudi morebitne povrnitve prevelikih zneskov, ki smo jih odsteli davkarji, bodo torej povrnjene na isti način. Te predvidene oziroma napovedane ugodnosti za upokojece in odvise delavce pa vsebujejo še nekatere neznanke, in to predvsem glede na dejstvo, da bodo vsi izračuni narejeni pri zavodu INPS oziroma pri delodajalcu in da torej se ni jasno, kako bo to potekalo in ce bo INPS tej nalogi sploh kos.

Ne glede na te obljubljene ugodnosti pa bo

Kmečka zveza skupaj z združenjem Confagricoltori ustanovila posebno družbo, ki bo dobila pooblastilo vsedržavnega centra za davčno pomoč CAF (Centro di assistenza fiscale), katerega prav sedaj v Rimu ustanavlja vsedržavno združenje Confagricoltori, da bi se vključilo v ta nov sistem plačevanja oziroma obračunavanja davkov.

Z vsem tem bodo člani Kmečke zveze in tudi vsi tisti, ki se poslužujejo njenih storitev za izpolnjevanje davčnih obrazcev pravocasnó seznanjeni.

KZ / NEPOJASNJENE NOVOSTI

Obveznost registrskih blagajin tudi za kmete?

Od 1. januarja 1993 prodaja kmetijskih pridelkov zunaj lastnega terena ne bo več oproščena izdajanja davčnega potrdilnega listka (tim. »scontrino fiscale«). Nova norma, ki jo uvaja 12. člen zakona št. 413 iz leta 1991, zadeva torej vse tiste pridelovalce, ki svoje pridelke prodajajo na trgih ali vsekakor v lokalih in predelih, ki se nahajajo zunaj njihovega podjetja.

Kot vse kaže, velja ta obveznost tudi za tiste kmetijske pridelovalce, ki so sicer oproščeni vodenja računovodstva za

davek IVA, ker obseg njihovih poslov ne presega zneska 10 milijonov lir na leto. Ni pa se jasno, ali si morajo kmetijski pridelovalci priskrbeti tudi registrske blagajne (»registratori di cassa«), ali pa lahko to obveznost izpolnijo preprosto z ročnim izdajanjem davčnih potrdilnih listkov.

Pojasnila o tem bo ministrstvo moralo sele izdati, Kmečka zveza pa vsekakor sporoča vsem svojim zainteresiranim članom, da jih bo pravocasnó obvestila o tem, kako se morajo ravnati.

PRAŠIČJEREJA / LE ŠE ZA DOMAČO RABO?

December, čas vse bolj redkih kolin čeprav je domač pršut še vedno číslan

December - cas kolin. Na trzaskem so letos zredili okrog 340 prasichev za zakol. Rejcev, ki bi redili vec kot deset glav je malo, kvecjemu se to zgodi pri kakšnem kmetu, ki se ukvarja tudi s kmeckim turizmom. Prevladujejo tisti, ki redijo od enega do treh prasichev za domače potrebe. V starih casih je bilo seveda drugače, saj so prasiche za zakol redili na vsaki kmetiji. Prednost domače reje pa je kljub temu se vedno číslana, saj so domače klobase, prsut in se ocvirki povrh nekaj čisto drugega... (Foto Ferrari)

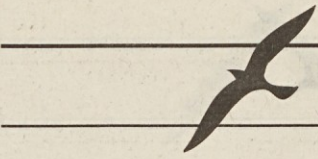
Pozor na povišane socialne dajatve za pokoj

BORIS SIMONETA

Bivsi odvisni ali samostojni delavci, ki si visajo pokojninsko dobo s placevanjem prostovoljnih prispevkov, morajo od 1. julija 1992 odsteti za 0, 6% višje socialne dajatve, kot to velja za redno zaposlene delojemalce. Najnižji prostovoljni prispevek je poskocil od 59.478 na 60.826 lir na teden. Bivsi obrtniki pa morajo plačati 209.889 lir mesečnega prostovoljnega prispevka (prej 194.896 lir).

Do konca decembra, ko poteče rok za poravnavo tretjega trimesecja, bodo morali zavarovalci plačati povišane prispevke, ki jih je INPS že natilnil na nove položnice in dostavil na dom. Kdor jih ni prejel, ali pa je za plačal nižjo vsoto, se lahko posluži položnice z neizpolnjenim zneskom in plača visji prispevek ali doplaca razliko. Če znesek ne bo povišan, bo INPS akreditiral nižje številno prispevkov (12 namesto 13 tednov za bive odvise delavce, 2 namesto 3 mesecev za bive samostojne delavce).

Isti povišani prispevki bodo pršli v postev tudi za četrto trimesecje in jih bo treba plačati do 31. marca 1993.

MENJALNIŠKI TEČAJI

22. decembra 1992

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,35	62,00	8,65	8,77	6,66	6,88
Avtohiša Ljubljana*	61,50	62,00	8,67	8,80	6,72	7,00
Banka Vipra, Nova Gorica	61,51	62,07	8,71	8,80	6,68	6,85
Beia Vtrnica d.o.o. Ljubljana	61,40	62,30	8,65	8,90	6,60	7,00
Bobr Fužine	61,50	61,95	8,70	8,85	6,70	7,00
Bobr Trzin	61,50	61,95	8,70	8,85	6,70	7,00
Brdar d.o.o. Koper	61,43	62,20	8,45	8,75	6,66	6,86
BTC terminal Sezana*	61,40	62,05	8,65	8,78	6,68	6,88
BTC d.d. Ljubljana	61,30	62,40	8,55	8,85	6,70	7,10
Burin Moste*	61,55	62,10	8,55	8,79	6,70	6,98
Burin Center*	61,55	61,98	8,60	8,79	6,70	6,95
Come 2 Us*	61,40	62,10	8,60	8,80	6,70	7,00
Creditanstalt - Nova banka	61,30	61,90	8,65	8,80	6,70	7,10
Dom na trgu	61,70	61,95	8,70	8,77	6,75	6,90
Dom - Kaffe Domžale*	61,60	61,90	8,73	8,83	6,70	7,00
Emona Globtour*	61,50	62,20	8,65	8,84	6,70	6,90
Euroturs international*	61,55	62,20	8,55	8,75	6,65	7,05
Euroservis Sezana	61,60	61,95	8,65	8,78	6,70	6,88
Feniks d.o.o.	61,40	62,16	8,54	8,76	6,65	6,86
Fiba d.o.o. Koper	61,42	62,12	8,55	8,75	6,62	6,89
Golfturist	61,50	62,20	8,60	8,80	6,66	6,99
Hida*	61,70	61,90	8,70	8,78	6,65	6,90
Hipotekarna banka Koper*	61,35	62,20	8,60	8,80	6,60	7,05
Hram Rozice Mengeš	61,60	61,90	8,70	8,90	6,60	7,10
Hranilno kreditna služba	61,30	62,10	8,67	8,80	6,60	7,00
Ilirika Ilirska Bistrica	61,80	62,30	8,51	8,70	6,65	6,84
Ilirika Slovenj Gradec	61,55	62,07	8,68	8,75	6,71	7,00
Ilirika Postojna	61,31	62,00	8,67	8,75	6,67	6,85
Ilirika Sezana	61,67	61,94	8,68	8,78	6,73	6,87
Italdesign Nova Gorica*	61,55	62,40	8,62	8,75	6,73	6,85
Klub Slovenijales	61,60	62,00	8,65	8,80	6,70	7,00
Komercialna banka Triglav d.d.	61,40	62,28	8,60	8,81	6,68	7,00
Kompas Hertz Celje*	61,60	62,00	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Velenje*	61,60	62,00	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Idrija*	61,60	62,50	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Tolmin*	61,60	62,50	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,40	61,90	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Krško*	61,40	61,90	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Hertz Bled*	61,60	62,00	8,70	8,80	6,70	7,00
Kompas Fintrade	61,40	61,99	8,65	8,85	6,60	6,89
Kompas Holidays*	61,45	62,00	8,65	8,80	6,65	7,00
Libertas*	61,35	62,00	8,60	8,76	6,70	6,89
Ljubljanska banka d.d.	61,00	62,30	8,62	8,85	6,67	6,93
LB Banka Zasavje Trbovlje	60,95	61,65	8,66	8,81	6,70	7,00
LB Dolenjska banka Novo Mesto	61,00	62,10	8,65	8,80	6,75	7,00
LB Komercialna banka N.G. d.d.*	61,06	62,55	8,55	8,93	6,55	6,84
LB Kreditna banka Maribor d.d.*	61,10	62,16	8,68	8,80	6,60	7,10
LB Splošna banka Celje	61,30	61,90	8,68	8,75	6,77	6,87
LB Splošna banka Koper*	61,20	62,42	8,52	8,72	6,64	6,83
MA - VIR	61,50	62,00	8,55	8,85	6,70	7,00
Media	61,60	61,95	8,70	8,80	6,70	6,90
Otok Bled	61,50	62,11	8,68	8,79	6,75	7,00
O.M.D.B.*	61,50	62,00	8,60	8,85	6,50	6,90
Petrol*	61,60	61,95	8,65	8,80	6,60	7,05
Pionir Avtohiša Novo Mesto	61,50	62,20	8,65	8,80	6,60	6,95
Pošna banka Slovenije*	61,05	62,10	8,40	8,74	6,35	6,82
Probanka Maribor	61,00	62,05	8,65	8,80	6,60	7,10
Publikum Ljubljana	61,50	61,89	8,68	8,79	6,70	6,89
Publikum Celje	61,45	61,89	8,67	8,80	6,70	6,99
Publikum Dobova	61,55	62,00	8,52	8,85	6,69	6,95
Publikum Kranj	61,53	61,99	8,67	8,80	6,70	6,95
Publikum Krško	61,55	62,00	8,52	8,85	6,69	6,95
Publikum Maribor	61,60	62,09	8,67	8,79	6,60	7,09
Publikum Metlika	61,50	62,20	8,60	8,80	6,75	7,00
Publikum Mozirje	61,00	61,80	8,60	8,80	6,80	7,10
Publikum Novo Mesto	61,50	62,10	8,55	8,80	6,80	7,10
Publikum Piran	61,30	62,10	8,53	8,69	6,65	6,80
Publikum Sentilj	61,60	62,09	8,67	8,79	6,60	6,96
Publikum Sentjur pri Celju	61,50	61,89	8,65	8,80	6,75	7,19
Publikum Trebnje	61,30	62,10	8,55	8,85	6,85	7,10
Publikum Zalec	61,50	61,99	8,65	8,79	6,75	6,95
Publikum Sevnica	61,50	62,50	8,55	8,85	6,85	7,19
Roja	61,70	62,10	8,70	8,80	6,80	7,00
Shalaby d.o.o. Koper	61,30	62,15	8,50	8,80	6,60	6,85
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	6,75	7,00
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,70	61,72	8,76	8,77	6,79	6,93
Sonce	61,60	62,10	8,65	8,80	6,60	6,90
Slovenijaturist Ljubljana	61,60	61,88	8,68	8,76	6,67	6,88
Slovenska investicijska banka*	61,50	62,00	8,60	8,78	6,60	7,00
SZKB d.d. Ljubljana	61,60	62,15	8,67	8,79	6,60	7,00
Štajerska banka obrti in podj.	61,40	62,00	8,60	8,75	6,80	7,10
Tartarus Postojna	61,22	62,18	8,59	8,73	6,64	6,86
Tentours Domžale	61,50	61,90	8,60	8,82	6,60	7,00
Tori*	61,60	62,00	8,60	8,85	6,60	7,20
Trias*	61,70	61,99	8,65	8,80	6,70	7,10
Upimo	61,70	61,90	8,71	8,77	6,75	6,90
Valuta	61,55	62,40	8,60	8,80	6,80	6,98

Tečaj velja danes: *

Zaračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 249 z dne 22. decembra 1992 — Tečaji veljajo od 23.12.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	66,5557	66,7560	66,9563
Avstrija	040	šiling	100	865,7850	868,3902	870,9954
Belgija	056	frank	100	296,2296	297,1210	298,0124
Kanada	124	dolar	1	76,5093	76,7395	76,9697
Danska	208	krona	100	1574,6529	1579,3911	1584,1293
Finska	246	marka	100	1853,6436	1859,2213	1864,7990
Francija	250	frank	100	1786,9417	1792,3187	1797,6957
Nemčija	280	marka	100	6091,5006	6109,8301	6128,1596
Grčija	300	drahma	100	—	45,8970	46,0347
Irska	372	funt	1	—	161,6050	162,0898
Italija	380	lira	100	6,7981	6,8186	6,8391
Rep. Hrvatska	385	hrv. dinar	100	—	13,0000	—
Japonska	392	jen	100	78,0321	78,2669	78,5017
Nizozemska	528	gulden	100	5415,3441	5431,6390	5447,9339
Norveška	578	krona	100	1419,9288	1424,2014	1428,4740
Portugalska	620	escudo	100	67,4329	67,6358	67,8387
Švedska	752	krona	100	1383,9889	1388,1534	1392,3179
Švica	756	frank	100	6752,4285	6772,7467	6793,0649
Velika Britanija	826	funt sterling	1	149,0590	149,5075	149,9560
ZDA	840	dolar	1	96,4894	96,7797	97,0700
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,1010	119,4594	119,8178
Španija	995	peseta	100	85,6465	85,9042	86,1619

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 23.DECEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1.000.000	579.984	600.538	1.180.523
82	61,0983	115,9969%	170,1077	118,0523%	100.000	57,998	60,054	118,052

Blagajniške zapise izplačujejo banke. Znesek izplačila dvodelnih blagajniških zapisov 23. 12.1992: apoen 100.000: tolarski del 59,1495 SIT, devizni del 1.000 DEM; apoen 1.000.000: tolarski del 591,488 SIT, devizni del 10.000 DEM

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

22. DECEMBRA 1992	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
A banka	10,00	14,00
Banka Zasavje	12,00	18,00
Hida*	10,00	14,00
Hipotekarna banka Koper	11,00	15,00
Ilirika Postojna	11,00	15,00
Ilirika Sezana	11,00	15,00
Kompas Holidays*	11,00	18,00
Otok	11,80	15,00
Sonce	12,00	15,00
Slovenijaturist	10,00	14,00
Upimo	13,50	15,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

22. DECEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1389,00	1432,00
nemška marka	888,00	907,00
francoski frank	258,50	266,00
holandski gulden	784,00	808,00
belgijski frank	42,90	44,20
funt sterling	2160,00	2225,00
irski sterling	2330,00	2400,00
danska krona	228,00	235,50
grška dramma	6,00	6,90
kanadski dolar	1095,00	1130,00
japonski jen	11,25	11,55
švicarski frank	982,00	1002,00
avstrijski šiling	125,30	129,25
norveška krona	205,00	211,00
švedska krona	199,00	206,50
portugalski escudo	9,00	10,25
španska peseta	12,00	12,80
avstralski dolar	955,00	985,00
madžarski forint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,25	14,75
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

22. DECEMBRA 1992			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	14,90
Italija	Tržaška kreditna banka	14,25	14,75

DEVIZNI TRG BEOGRAD

21. DECEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6791,5378	6811,9737	6832,4096
Francija	frank	100	13983,1380	14025,2130	14067,2890
Nemčija	marka	100	47840,5830	47984,5360	48128,4900
Italija	lira	100	53,1070	53,2668	53,4266
Švica	frank	100	53239,4670	53399,6660	53559,8650
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V.Britanija	funt	1	1176,5819	1180,1223	1183,6627

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista ljubljanske banke d.d. za obračun
deviznih prilivov in odливov podjetij
Tečaji veljajo od 23. decembra 1992 od 00.00 ure dalje

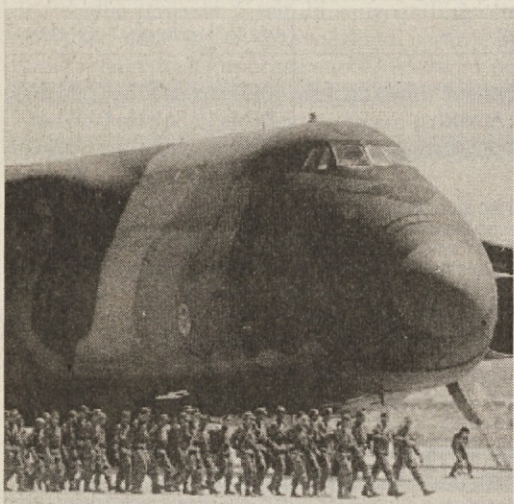
država	valuta	enota
--------	--------	-------

NOVICE

Imenovana nova evropska komisija

BRUSELJ - Predstavniki vlad evropske dvanajsterice so imenovali 17 članov nove evropske komisije, ki bo začela z delom 6. januarja prihodnje leto. Komisijo bo še naprej vodil Jacques Delors. Člani komisije so imenovani za štiri letni mandat. Če bo pred tem sprejet maastrichtski sporazum, bo njihov mandat trajal le do januarja leta 1995. Delors pa bo predsedoval komisiji še dve leti. Nizozemski zunanji minister v odstopu Hans Van den Broek si je znova pridobil zaupanje tudi v novi komisiji. Belgijski član komisije Karel Van Miert bo zadolžen za konferenco in bo zamenjal sira Leona Brittana, ki bo odgovarjal za področje zunanjetrgovinskih odnosov. (STA, AFP)

Mirovne sile v notranjosti Somalije

MOGADIS - Približno tisoč ameriških marincev in francoskih vojakov je v torek zgodaj zjutraj iz somalske prestolnice krenilo v notranjost Somalije, kjer je lakota najhuša. Ameriška vojska je odšla v Badoio, mesto, ki leži 250 kilometrov od glavnega mesta, francoski vojaki pa bodo razmeščeni v Barderi in Hodurju, kamor naj bi dopotovali v petek. Predhodnica ameriske vojske je v Baidoio dopotovala že v ponedeljek, kjer naj bi se sestala z lokalnimi voditelji oboroženih skupin.

Generalni sekretar ZN Butros Gali je izjavil, da bodo Združeni narodi preucili možnost pošiljanja mednarodnih vojsk sil, ki naj bi v Somaliji zamenjali ameriške vojske. (Hina)

Predstavniki 16 držav za oblikovanje evropske vojske

BRUSELJ - Poveljnik združenih evropskih sil ameriški general John Shalikavili in poveljnika francoskega in nemškega vrhovnega poveljstva so dosegli poseben dogovor, ki doloca pogoje za uporabo evropskih vojsk sil. Dogovor so podpisali tudi predstavniki držav članic zveze Nato. Viri pri zvezi Nato trdijo, da zdaj ni več nobene ovire za uradni podpis sporazuma med tremi zainteresiranimi stranmi za oblikovanje evropske vojske, ki naj bi pod okriljem Nata posredovala na kriznih območjih. V Parizu in Bonnu, od koder je prišla pobuda za ustanovitev teh sil, so napovedali, da naj bi v projekt evropske vojske vključili približno 30.000 mo. (Ansa)

Turška vojska nadaljuje s »čiščenjem«

ANKARA - Turske varnostne sile so v pokrajini Bingol ubile 13 kurdskih upornikov, so sporočili v torek iz podprefektore v Diyarbakirju, ki je zadolžena za boj proti Delavski stranki Kurdistan v vzhodni in jugovzhodni Anatoliji, ki meji na Iran, Irak in Sirijo. Tako se je število mrtvih v zadnjih 24 urah povzpelo že na dvajset. Vlade sile so z letalsko podporo turške vojske odkrile skupine turških upornikov v treh različnih območjih province Bingol. Nasle so sedem skrivališč, založenih s hrano, orožjem in sanitetnim materialom. Vlade sile sodelujejo v oboroženih spopadih. Oboroženi upor Delavske stranke Kurdistan proti turški vladi se je začel avgusta 1984, oborožene akcije turške vojske pa so v letu in pol zahtevale že 5.900 mrtvih. (AFP)

Alžirska vlada poostrila akcije proti upornikom

ALZIR - Odkar je nastopila policijska ura v Alziru, so se boji proti oboroženim islamskim skupinam še zaostri. V noči od nedelje na ponedeljek so vladne sile v Blindi ubile oseme oseb, med njimi tudi dve ženski. Pred osmimi dnevi so v protiterorističnih operacijah v primestnih četrtih na severovzhodu Alzira ubili trinajst oboroženih islamistov. Uporniki, ki so bili najprej oboroženi z doma narejenim orožjem, uporabljajo sodobno orožje. Kot poudarjajo strokovnjaki, zaenkrat se ni nobenega dokaza, da bi islamske oborožene skupine orožje dobivale tudi iz tujine. Odkar je bila uvedena policijska ura v sedmih območjih osrednje in severne Alzirije, je bilo ubitih že 37 upornikov in 17 pripadnikov vladnih sil. (AFP)

Konec meseca začetek sojenja de Mellu

BRASILIA - Predsednik zveznega vrhovnega sodišča Sydney Sanches, ki vodi preiskavo proti nekdanjemu predsedniku Fernandu Collorju de Mellu, ki je bil odstavljen s položaja in obtožen korupcije in poneverb, je dolocil uradnega branilca. Razprava proti nekdanjemu brazilskemu predsedniku je napovedana za 29. december. Sydney Sanches, ki je zadolžen za poročanje senatu, je odstavljenemu predsedniku, ki se v torek ni zgledil na sodišču, dolocil uradnega branilca Innocencia Coelhoa. Fernanda Collorja de Mella je 29. septembra odstavila poslanska zbornica. (AFP)

SPLIT / PREDBOŽIČNI PREMIEROV OBISK

Se Britanija odloča za posredovanje v BiH?

Z moralno britanskih vojakov v BiH ni nič narobe

GORAN VEŽIĆ

SARAJEVO - Britanski premier John Major je v torek nenapovedano obiskal logistično oporišče britanske vojske, ki deluje v okviru sil Unproforja v Tomislavgradu, da bi se - kot je to sporočil državni sekretar Foreign Officea Douglas Hogg - v svojem predbožničnem obisku pogovoril z britanskimi vojski, ki varujejo humanitarne konvoje, si ogledal, kako poteka akcija pošiljanja človekoljubne pomoči, kateri so poglaviti problemi, ki v zvezi s tem nastajajo.

Hkrati se želi na kraju samem prepričati, ali spoštujejo resolucijo Združenih Narodov o prepovedi preletov nad ozemljem BiH.

Na vprašanje, ali je obisk britanskega premiera povezan tudi z nezadovoljstvom med britanskimi vojski, o čemer je pred kratkim pisal The Guardian, je Hogg zanikal tovrstne pripombe britanskega tiska in izjavil, da je z moralno v britanskih enotah vse v najlepšem redu.

Prav tako ni hotel komentirati, ali je Majorjev obisk v kakršnikoli povezavi z najnovejšo britansko-ameriško pobudo o prepovedi lete-

nja nad ozemljem Bosne in Hercegovine. V svojem kratkem postanku v torek okroli poldneva John Major na splitskem letališču ni dal nobene izjave novinarjem, obljubil pa je, da bo imel, ko se bo vrnil iz Tomislavgrada, britanskega oporišča v Divuljah pri Trogirju, tiskovno konferenco.

John Major naj bi med obiskom v BiH predvidoma v spremstvu Hogg in vodje britanskega generalstaba sira Richarda Vincenta obiskal tudi 35. in Cheshirski regiment, ki na Vran planini pri Prozorju nadzoruje zelo pomembo prometnico za dostop humanitarnih konvojev proti srednji Bosni.

Britanski premier je zadržan do mednarodnega vojskega posredovanja, ker se boji, da bi se srbske sile v tem primeru masčevale vojakom Unproforja, v katerih je tudi veliko britanskih vojakov, ki so najbolj zavzeti v akcijah dovažanja in varovanja pošiljk s človekoljubno pomočjo v odročnejša bosanska mesta in naselja. Mnogi se sprašujejo, ali njegov nenadni obisk pomeni tudi začetek priprav na odločnejšo vojaško akcijo.

RUSIJA / NOVA VLADA

Jelcinu odvzeli pooblastila

Ruski predsednik ne bo mogel neposredno nadzorovati vlade

ALEKSANDER S. TEREHIN

MOSKVA - Predsednik ruske vlade Cernomirdin naj bi se nocoj predsedniku Borisu Jelcinu predstavil dokončen spisek novih ruskih ministrov. Parlament je dokončno sprejel zakon o vladi, ki ga je Jelcin pred dnevi vrnil v dodatno obravnavo. Serija dosedanjih ministrskih odstopov kaže, da stvari ne gredo po Jelcinovih načrtih. Ko se je živčen vrnil s Kitajske, je se zahteval, da bo v novi vladi obdržal reformno jedro.

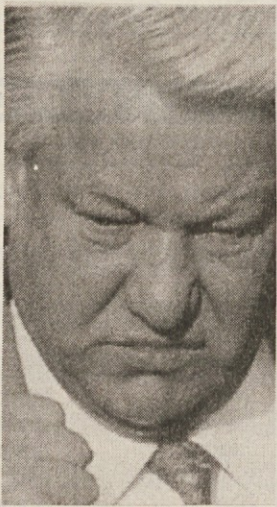
Cernomirdin je kot Jelcinov neposredni poslanec v parlamentu dopoldne zagovarjal predsedniška dopolnila k zakonu. Poslanci so sprejeli tri od šestih popravkov, vendar zakon Jelcinu dokončno odvzema neposreden nadzor nad vlado. Parlament ima namreč pravico (ne) soglasja na imenovanje in odstop starih

ministrov: za notranje, obrambne, zunanje zadeve in za področje varnosti.

Predvsem minister za zunanje zadeve Kozirjev bo težko vzdržal novo proceduro v parlamentu, kjer je že doslej doživljal neprijetno kanonadno tako na račun ruske diplomacije kot na osebni račun. Tiskovni predstavnik zunanjega ministrstva Jastržemski je danes dejal, da ni informacije, ali je premier Cernomirdin Kozirjevu že predlagal, naj ostane v vladi.

Premier Cernomirdin je se dopolne zahteval, da v novi vladi ne bo prislo do radikalnih sprememb. Kljub temu pa je sledil uradni odstop dosedanjega ministra za zunanje gospodarske odnose Petra Avena. Presenečenje je tudi neuradna novica, da v novi vladi visita dosedanja podpredsednika Sohin in Hiza. Prav Sohin in Aven sta bila sestavni del prejšnje Gajdarjeve ekipe in, sodeč po tem, tudi tako imenovano »reformno jedro« ne bo ostalo nedotaknjeno.

Posvet o novi vladi teče strogo zaupno, predsednik Jelcin pa se je umaknil na rezidenco zunaj Moskve. Predstavnik Kostikov je to pojasnil kot »manjši prehlad«. Premier Cernomirdin meni, da je sestava vlade že dogovorjena, na vprašanje, kdaj bo znana, pa je odgovoril: »Danes ali jutri!«

Boris Jelcin

V pogovoru z britanskim poveljnikom. (Telefoto: AP)

ŠVICA / NEODLOČNA POLITIKA ZAHODA

Govorice o srbski premoči pretirane

Morebitni poseg v BiH bi bil enako uspešen kot puščavski vihar, trdi ugledni novinar

ZVONE PETEK

Po mnenju uglednega komentatorja švicarskega dnevnika Neue Zürcher Zeitung Hansrudolfa Kamberja je Evropa popolnoma nemočna in nesposobna za kakršen koli poseg v balkansko krizo. Brez ameriške pomoči se vrti v krogu: v Bosno pošilja mirovne sile ZN, ki naj bi zagotovile humanitarno pomoč. Ker so te povsem ne-ucinkovite, bi jih bilo treba vojaško podpreti, če pa to stori, spravi v nevarnost vojake, ki so le nemočni opazovalci srbskega iztrebljanja Muslimanov.

Neue Zürcher Zeitung je razmislijanjem o vojaški poti do miru na Balkanu v nedeljski številki namenil kar tri četrtine prve strani. Po komentatorjevem mnenju vse mednarodne organizacije, od ZN do ES in Kevsa z zenevsko konferenco in Natom, stopicajo na mestu, morebitni vojaški poseg v Bosni pa postaja vse bolj tvegan in vse dražji. Srbi to spretno izrabljajo in grozijo z evropskim Vietnamom, če bi Zahod vojaško posegel na Balkan. Toda govoriče o srbski vojaški moči so močno pretirane, meni švicarski komentator. Po njegovem mnenju je jugoslovanska armada že pri napadu v Sloveniji in na Hrvaškem naredila slab vtis. Tudi srbska policija v Bo-

sni, ki razen topov ne premore učinkovitega orožja, ne bi bila resen nasprotnik discipliniranim in moderno oboroženim evropskim vojakom. Prvič je v švicarskem tisku zaslediti tudi trditve, da je ostanek Jugoslavije veliko šibkejši in ranljivejši od Iraka in da ima Milošević na voljo komaj četrtino Sadamove armade. »Balkanski vihar« bi bil tudi v Bosni kljub teži obvladljivemu zemljiscu prav tako učinkovit kot v Kuvajtu.

Švica je poleg Nemčije in Avstrije med evropskimi državami sicer že doslej zelo aktivno pomagala žrtvam vojne na Hrvaškem in v Bosni. Kot ena manjših evropskih držav je takoj za Nemčijo sprejela doslej največ beguncev iz nekdanje Jugoslavije - 70.000, za pomoč beguncem na Hrvaškem in v Bosni pa je vlada prispevala več kot 20 milijonov švicarskih frankov.

V Pulju so Svicarji obnovili nekdanje vojašnice in jih usposobili za prežimovanje beguncev, hkrati pa je tam baza Mednarodnega rdečega križa, ki deluje v Bosni. Konec prejšnjega tedna je iz Zürich proti Bosni krenila kolona 30 velikih tovornjakov, ki so jih Svicarji odkupili in napolnili s pomočjo za Sarajevo, vozila

pa bodo ostala v Bosni, kjer tovornjakov primanjkuje.

Zelo dejavne so zlasti zenske organizacije. Vec delegacij švicarskih ženskih združenj je obiskalo bosanske begunce v Zagrebu in drugih krajih in v svojih poročilih zahtevalo, da se nasilje nad ženskami, zlasti posilstva, obravnavajo kot zločin, posilstvo pa kot razlog za priznanje begunskega statusa. Caritas in druge človekoljubne organizacije zahtevajo od bernske vlade, naj sprejme še več beguncev, saj je zanje dovolj prostora v nekdanjih azilantskih domovih.

Nasploh so Svicarke v zadnjem času v ofenzivi. V deželi, kjer so, denimo v kantonu Appenzell, ženske sele pred nekaj leti na pritisk iz Berna dobile volilno pravico, to ni tako samoumevno. V nedeljo je bila v vlado kantona Aargau prvič v zgodovini izvoljena ženska. Nežejši spol pa je v Švici tudi bolj »evropski« od moških. V nedeljski raziskavi, ki jo je opravil Sonntagsblick, so bile zenske pripomogle k presenetljivemu rezultatu: dva tedna potem, ko so Svicarji rekli ne Evropskemu gospodarskemu prostoru, bi kar 64 odstotkov Svicarjev na ponovnem referendumu glasovalo za.

PISMO IZ BUENOS AIRESA

Tudi v vročem poletju je toplo oblečeni Božiček dobrodošel

ALEJANDRO BRINER

godkov, ki jih praznujejo veliki narodi, in praznike pomembnejših verskih skupin. Končno je prišel predlog: 20. julij, slaven dan za človeštvo, obletnica človekovega prihoda na Luno.

Na škodo in razočaranje zanesenega iznajditelja in za tiste, ki izdelujejo spominke in praznične kartice, pa ta datum ni imel pričakovane mednarodnega odziva. Ne glede na verska prepričanja ni nobenega dvoma, da je prav Božič za večino prebivalcev planeteta vrh vseh praznovanj v koledarskem

letu.

Ker je Božič predvsem običaj, ni verjetno, da se ob njem večina ljudi spominja Tistega, cigar rojstni dan praznujemo. Nedvomno je navzočnost božjega deteta v vseh domačih jasticah del starega obreda, tako kot tudi božično drevesce z okraski in mitična podoba Božička.

Božič nas spominja na obrede, legende in ima poseben čar. Božič tako očara, da se skoraj noben Argentinec ne čudi, ko pri tridesetih stopinjah in več pripravlja božično večerjo. K njej

sodijo pečen puran in na zaru pečen prasiček, mandljev kolac, orehi in vse kalorično bogate jedi, kot jih za ta praznik uživajo v Evropi. Redkokd se sprašuje, zakaj je Božiček nekoliko topleje oblečen, kot bi se spodobilo v tem letnem času, in da so snežne kepe na božičnih karticah nevažna prispevka za vroče argentinsko poletje.

Božič je praznik vseh. Najbrž ni podobnega praznovanja, ki bi združevalo toliko ljudi, barv in veselja. Vsaj enkrat na leto krotko pademo v

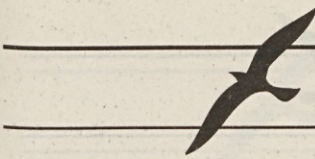
to past. Znano nam je, da pohlepni trgovci poskušajo v tem času iztržiti kar največ in da mnogi obljublajo več, kot bodo sploh mogli izpolniti. Vemo, da Božič večini pomeni samo pantagruelično srečanje ljubiteljev dobre hrane ali priloznost za najlepše besede, ki so popolnoma prežete s hinavščino. Nihče se ne bo spremenil, ker je prišel Božič. Toda vedno pademo v past, in pademo hote.

Božič prinaša mir in sožitje. Vsaj moral bi prinasati vse to. Celotno najbolj nespravljivi nasprotniki, udeleženci krutih vojn, za božični dan podpisujejo premirja. Ta dan moramo biti dobri. Dobri, dovetni, radodarni in prizanesljivi.

Vesel Božič je mnogo več kot samo fraza. Je čudovit zagon, s katerim poskušamo zbrisati razlike, izključiti egoizme, se na silo prepričati, da moramo biti boljši. Vesel Božič je skoraj brezupna želja, da človeštvo ne bi bilo razdeljeno na dvoje zaradi sovratva in ljubezni, zaradi užitka in bolečine, zaradi sreče in žalosti.

Pademo v past in ponosni smo, da je tako. Biti prevec bistroumen in premeten je pogosto ovira, da bi se preprosto veselili čarobne nedolžnosti najlepših reči v življenju. Prihaja Božič in vsi moramo hiteti, da se združimo, da se pobratimo, da se stisnemo drug k drugemu in da se spomnimo (kako lepo se je spomniti!), da smo vendarle vsi enaki.

KONEC PREDVOLILNE PRAVLJICE

Največji zmagovalec srbskih volitev je Šešelj

Slabe življenjske razmere in negotova prihodnost

NADEZDA GACE

BEOGRAD - Volilne rezultate za novega predsednika Srbije tako po svetu kakor tudi v intelektualni javnosti, Srbije doživljajo kot bitko za novo Jugoslavijo. Po uradnih virih naj bi bil zvečer skrajni rok, v katerem bi država morala obvestiti javnost o tem, komu so volilci dali prednost - Paniću, ki ponuja upanje za odpiranje v svet, ali Miloševiću, ki si je prigrabil avreolo najbolj zanesljivega varuha nacionalnih interesov. Občinske administracije, ki so se jim namenoma izognili kot krajem, kjer naj bi zbirali volilno gradivo, pa so iz »tehnicnih razlogov« prisle prav pri predsedniški volilni proceduri. Ob kopici drugih nepravilnosti, ki jih prijavljajo stranke, je to opazil tudi Milan Panić, ki zahteva, da se kompletno gradivo z 9999 volilnih mest zbere v Beogradu in tam presteje. Ze samo delno upoštevanje te zahteve in zbiranje vseh zapisnikov, kaj šele celotnega gradiva, pa bo zagotovo odložilo »rojstvo« novega srbskega predsednika.

Vse doslej zbrane informacije, vključno s tistimi, ki prihajajo po kanalih strank, naklonjenih Paniću, pricaajo, da ima Milošević prednost, prej zanesljivo napovedani drugi krog predsedniških spopadov pa postaja vse bolj negotov.

Miloševićovo stabilno volilno telo šteje približno 2,5 milijona volilcev, ki so glasovali zanj. Ker domnevajo, da je bila udeležba manjša od pričakovanih 80 odstotkov in da so zaradi gnece na voliših obupali predvsem mladi, tisti, ki bi glasovali za Panića, se kaj lahko zgodi, da bo Milošević že v prvem krogu dobil zahtevano polovico glasov.

Vladajoca SPS je z zagovarjanjem nacionalnih interesov bolj pomagala desnim radikalom cetniskega vojvode Šešlja kot sebi. Po se nepopolnih rezultatih je srbska radikalna stranka dobila veliko več glasov, kot so jih ji napovedovali. Predvolilne pravljice je tako konec. Že v prvih dveh dneh po volitvah je Srbijo zalila plima podrazitv. Marka na črnem trgu narasča iz ure v uro in napoveduje, da zmagovalec volitev nima veliko manevrskega prostora. Dobrica Čosić je tiho. Pred mednarodno skupnostjo je prav on utešal srbsko krivdo; dobro ve, da Srbiji, ki bi jo vodil, grozi strahotna osamitev. Že zdavnaj opuščene navade po svetu lahko dokazuje svojo uspešnost v Srbiji, za katero je celo sam Dobrica Čosić izjavil, da je primitivna in da ima še zmeraj skoraj 40 odstotkov prebivalstva nedokoncno osnovno solo.

Slobodan Milošević je spet samozavesten (Telefoto: FaH)

SRBIJA / OBLAST SLAVI (NE)URADNO ZMAGO

Mirjana objokuje razpadlo Jugoslavijo in trpi zaradi BiH

Beograjska Borba je objavila pogovor z Miloševićevo ženo

ZORAN JELIČIĆ

oblast Slobodan Milošević. Stopimo zdaj po obrnjenem vrstnem redu skozi to tišino: od navidezne prevare k bistvu.

Najbolje ponazarja prevaro sredi molka intervju Mirjane Marković, znamenite Miloševićeve soproge v nedeljski Borbi. Dobro nameren in naiven bralec bi se skoraj razjokal nad solzami Miloševićeve žene zaradi izginule Jugoslavije in socializma, zaradi njenih nenacionalističnih in svetovljanskih pogledov na balkansko tragedijo in strahu pred tem, kako bodo nove majhne države trpele pod sebičnimi interesi velikih evropskih in svetovnih sil. Vas zapisa-

sovalec kronike o beograjskih dogajanjih ne ve, ali bo novoizvoljena slovenska oblast svoj mandat izrabila za vključitev Slovenije v Evropo ali pa jo bo vodila usoda koroskih in tržaskih Slovencev, se manj pa ve, ali bodo Miloševićevim naslednikom bolj pomembne meje Srbije ali demokratična in evropska Srbija. Seveda je jasno, da Miloševićeva stoproga odkrito navija za propadlo stvar, saj se ob splošnih staliscih in naci- nelni zgodbi zavzema v konkretni Borbi za Miloševića, ko obtožuje »nekatero« Srbe iz Amerike in novo svetovno ureditev, ki ponižuje srbski narod.

Srbija je danes razkrojena po generacijah, po dru-

zinah in - po prijateljih. Spopad generacij je se mogoče razumeti, mogoče je razumeti tudi zakonske ali družinske spopade zaradi politike, toda kako dojeti, da se razideta dva zrela človeka, ki ju je vrsto let povezovalo medsebojno intelektualno prepričanje - ob tako prilehni temi, kot sta narod oziroma država in njene meje?

Ce politični angažma sploh šteje na duhovni lestvici, potem je ta hip nedvomno na najnižji stopnici. Zakaj ljudje z različnimi političnimi prepričanji ukinjajo duhovno komunikacijo s tistimi, ki so nekoliko pred časom, v katerem živijo?

Premislite pac. V tem gluhem času; namesto televizijske ali kaksne druge zabave.

SRBIJA / NA VZHODU NIČ NOVEGA

»Slepe« skrinjice za volilno zmago

Milošević je zmagal tudi v Valjevu, čeprav se v mestu sicer ne sme prikazati

ŽARKO RAKOVIĆ

BEOGRAD - Končnih rezultatov srbskih volitev se ni, a tudi brez njih je več kot očitno, da ne bodo prinesle bistvenih političnih sprememb. Izid volitev je bil prese- netljiv, čeprav so hladnokrvnejši opazovalci predvideli tudi takšen razvoj dogodkov. Nihče ni pričakoval, da bo Šešelj potrojil število glasov v primerjavi z volitvami pred dvema letoma. A zgodilo se je prav to, čeprav njegova stranka ni imela nikakršne javne promocije.

Zares je nevhvaležno napovedovati, kaj se lahko zgodi narodu, ki ima 15 odstotkov nepismenih in prav toliko odstotkov z nedokoncno osnovno solo. Drugi del naroda, tisti, ki ima diplome, pa se pripravljajo na veliko selitev. Doslej je že pobegnilo skoraj 300.000 mladih strokovnjakov, zdaj pa jih bo slo na pot se kdo ve koliko.

Tuji opazovalci na volitvah so bili osupli. Kako naj bi jim razložili, kaj so slepe volilne skrinjice? Za kaj takega niso se nikoli slišali in tudi v knjigah česa takega niso mogli prebrati. Ta posebnost, ki je znana se iz Stalinovih časov, je bila zelo uspešno uporabljena leta 1945, ko je nastajala nova Jugoslavija. Zda je spet prišla prav.

Trik je preprost. Najprej je treba natisniti dvojnik volilnih lističev. Skrbni uradniki oblasti obertajo večino volilcev, ki svoje volilne listice vtikajo v neko drugo skrinjico - v prid svojih pripadnikov strank in mogoče vmes se kaksnega nasprotnika, da končni rezultat ne bi bil ravno stoodstoten! Ko je volitev 'konec, pa kak fizični delavec ali čistilka namesto prave prinese slepo skrinjico, katere glasovi bodo presteti.

Seveda - v drugem prostoru. Volilne komisije potem prestejajo glasove in skrbno prepisujejo tisto, kar na lističih zares piše, in pri tem nič ne vedo o tem, da je bilo na njih vse napisano že zdavnaj prej. Do taksne- ga primera je prišlo tudi v Borci blizu Beograda. Tam je opozicija po naključju odkrila takšno prevaro, ni pa jasno, kaj je z vsemi drugimi volišci, kjer na prevare niso bili pripravljeni.

O kampanji in vseh la- zeh beograjske televizije, o kraji volilnih listic in o neobstoječih volil- cih je bilo povedanega že toliko, da ni več spodobno ponavljati, kako ne-

pravilne so bile srbske volitve. Med drugim to dokazujejo tudi rezultati v posameznih volilnih okrožjih. Za Valjevo na primer menijo, da je prestolnica srbske opozicije. To je edino mesto v Srbiji, kamor je Miloševiću vstop jasno in glasno prepovedan. Kako je potem mogoče, da je prav v Valjevu Miloševiću popolnoma potolkel Panića, ki je le nekaj dni pred volitvami tu požel prave ovacije podpore? Kaj naj recemo za demokratično usmerjene Uziče?

Depos je v Uzičah premagala vladajočo stranko, vendar je tudi Milošević prepričljivo premagal Milana Panića. Vsi vedo, da nihče, ki glasuje za Depos, ne glasuje za Miloševića, toda volilni rezultati dokazujejo prav nasprotno.

Po vsej verjetnosti volitev ne bodo razveljavili, čeprav to zahtevata tako Panić kot opozicija. Uradni rezultati bodo objavljeni v četrtek. Vse napovedi so enotne v napovedi, da bo Milošević zmagal že v prvem krogu in da bo vladajoča stranka dobila večino. Miloševićeva stranka z Deposom ne bo sklepala nobenih koalicij. Nove volitve v Srbiji so tako prinesle - staro.

BOSNA / ZAHOD SE BOJI MUSLIMANOV

Za kaj sta Izetbegović in Boban še uporabna?

Izetbegovića in Bobana kritizirajo, ker sta pristala na pogovore z Radovanom Karadžićem v Ženevi

NUJAZ HAMZA

Naglica, s katero je vrh Izetbegovićeve stranke po- hitel pojasnjevati, zakaj je predsednik vendarle pristal na pogajanja z Radovanom Karadžićem, prica o Izetbegovićevem strahu, da bi ga narod stel za izdajalca ali pa za človeka, ki se je pridružil uničevalcem in poniževalcem nekega naroda. Bosnjaki in tisti, ki imajo Bosno za svojo domovino, bodo pogovore s Karadžićem doživeli kot se en poskus ponižanja.

Teško se bodo sprijaznili z Izetbegovićevim za- govorom, da bo na zenevskih pogajanjih od Karadžića zahteval, naj sprejme notranjo ureditev BiH, kakršno sta predlagala Vance in Owen, ali pa naj prevzame odgovornost za nadaljevanje vojne in za morebitni vojski poseg, saj bo tako ureditev po vsej verjetnosti odklonil. Kajti tudi njim so znani sklepi OZN, v katerih je srbska stran omenjena kot odgovorna za vojno proti

Bosni. Znano jim je tudi, da se je uradno Sarajevo doslej zavzemalo za preklje prepovedi uvoza orožja, za vojski poseg pa le nacehno.

V ozadiju so osebne uode glavnih akterjev bosanske tragedije in seveda politične kupčije, v prvi vrsti pa interesi Zahoda in Republike Hrvatske, ki je, ne glede na javne izjave, proti preklju embarga, a za vojski poseg. V Zagrebu namreč pravijo, da bi Bosno svoboden uvoz orožja zdesetkal. Bojijo se, da bi večinskemu narodu dodatno orožje omogočilo hegemonijo nad tamkajšnjimi Hrvat, računajo pa, da bi bila bosanska vojska z zunanjim vojskim posegom prikrajsana za (morebitni) občutek zmagošlavja, torej tudi za priloznost, da bi svoje videnje notranje ureditve BiH vsilila drugim. Hkrati bi vojski poseg proti srbskim enotam v Bosni prispeval k rahljanju položaja Srbov na ob-

močjih Hrvatske pod nadzorstvom OZN oziroma vzpostavljanju hrvaske suverenosti na celotnem ozemlju.

Odlocilen pri tem je bil Izetbegovićev vecumi pogovor s predsednikom HDZ BiH in tako imenovane Herceg-Bosne Matejem Bobanom, h kateremu sta ju prislila uradni Zagreb in zenevska dvojica Vance in Owen. Izetbegović je pristal na pogajanja s Karadžićem, Mate Boban pa se je odpovedal vzpostavljanju hrvaske paradhrzave v BiH in soglasal z ureditvijo BiH po predlogu dvojice Vance in Owen. S tem sta si verjetno oba zapečatila kariere. Odmik od dosedanje politike naj bi uradno potrdila na skupnem sestanku z Vanceom in Ownom konec decembra v Ženevi, drugega januarja pa naj bi Boban in Izetbegović to stališče branila na trojnem srečanju Izetbegović-Karadžić-Boban.

Sopredsednika mirovne konference sta si, po vsem sodec, morebitna zenevska srečanja zamislila kot poslovlina oziroma kot začetek konca treh že vnaprej zrtvovanih politikov. Izetbegović bo, kot se zdi, moral oditi tudi zaradi bojznj Zahoda, da bi se mu v razdeljeni Bosni »vendarle posrečilo vzpostaviti nekakšno muslimansko državo s finančnim in ideološkim vplivom bližnjevzhodnih držav«, Boban pa zaradi obstoja Hrvatske. Oba pa sta očitno še dovolj dobra za postavljanje pasti vodji bosanskih Srbov. Seveda, če se bo Karadžić vanjo pustil ujeti.

Tudi noveletna darila so v znamenju vojne (Telefoto: FaH)

NOVICE

Uspešen obisk slovenske delegacije v Bruslju

LJUBLJANA - Triclanska delegacija slovenskega ministrstva za znanost in tehnologijo se je v torek vrnila z uspešnega obiska na sedežu Komisije ES. Delegacijo je vodil minister Tancig in po vrnitvi izjavil, da so imeli zelo koristne pogovore s podpredsednikom komisije ES Pandolfijem. Govorili so o možnostih vključevanja Slovenije v evropske tokove tehnološkega razvoja, se zlasti na področju informatike. (Morel)

28. decembra ločena srečanja Vancea, Owna in Galija

ZENEVA - Sopredsednika mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji Cyrus Vance in lord David Owen se bosta skupaj z generalnim sekretarjem Združenih narodov Butrosom Galijem 28. decembra v palaci ZN ločeno sestala s predsedniki Zvezne republike Jugoslavije Dobrico Čosićem, Hrvatske Franjom Tuđmanom in BiH Alijem Izetbegovićem.

Predstavniki Srednjeevropske pobude so se v ponedeljek o razmerah v BiH pogovarjali z Galijem, v torek pa so isto temo obravnavali z ameriškim pred- sednikom Bushom. (Telefoto: AP)

Pogajanja o demilitarizaciji sarajevskega letališča

SARAJEVO - Pod pokroviteljstvom sil ZN so se v torek v Sarajevu sestali vojski poveljniki vseh treh vojsk v Bosni in Hercegovini in razpravljali o demilitarizaciji območja okrog sarajevskega letališča. Sestanku je predsedoval poveljnik Unproforja za BiH general Morillon, armado BiH je zastopal Safer Halilović, hrvaški obrambni svet Milivoje Petković, srbsko vojsko pa Ratko Mladić. (Hina, AFP)

Owen zmerno optimističen glede ženevskih pogovorov

ZAGREB - Pogajanja v Sarajevu pomenijo dobro izhodišče za nadaljevanje ženevskih pogovorov, je v ponedeljek zvečer po prihodu v Zagreb izjavil sopredsednik mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji lord David Owen. Britanski diplomat je v Zagreb dopotoval na pogovore s poveljnikom Unproforja generalom Satšem Nambiarjem. Pred odhodom v Ženevo pa je Owen dejal, da ne bi hotel zveneti prevec optimistično, a pogovori, ki jih je imel med stirdnevnim obiskom v Sarajevu, pomenijo določen napredek, zlasti pri demilitarizaciji Sarajeva. (Cina)

Prerekanja o zmagi na volitvah

BEOGRAD - Predstavniki Depos so sporocili, da je na volitvah v Srbiji zmagal predsedniški kandidat Milan Panić, na parlamentarnih volitvah pa Depos. Republika komisija hkrati posreduje nasprotujoče si podatke, saj trdi, da je srbskega predsednika Slobodana Miloševića glasovalo 57 odstotkov volilcev, za Panića pa le 35 odstotkov. Med strankami pa naj bi največ glasov zbrali socialisti (od 35 do 40 odstotkov) in Šešeljevi radikalci (med 28 in 32 odstotki). Raztegljivost podatkov je posledica tega, da volilna komisija dva dni po končanji volitvah še vedno ne ve, kolikšna je bila volilna udeležba. Menijo, da se je volitev udeležilo približno 67 odstotkov volilnih upravičencev. (D. P.)

Maratonska seja hrvaškega sabora

ZAGREB - Hrvatski sabor je v torek zacerl svojo maratonsko sejo, ki bo potekala v treh delih in bo trajala do 4. ali 5. januarja. Na dnevnem redu ima 50 točk, kar 14 zakonov pa naj bi poslanci sprejeli po hitrem postopku. Osrednja točka razprave sabora je zakon o zupanjah, občinah in mestih ter zakoni s področja lokalne samouprave. Poslanci z velikim zanimanjem pričakujejo tudi nastop premiera Sarinica, ki naj bi predstavljal socialni in gospodarski program svoje vlade. V razpravi poslancev v zvezi z izidom volitev v Srbiji je Paraga opozoril, da Miloševićeva zmaga pomeni vojno za Hrvasko in da se je nanjo treba pripraviti. Premier Sarinić pa je dejal, da je treba se počakati in videti, kaj bo po objavi uradnih izidov volitev ukrenila mednarodna skupnost. (G. M., G. G.)

Novi Vjesnik še brez urednika

ZAGREB - Upravni odbor Novega Vjesnika naj bi v ponedeljek imenoval novega glavnega urednika in direktorja. Tudi ce se je to zdelo samo formalno, tega ni storil. Z novim glavnim urednikom Darkom Stuparićem ni bilo te zav, zataknilo pa se je pri direktorju Davorju Perkoviću, saj člani odbora niso dosegli konsenza o njegovem imenovanju. Vse kaže, da gre za spor znotraj vladajoče stranke, v katerem se je na eni strani znel Ivica Gazi, predsednik Gospodarske zbornice Hrvatske in predsednik upravnega odbora Vecernejega lista, na drugi pa Milovan Sibl, ki ima drugacno zamisel razvoja samega časopisa in celotne Vjesnikove casopisne hiše. Sibl namreč zagovarja enotnost te casopisne hiše, ker samo tako lahko dobicek z ene strani uporabljajo za plačevanje izgub na drugi strani. (G. M.)

ČRNA GORA / VOLILNA UDELEŽBA IN REZULTATI SO NEZNANKA

Na predsedniških volitvah naj bi prepričljivo zmagal Bulatović, prav tako pa vodi tudi njegova stranka

DRASKO DRASKOVIĆ

nah pa z 42, 21 odstotka.

Član nekdanjega jugoslovanskega predsedstva dr. Branko Kostić je tako v crnogorski prestolnici kakor tudi v drugih mestih Črne gore za Bulatovićem. V Podgorici je zanj glasovalo 24, 54 odstotka volilcev. Ker glasove še vedno prestejajo, so podatki neuradni. Jasno pa je, da bo Bulatović zmagal že v prvem krogu. Zanimivo je, da je v predsedniškem spopadu skrajnosti dobil več glasov Slavko Perović, ki si z Liberalno zvezo pri-

zadeva za neodvisno Črno goro, kot prosrbsko usmerjeni Novako Kilibarda, ki vodi Demokratsko stranko. Na volitvah za crnogorski parlament prepričljivo vodi Bulatovićeva DPS. Po neuradnih podatkih je v Podgorici zanjo glasovalo 47, 51 odstotka volilcev, drugod pa več kot 52 odstotkov. Sledita Narodna stranka in Liberalna zveza. Za Šešeljevo srbsko Radikalno stranko oziroma njeno izpostavo v Crni gori je v Podgorici glasovalo slabih 6 odstotkov volilcev,

drugod pa dobrih 8.

Znani so uradni rezultati volitev za Svet državljanov v Skupščino nepriznane ZRJ. Demokratska stranka socialistov je dobila 17 sedežev, Narodna stranka 5, po štiri poslanske mesta pa bosta zasedli Šešeljeva Srbska radikalna stranka in Socialistična partija Črne gore, ki jo vodi Ljubisa Stanković. Na krajevnih občinskih volitvah je prišlo do največjega presenečenja zlasti v primorskih občinah, kjer so opozicijske stranke, med njimi tudi ena albanska iz Ulcinja, premagale Bulatovićevo DPS.

PODGORICA - Dva dni po volitvah v Crni gori ni bilo znano, koliko ljudi se je volitev udeležilo. Ker so v treh podgorijskih volišcih volitve razveljavili, je volilna komisija lahko sporočila zgolj to, da je bila udeležba več kot 70-odstotna.

Tudi končni rezultati predsedniških in strankarskih volitev so se neznanka, jasno pa je, da vodi dosedanj pred- sednik Momir Bulatović, njegova Demokratska stranka pa je na parlamentarnih volitvah dobila največ glasov. Kot je izjavil Bulatović sam, vodi v Podgorici s 44, 5 odstotka glasov, v drugih obci-

NOVICE

Pokojnine še pred novim letom

LJUBLJANA - Decembrske pokojnine bodo izplačane že 30. decembra, je na včerajšnji seji potrdila skupščina Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. To pa tudi pomeni, da bodo upokoјenci, ki dobijo pokojnino po postji, denar prejeli šele po novoletnih praznikih. Generalni direktor ZPIZ Janez Prijatelj je povedal, da zaradi nelikvidnosti ne morejo izplačati pokojnin že prej. Skupščina je včeraj sprejela statut zavoda ter soglasno imenovala upravni odbor kapitalskega sklada in upravni odbor sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja. (T. U.)

Težave slovenskega gledališča

LJUBLJANA - Na včerajšnji tiskovni konferenci v ministstvu za kulturo so o polletni dejavnosti strokovne skupine za gledališko dejavnost, ki se ji mandat pravkar izteka, poročali Lado Kralj, Albert Kos, Peter Božić in Simon Kardum. Dejali so, da so svojo svetovalno nalogo opravili, saj so ministru predlagali določene ukrepe, ki naj bi odpravili ali vsaj omilili celo vrsto perečih vprašanj v slovenskem gledališču (kriza vodstev v osrednjih institucijah, financiranje projektnih in repertoarnih gledališč, zastarela zakonodaja). (A.M.)

Liberalna stranka po volitvah

LJUBLJANA - Napadali so nas z vseh strani in preradi smo govorili resnico, so včeraj na tiskovni konferenci opravili svoji volilni neuspeh predstavniki Liberalne stranke. Zaradi neregularnosti volitev (kar po njihovem dokazuje 80 tisoč neveljavnih glasovnic) nameravajo vložiti pritožbo na ustavnem sodišču. Nameravajo tudi organizirati in združiti zunajparlamentarno desnico in se tesno nasloniti na prijateljske parlamentarne stranke, predvsem na Slovensko ljudsko stranko. Slišali smo še, da so novinarji kršili volilni molk, ko so na dan volitev na TV predvajali incident na volišču z Vitomirjem Grosom. (T. U.)

Shod proti vojni v BiH

Foto: Aleš Pavletić/TRIO

LJUBLJANA - Plakati vabijo Ljubljancane in druge danes popoldne na Kongresni trg, kjer bo protestni shod proti vojni in zločinom v Bosni in Hercegovini, zbiranje podpisov in priziganje sveč. Shod organizira skupina občanov. (A. R.)

PRIMORSKA / AVTOCESTA

Čigavi interesi so zadaj?

Protesti zaradi spremembe gradbenega načrta avtoceste

Včeraj dopoldne se je na gradbišču avtoceste Razdrto-Fernetiči zbrala skupina približno 100 ljudi na mirnih demonstracijah, na katerih so od graditeljev zahtevali spoštovanje prvotnega gradbenega načrta, torej tudi izdelavo dveh viaduktov namesto ponujenih nasipov. Navzoci so bili predvsem prizadeti domačini in lovci z obeh strani meje, pa tudi predsednik zelenih dr. Dusan Plut, predsednik koprške lovske zveze Marino Kontelj, predstavnik republiške uprave za ceste ing. Marucih in drugi. Med demonstranti je bil tudi Zmago Jelincić. Vsi govorci (Plut, Kontelj in predsednik lovske družine iz Senožeč Ciril Prešeren) so nasprotovali zami-

šljeni spremembi gradbenega načrta, po kateri naj bi viadukta Bandera in Goli Vrh zamenjali z nasipoma. Tako bi presekali glavne zivalske poti, predvsem visoke divjadi, kot so smjad, jelenjad, pa tudi medved, ki se seli iz Gorskega kotarja in kočevskih gozdov v severno Italijo. Z vztrajanjem pri prvotnih sprejetih načrtih za gradnjo pa ne bi bila prizadeta le divjad, ampak tudi kmetje, ki bi jim nasip preprečeval obdelovanje polj na drugi strani ceste, in lovci. Zeleni so opozorili na pridobivanje dovoljenj za gradnjo z javnim natečajem, na katerem so Italijani (Italstrade) zmagali za malenkostno nižjo ponudbo kot domača podjetja (ajdovsko podjetje Primorje). (V. C.)

Domačini so proti nasipom (Foto: Aleš Pavletić/TRIO)

ZDRAVSTVO / SINDIKAT

Od kod presežki v zdravstvu

MAJDA JUVAN

Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije je odločno proti zniževanju prispevne stopnje za zdravstvo. Z znižanjem naj bi zmanjšali presežke, ki se nabirajo na računih zavoda za zdravstveno zavarovanj Republike Slovenije.

Govori se sicer o velikih vsotah, natančna številka pa ni znana.

Na sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva so prepričani, da so presežki predvsem posledica neizpolnjevanja kolektivne pogodbe za gospodarstvo in

prevelikega razkoraka med dejanskimi in priznanimi cenami posameznih storitev v zdravstvenih zavodih. Če to ne bi bilo tako, ti zavodi ne bi zaključevali leta s finančnimi izgubami.

V zdravstvenem sindikatu trdijo, da slovenska vlada in zavarovalnica zavajata slovensko javnost, ko trdita, da je prispevna stopnja za zdravstvo previsoka.

Tudi to, da naj bi z znižanjem za 3, 5 indeksne točke zmanjšali

obremenitve bruto osebnih dohodkov, ne bo držalo, saj je vlada tako rekoc v isti sapi dvignila prispevno stopnjo za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

V sindikatih zdravstva in socialnega skrbstva so jezni tudi zaradi neizpolnjevanja določil kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti. Jezo so dodatno povečala zagotovila vlade,

ki je državni upravi obljubila poračun oziroma poravnava. Vlada se

je za to odločila na osnovi sklepa ustavnega sodišča.

Delavci v zdravstvu ugotavljajo, da so bili v letošnjem letu zaradi neizpolnjevanja kolektivne pogodbe prikrajšani za dve plači. Ne glede na vse pritožbe bo poračun dobila le državna uprava, ostali pa le, če bodo v njihovo korist razsodila sodišča združenega dela.

Pri teh imajo delavci iz zdravstva trenutno vloženi okoli deset tisoč tozb. Prve bodo začeli reševati ravno v teh dneh.

PARLAMENT / KONSTITUTIVNA SEJA

Ali bodo predstavniki strank prišli pripravljeni?

Pred sejo sveta in zbora se bodo znova poskušali dogovoriti

IVANKA MIHELČIČ

cnih strank je mogoče sklepati, da se v bistvu vsi branijo prevzema funkcije predsednika državnega zbora, saj to zlasti za večje stranke - pomeni eno ministrsko mesto manj. Kljub temu pa ima večina strank vendarle svoje kandidate za to funkcijo, ce jo bo, kot pravijo, treba »zapolniti«. Tako se govori, da sta za mesto predsednika državnega zbora iz vrst liberalnih demokratov predvidena kar dva kandidata: Jozef Skolc in Davorin Kracun. Pri krščanskih demokratih sta to Miroslav Mozetič in Nace Polajnar, Združeni listi Miran Potrč, pri demokratih pa France Bucar. Za podpredsednika mesta je zanimanje precej večje. Združena lista ponuja Leva Krefta, Slovenska nacionalna stranka Zmaga Jelincića, demokratski Toneta Persaka, socialdemokrati pa Vitodraga Pukla.

Precej več enotnosti je glede kandidature za mesto predsednika državnega sveta. Zvedeli smo, da je edini resni kandidat za to funkcijo liberalni demokrat Ivan Kristan.

Današnji konstitutivni seji državnega zbora in državnega sveta bosta menda precej naporni,

in po vsem sodeč, tudi nepredvidljivi. Obe imata enak dnevni red, zato se bosta začeli z izvolitvijo mandatno imunitetnih komisij, s sprejemanjem njihovih poročil, začasnega poslovnika zbora in sveta ter s tajnimi volitvami predsednikov in podpredsednikov obeh organov. Državni

zbor bo pred volitvami vodstva zbora izvolil tudi komisijo za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve, ki je tudi uradni predlagatelj kandidatov za mesto predsednika in podpredsednikov zbora. Do njihove izvolitve pa bo današnja sejo državnega zbora vodil France Bu-

car, sejo sveta pa Miha Tisler, oba kot najstarejša poslanca v parlamentu.

Prvi delovni dan novega parlamenta bodo zaključili s slovesno prisego predsednika republike Milana Kučana pred poslanci državnega zbora. Potem bo Kučan se pregledal castno strazo, ki bo slovesno razvrščena pred poslopjem slovenskega parlamenta.

Opustite vsako upanje, vi, ki vstopate? (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

ŠOLSTVO / PLAČE

Bog je najprej sam sebi brado ustvaril

Državna uprava si je sklenila »poravnati« razliko pri plačah, na šolnike pa je kljub zakonu pozabila

BOSTJAN LAJOVIC

Da je bog res najprej sam sebi brado ustvaril, nas uči tudi najnovejši spor, ki utegne izbruhniti med slovenskimi šolniki. Ugotovili so namreč, da jih (ponovno) zelijo potegniti za nos in jim izplačati manj denarja, kot bi ga po zakonu morali, zato je njihov sindikat SVIZ (Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije) vložil tožbo proti vladi Republike Slovenije na ustavnem sodišču.

To sodišče je sredi tega meseca odločilo, da vlada ni v celoti izplačevala svojih obveznosti do delavcev in funkcionarjev v državnih organih, na podlagi tega pa je vlada sklenila poravnati razliko, ki znaša približno eno plačo, in sicer v starih obrokih od februarja do maja prihodnje

leto. Vendar pa pri tej poravnavi ni upoštevala delavcev v vzgoji in izobraževanju, ceprav se tudi ti financirajo iz javnih sredstev, zakon o plačah teh delavcev pa celo neposredno, v svojem 3. členu, določa, da »izhodiščna plača za te zavode ne sme biti nižja od izhodiščne plače v drugih negospodarskih dejavnostih in državnih organih«. S tem, ko namerava vlada izplačati razliko le v državnih organih, bo torej, po prepričanju SVIZ, ta zakon kršen.

Kot sta nam na včerajšnji tiskovni konferenci zatrdila Tone Pfajfar in Vladimir Tkalec, predsednik in glavni tajnik SVIZ, imajo nenehnega zapostavlja-

nja učiteljstva že čez glavo, zato so sprožili ustavni spor. Če pa si bodo državni organi kljub temu izplačali razliko, bodo februarja verjetno stavkali. Dokončnega sklepa sicer še niso sprejeli, vendar glede na razburjenje med članstvom kaj drugega ni mogoče pričakovati.

Pfajfar in Tkalec sta opozorila tudi na precejšnjo zmedo pri nadzoru nad javno porabo, saj so v nekaterih občinah pohiteli in izplačali razliko, se preden sta ustavno sodišče in vlada sploh sklepala o tem. Glede na znano dejstvo, da ustavno sodišče melje počasi, bo prihodnji februar najbrž zanimiv. Če za druge ne, bo za otroke, ki jim kaksen dan morda ne bo treba v solo. Učitelji bodo pac stavkali...

Letališče čaka radarsko opremo (Foto: S. Živulović/TRIO)

USTAVNO SODIŠČE

28. člen je razveljavljen

Upravni organ mora navesti razlog za zavrnitev prošnje

MAJDA VUKELIČ

Ustavno sodišče Slovenije je na pobudo sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svobod, tako imenovanega Baucunovega sveta, razveljavilo 28. člen zakona o državljanstvu, ki pravi, da pristojnemu organu ni treba navesti razlogov, če zavrne prošnjo za pridobitev slovenskega državljanstva z naturalizacijo (to je na prošnjo oziroma če zavrne prošnjo za odpust državljanstva. Po zakonu zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Toda težava je v tem, ker upravni organu v odločbi ni treba navesti razlogov, ki so ga vodili pri odločanju.

To pa po mnenju ustavnega sodišča prizadetemu ne daje dovolj možnosti, da bi v upravnem sporu utemeljeno in uspešno ugovarjal, saj mu niso znani razlogi, zaradi katerih je bila njegova prošnja zavrnjena.

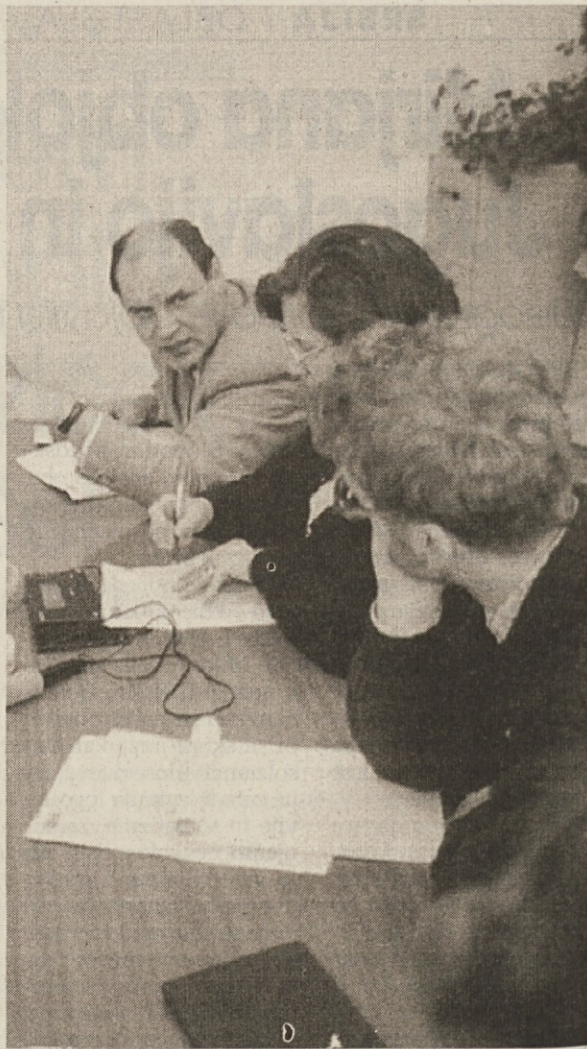
V obrazložitvi predloga zakona je sicer zapisano, da je »posameznik pred morebitno zlorabo pravno zaščiteno, saj ima v vsakem primeru pra-

vico do upravnega spora«, v katerem mora upravni organ »natančno navesti in tudi dokazati razloge za izdajo negativne odločbe oziroma za uporabo diskrecijske pravice«.

Toda to ga zavezuje le do sodišča, medtem ko prizadeti stranki ni omogočeno, da bi zvedela razloge, zaradi katerih se je upravni organ odločil, da zavrne njeno prošnjo. S tem je prizadetemu onemogočeno ali vsaj bistveno oteženo, da bi učinkovito uporabil ustavno pravico do pravnega sredstva, kar je v nasprotju s 25. členom ustave in načeli pravne države (2. člen).

Ustavno sodišče je ob tem opozorilo, da takšna razlaga izhaja tudi iz splošne deklaracije o človekovih pravicah in evropske konvencije o človekovih pravicah, kar je pomembno ob nasih prizadevanjih za vključitev v Svet Evrope.

Izpodbijani 28. člen zakona o državljanstvu bo nehal veljati z dnem objave odločbe ustavnega sodišča v uradnem listu.

Februarja bomo na cesti! (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

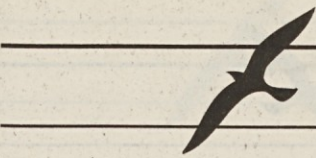
LETALSTVO / ADRIA AIRWAYS

Podjetni načrti pri vključevanju slovenskega zračnega prometa v Evropo

MILE ČUK

zbe kontrole letenja in vodenja letal spregovoril tudi o programu za prihodnje leto. Ko je Slovenija 12. junija letos postala polnopravna članica Mednarodne organizacije civilnega letalstva, je prevzela tudi odgovornosti, ki iz tega izhajajo, oziroma se je zavezala izpolnjevati standarde te organizacije. Marn je poudaril, da so bili v času od osamosvojitve do danes storjeni potrebni ukrepi in dosežen razvoj, ki Slo-

venijo, kar zadeva letalski promet, uvrstjajo med primerno organizirane in urejene države. Med drugim so v tujni usposobili petnajst kontrolorjev letenja, za prihodnje leto pa načrtujejo solanje dodatnih osem. V dolgoročnih načrtih je predvidena tudi povezava vseh slovenskih letališč z enotno službo kontrole letenja prek telefonov in telefaksov. Letaliscem bi lahko posredovali vse potrebne informacije, posebna kontrola letenja pa bi nadzorovala samo polete sportnih letal.

CELOVEC / SOS-SOČLOVEK

Haider šel v konfrontacijo z referendumom

Januarja manifestacija

IVAN LUKAN

CELOVEC - Jörg Haider, sef desničarske svobodnjaskeske stranke in pobudnik referenduma proti tujcem v Avstriji, ki bo izveden med 25. januarjem in 1. februarjem 1993, je včeraj šel v odprto konfrontacijo z nasprotniki referenduma. Na tiskovni konferenci v Celovcu je vseavstrijski platformi »SOS-sočlovek«, v kateri sodelujejo ugledne osebnosti iz političnega, družbenega in cerkvenega življenja, očital, da poziva h kršenju zakonov.

Po mnenju Haiderja je zahteva platforme po bolj človeški izvedbi azilnega zakona nezakonita, kritiziral pa je tudi, da država premalo odločno postopa pri izgonu tujcev, ki nimajo dovoljenja za bivanje v Avstriji.

S tem v zvezi je dejal, da razpolaga s 500 konkretnimi primeri, v katerih zakon predvideva držijske izgon iz države, toda avstrijske oblasti tega do

danis niso izvedle. Med drugim, da gre za osebe, katere je avstrijsko sodišče obsodilo zaradi kriminalnega dejanja.

Sef svobodnjakov, ki je pod hudim pritiskom referenduma očitno postal živčen, je široko fronto nasprotnikov tako imenovane »ljudske zahteve« svobodnjaskeske stranke označil za »brutalni teroristični sistem« in pri tem navedel, da so ljudje v tovarnah, v stanovanjskih naseljih in na drugih mestih zastraženi in se zaradi tega ne upajo podpisati referendum.

Včerajšnji Haiderjevi napadi na platformo »SOS-sočlovek« so samo nadaljevanje gonje proti vsem, ki se v Avstriji aktivno zavzemajo za sožitje ljudi, ne glede na to, ali so Avstrijci ali inozemci.

Za 23. januarja pa je napovedana vseavstrijska demonstracija proti sovraštvu do tujcev, na kateri pričakujejo več desetisoč, če ne stotisoč ljudi.

KOROŠKA / PODATKO DELAVSKE ZBORNICE

Varnost na delovnem mestu blizu evropskim trendom

Ustanovitev strokovne akademije tudi za prostor Alpe-Jadran

IVAN LUKAN

CELOVEC - Na Koroškem se pripravlja ustanovitev prve strokovne akademije za delovno zdravstvo, ustanove, ki bi lahko dala pomembne impulze tudi za sodelovanje v celotni regiji Alpe-Jadran. Nositelji akademije, ki bo locirana na celovski univerzi so na celovski univerzi, so univerza sama, koroška delavska zbornica in Splošna zavarovalnica proti nezgodam pri delu.

Kot je bilo povedano na konferenci za tisk, je Koroška s povprečno 13.000 delovnih nezgod na leto prav na vrhu tozadevne razpredelnice avstrijskih zveznih dežel. To pa hkrati pomeni škodo za gospodarstvo v višini več milijard silingov letno.

Delavska zbornica je za to že pred letom dni ustanovila poseben institut za delovno zdravstvo in delovno psihologijo, drugi korak pa je bil storjen sedaj, ko sta se pobudi priključila celovška univerza in Splošna zavarovalnica proti nezgodam pri delu. S tem je bila prizgana tudi zelena luc za ustanovitev strokovne akademije za delovno zdravstvo. Projekt je,

tako so potrdili vsi pobudniki na tiskovni konferenci, realističen, predavanja na celovski univerzi naj bi se začela že februarja leta 1993.

V Avstriji deluje samo ena tovrstna akademija, in sicer v Klosterneuburgu blizu Dunaja. Celovška naj bi bila v začetku njena ekspoziura, ki se pa bi postopoma osamosvojila. Organizacijski pogoji so dani, na razpolago je potrebna infrastruktura, in tudi vprašanje financiranja je rešeno.

Za predsednika koroške delavske zbornice, Josefa Quantschniga, je za to napočil čas, da se izkoristi ugodna situacija in se na Koroškem začne razvoj, ki bo prej ali slej zajel ne samo Avstrijo, ampak celo Evropo. »Nas cilj je ustanovitev akademije, ki bo dosegla evropsko raven«, je dejal Quantschnig.

Strokovna akademija za delovno zdravstvo naj bi bila ponudba predvsem zdravnikom, ki želijo razširiti svoje delovno področje, je dejal rektor celovške univerze Albert Berger. Ob tem je izrazil pričanje, da bodo v Celovcu predavali mednarodno priznani

Predsednik delavske zbornice Josef Quantschnig

strokovnjaki iz cele Evrope. Strokovna akademija pa bo prav gotovo postala zanimiva tudi za sosedne države kot Slovenijo in Italijo oz. Furlanijo-Julijsko krajino, je menil Berger. »Kako daleč so natem področju v Ljubljani in v Vidmu mi ni znano, bomo pa skušali biti po-

budnik tozadevnega sodelovanja med univerzami v tem prostoru«.

Medtem, ko so priprave za ustanovitev strokovne akademije za delovno zdravstvo v polnem teku, se pripravlja se dodaten projekt: ustanovitev strokovne akademije za varnostno tehniko na

delovnem mestu. Ta ustanova naj bi v prvi vrsti nudila možnost dodatne izobrazbe predvsem absolventom visjih tehnicnih sol. Tako kot delovno zdravstvo, tudi varnostna tehnika spada med področja, ki v delovnem svetu iz dneva v dan pridobivajo na pomenu.

DUNAJ / KLUB SLOVENSKIH ŠTUDENTOV

Vse več ljudi podpira akcijo »Ljudje proti sovraštvu do tujcev«

IVAN LUKAN

DUNAJ - Platforma proti sovraštvu do tujcev v Avstriji je iz dneva v dan večja. Tudi Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju je sprejel resolucijo, ki odločno zavraca populistično ljudsko zahtevo proti tujcem, ki jo je sprožil Jörg Haider. V resoluciji je poudarjeno, da je treba taksnemu procesu z vso svojo negativno dinamiko pravčasno nasprotovati, zato slovenske studentke in študenti tudi pod-

pirajo iniciativo »Ljudje proti sovraštvu do tujcev«.

Kljub v soglasno sprejeti resoluciji zahteva odpravo vseh zakonov, ki so tujcem sovražni, »ker sistematično zapostavljajo ljudi gotovega pokolenja in zato nasprotujejo tudi človekovim pravicam«. Nadalje si člani kluba prizadevajo:

- za amnestijo za vse, ki so samo zaradi svojega bivanja v Avstriji - na podlagi danih zakonov - »ilegalizirani«,

- za državljanske pravice inozemcem,

- za več sredstev za solsko integracijo,

- za korekten postopek pri obravnavi prošnje za dovoljenje azila,

- za razširitev pojmovanja pravice do zatocisca, predvsem na specifični aspekt žensk, siromaštva in okolja, ter

- za socialno in gospodarsko politiko, ki bo vključevala tudi inozemce oziroma tujce.

KOROŠKA

Poseben sporazum o tovornem prometu

CELOVEC - Namestnik koroškega deželnega glavarja Mathias Reichhold se je v razgovoru z novim slovenskim generalnim konzulom v Celovcu, Jožetom Jerajem, in konzulom Milanom Jazbecem izrekel za poseben sporazum med Avstrijo in Slovenijo na področju obmejnega tovornega prometa. Po mnenju Reichholda bi tak sporazum pomenil napredek v odnosih med sosednjima državama.

Namestnik koroškega deželnega glavarja je nadalje naznanil, da se bo zavzel za uresničitev mejnega prehoda na Pavlicem sedlu pri Zeleni Kapli. Menil je, da bi za začetek zadostovala »majhna varianta«.

AVSTRIJA / ŠTUDIJA

Tristo tisoč Avstrijcev išče stanovanje ...

DUNAJ - Morda prav zaradi dejstva, da šteje Avstrija med najbolj razvite industrijske države na svetu, je tudi mobilnost ljudi zelo visoka. Po najnovejši študiji avstrijske konference za prostorsko urejanje namreč isče okoli 300.000 ljudi v Avstriji stanovanje. Trend se pa se krepi: do leta 2011 bodo v Avstriji morali zgraditi med 990.000 in 1.360.000 novih stanovanj, da bodo lahko zadovoljili stanovanjski trg.

Trenutno v Avstriji zgradijo letno okoli

40.000 novih stanovanj, potrebnih jih pa bi bilo 78.000. Edino, kar olajšuje problem, je dejstvo, da povpraševanje po majhnih stanovanjih stalno narašča, saj je vse več tako imenovanih single-stanovanj.

Avstrijski trendi so sicer precej podobni trendom v drugih evropskih državah, kjer je v zadnjih desetletjih prislo do velike koncentracije prebivalstva v mestih in do naraščanja standarda, zaradi vsega tega tudi do sorazmerno hude stanovanjske krize.

Prireditve

Sobota, 26. decembra 1992

STEBEN
Pred farno cerkvijo: ob 11. uri blagoslovitev konj.

LOCE OB BASKEM JEZERU
Gostilna Prusnik: ob 19.30 predvajanje diapozitivov Janeza Bizjaka: Slovenske gore, Aljaska - Mount Mc Kinley. Sledilo bo družabno srečanje SPD Jeka Basko jezero.

SELE
Farni dom: ob 14.30 slavnostna prireditve ob 90-letnici kulturnega delovanja v Selah. Nastopajo MePZ Sele, ansambel glasbene sole, mladinska skupina SPD Herman Velik, folklorna skupina Planina. Na ogled bo tudi

razstava slik iz 90-letnega delovanja kulturnih društev.

Gostilna Malle: ob 19. uri sportni ples - igra ansambel Obzorje iz Slovenije.

Nedelja, 27. decembra 1992

BOROVLJE
Pri Cingelcu na Trati: ob 14. uri Božičnica SPD Borovlje - nastopa dekliski in moški zbor društva.

Ponedeljek, 28. decembra 1992

TINJE
Dom prosvete: ob 14.30 dnevi iger in petja: Ziv zav za otroke od 8 do 14 leta.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec

* Beljak

* Bekštanj

* Bilčovs

* Bistrica ob Zilji

* Brnca

* Borovlje

* Čajna

* Galicija

* Globasnica

* Goselna vas

* Grabštanj

* Hodiše

* Kotmara vas

* Labot

* Loče

* Ločilo

* Miklavčevo

* Področca

* Podgorje

* Psinja vas

* Podklošter

* Rožek

* Selo

* pri Škocijanu

* Svatne

* Šteben

* Šentilj

* Šentjakob

* Škocijan

* Šmarjeta

* v Rožu

* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk

* Št. Ilj

* Št. Primož

* Struga

* Tinje

* Velikovec

* Vernberk

* Vrba

* Železna

* Kapla

* Žrelec

NOVICE

Nov društveni list

LOCE OB BASKEM JEZERU - Slovensko prosvetno društvo »Jepa-Basko jezero« je svojim članom in občanom občine Bekstanj položilo pod božični drevesček nov slovenski društveni list. »Jepa« bo izhajala štirikrat na leto, uredili pa jo bodo člani sami. Namen lista je po besedah predsednice društva Anice Lesjak-Nessmann, da redno informira člane o dejavnosti slovenskega društva, da nudi branje v slovenskem jeziku ter da pravčasno opozarja na prireditve, jubileje itd. Predvidena je tudi rubrika v nemškem jeziku, tako da bo vsebina lista dostopna tudi nemško govorečim občanom. Odgovorni urednik lista je učitelj Josko Wrolich.

Rekordno leto prezadolženih podjetij

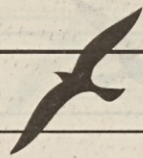
DUNAJ, CELOVEC - Združenje za zaščito posojil v Avstriji je preteklo leto ocenilo za rekordno leto predolženosti podjetij. Vsota dolgov vseh teh podjetij v Avstriji je preseгла 24 milijard silingov, tako da je zadolžitev znatno višja kot v gospodarsko doslej najslabšem letu 1981. Podjetje z največjo zadolženostjo na Koroškem je letos spedijsko podjetje Buzzi & Capellaro iz Beljaka s 147 milijoni silingov, sledijo podjetji Vorberger s 142 milijonov silingov in Bonopapier s 125 milijonov silingov.

Nad 150.000 šilingov za akcijo »Streho nad glavo«

BOROVLJE - V tukajšnji dekaniji so v preteklih dneh v namen akcije koroške Caritas pod geslom »Streho nad glavo« zbrali nad 113.000 silingov za popravila hiš, ki so bile poškodovane med vojno na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Dekan Kassl je vsoto predal v okviru dobrodelnega koncerta organizacijskemu referentu dobrodelne organizacije Petru Quiendlerju. Namesčenci celovške Mohorjeve družbe pa so namesto božičnih daril darovali 50.000 silingov v isti namen. Cek z omenjenim zneskom je predal direktor Anton Koren ravnatelj koroške Caritas, Viktorju Omelku.

Podpisna akcija Enotne liste: Wakounig optimističen

CELOVEC - Predsednik Enotne liste, Andrej Wakounig, je optimističen, da bo podpisna akcija v podporo zahtevi po samostojnem zastopstvu koroških Slovencev v koroškem deželni zboru uspešna. V izjavi za tisk je dejal, da pričakuje najmanj 4500 podpisov, torej toliko, kot so jih organizatorji ob startu akcije pričakovali. Aktivisti Mlade EL bodo podpise zbirali se do konca januarja leta 1993. Kot znano, zahteva EL za narodnostno stranko znižanje procentne klavzule za vstop v deželni zbor na en odstotek oddanih veljavnih glasov.

NOVICE

Črno leto za pripadnike ameriških mafijskih družin

NEW YORK - Leto '92 ni bilo dobrotljivo do članov mafijskih družin: 58-letni Victor (Little Vic) Orena, član družine Colombo, je namreč že tretji »ugledni« predstavnik »cose nostre«, ki so ga letos obsodili. Porota zveznega sodišča v Brooklynu je Oreno pripoznala za krivega umora in manjših kaznivih dejanj. Pred Oreno so sodili in obsodili Johna Gottija, bossa družine Gambino in Vittoria Amusa, člana družine Lucchese, oba so obsodili na dosmrtno jeco zaradi umora.

Tudi pri sojenju Oreni je bilo odločilnega pomena pričevanje »skesanca« Salvatoreja Gravana, ki je bil desna roka Johna Gottija. Gravano je v podrobnostih govoril o vojni, ki se je vnela v družini Colombo med pristasi Orene in Persica, bivšega družinskega bossa, ki je trenutno v ječi, kjer naj bi - na osnovi obtožnice - sedel celih 139 let. Kot je med procesom poudaril javni tožilec, je vojna terjala vsaj ducat zrtev, med katerimi pa je bilo več navadnih občanov, ki so se zgolj slučajno ob nepravem času znašli na cesti.

Nakit zakoncev Marcos bodo prodali na dražbi

MANILA - Maja prihodnje leto bodo v Zenevi priredili dražbo, na kateri bodo skusali prodati nakit, ki je pripadal bivšemu filipinskemu predsedniku Ferdinandu Marcosu in njegovi ženi Imeldi.

Vest prihaja iz Manile, javnosti pa jo je razodel Magtanggol Gunigundo, predsednik komisije za dobro upravljanje, ki je tudi povedal, da je skupna vrednost nakita približno 12 milijonov dolarjev, vendar pa si nadeja, da bodo od prodaje draguljev in zlata iztržili tudi do 18 milijonov dolarjev, ker so pac pripadali tako znanim osebnostim. V zbirki nakita so tudi dragulji, ki sta jih zakonca Marcos vzela s seboj, ko sta leta 1986 zbežala na Havaje. Pred kratkim so namreč ameriški sodniki razsodili, da zasegle dragulje vrnejo manilski vladi.

V Ostii odkrili truplo kirurga

RIM - Na znameniti plazi v Ostii pri Rimu so včeraj odkrili truplo 44-letnega kirurga Fabrizia Antonellija. Doslej so ugotovili samo, da je mož umrl zaradi uboda z nožem v srce, pri tem ne izključujejo niti samomora. Razlogi morebitnega samomora so povsem oviti v temo, čeprav se je izvedelo, da je Antonelli, ki je bil sicer poročen, vendar ni imel otrok, imel dokajšnje osebne probleme.

RIM / SPLOŠEN EVROPSKI POJAV

Leto '92 bo zapisano kot leto nestrpnosti

Po podatkih policije je v Italiji vsega 1.000 mladih naciskinov, ki so evidentirani in pod stalnim nadzorom

RIM - Leto, ki se bo v kratkem izteklo, bo nedvomno ostalo zapisano kot leto rasne nestrpnosti. To se zlasti velja za Nemčijo, v kateri so se najprej z vso brutalnostjo pojavile skupine naciskinov z obritimi glavami. V Italiji je bil ta brutalni pojav nekoliko bolj omejen, čeprav ni zaradi tega nič manj zaskrbljujoč: o prepotrebni skrbi, da bi ukrepali, dokler je za ukrepanje se čas, prica tudi zakonski osnutek, ki ga je 15.

decembra predstavila italijanska vlada. Predlagani osnutek daje veliko tezo preventivnim ukrepom, istocasno pa zaostruje kazni za vse, ki bi kršili zakon zaradi sovraštva do posameznikov ali ki bi zaradi rasne, verske, etnične ali narodne pripadnosti koga diskriminirali. Kot je poudaril pravosodni minister Martelli, novi zakon v prvi vrsti skuša poostriiti kazni za vsa kazniva dejanja, ki izvirajo iz rasnega sovraštva

ali nestrpnosti, saj so predvidene kazni vsaj za eno tretjino višje. Istocasno pa predstavljeno osnutek predvideva tudi, da bi zacasno »suspendirali« gibanja ali skupine, ki lajsajo izvajanje taksnih prekrškov. Vsekakor pa se podobni preventivni ukrepi nanašajo tudi na člane »suspendiranih« organizacij ali gibanj.

Predvideni preventivni ukrepi se zgledujejo po ukrepih, ki so jih vzpostavili za boj proti

mafiji, katerim pa dodaja nekaj specifičnih, npr. prepoved vstopa na razne nogometne stadione tudi za pet let (ob nogometnih tekmah je namreč velikokrat prislo do zelo resnih izgrediv). Izmed ukrepov namenjenih boju proti terorizmu pa so si tokrat »izposodili« dolocilo, ki dovoljuje zasedbo splotja, v katerem so se sestajali ali skrivali storilci kaznivih dejanj.

Vendar kdo so in koliko je »gologlavcev« v Italiji? Po oceni notranjega ministrstva jih je vsega tisoč in se ti so dobro poznani in pod nadzorom. Najbolj množična je rimska skupina naciskinov, druge so potem se v Milanu, pa v Venetu in v Emilii-Romagni. Najprej so se naciskini pojavili na raznih »sportnih srečanjih«, na pomembnejših kosarkarskih in nogometnih tekmah, nato so se začeli napadati na imigrante. Policija trdi, da zaenkrat smrtnih zrtv zaradi teh napadov ni bilo, v večini primerov - policija govori o 90 odstotkih - pa so storilce tudi prijeli. Vsekakor pa tudi v Italiji prihaja do naraščanja pojava, kar naj bi dalo misliti, da obstaja skupni evropski center, ki spretno vodi celotni pojav.

Rimski župan preklical prepoved vožnje v središču

RIM - V rimskem mestnem središču bi morala tudi danes veljati prepoved prometa in sicer od 15. do 18. ure, vendar je župan prepoved preklical, čeprav ostaja velika pozornost do količine ogljikovega dvokisa v zraku.

Sicer pa so se podatki, ki jih je zabeležilo vseh 8 central v mestnem središču, vidno izboljšali: količina ogljikovega dvokisa je padla pod dovoljeno stopnjo povsod, zato so sklenili, da dovolijo voznjo za vsa vozila, ne samo za tista, ki so opremljena s katalizatorjem. Včeraj popoldne je blokada prometa, ki je v Rimu vedno kaotičen, bila se v veljavi. Zelo verjetno se bo stanje v teku danšnjega dne spet poslabšalo.

Na božični večer brez avtomobilov v centru Firenc

FIRENCE - Florentinski župan Morales je za 24. decembra, na božični večer, prepovedal avtomobilski promet v dokaj obirnem predelu mestnega središča. Ukrep je bil nujen sprico naraščajočega onesnaženja ozračja v mestnem središču: tri od šestih premicnih central, ki beležijo količino dusikovega dvokisa v zraku, so pokazale, da je stopnja tega plina zrastle čez dovoljeno mejo.

Prepoved kroženja v mestnem središču bo veljala od 8.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30. To je že drugič, da v Firencah sprejmejo tak ukrep: zadnjič so prepovedali voznjo 17. decembra.

ZDA / DOGODIVŠČINA PREBEGLEGA PILOTA

Na Kubo po družino

NEW YORK - Kubanski vojaški pilot, major Orestes Lorenzo Perez je pred dvema letoma s svojim migom pobegnil s Kube v ZDA, na otoku pa je pustil ženo z dvema sinovoma. V teh dveh letih si je prizadeval na vse načine, da bi Kubanci dovolili odhod njegove družine, vendar zaman. Končno se je odločil: najel sportsko letalo odletel na Kubo, pristal na neki njivi in odpeljal svojo družino v ZDA. Posnetek je s tiskovne konference po povratku

FOTOREPORTAŽA / ŠTEVILO ŽRTEV NARASLO NA 54, NEKAJ POTNIKOV ŠE V SMRTNI NEVARNOSTI

Po tragediji v Faru

DC 10

Letalo DC 10 nizozemske družbe Martinair, ki je strmoglavilo v Faru, je prvič poletelo decembra 1978, ko ga je v promet vključila nizozemska letalska družba KLM. Kasneje ga je oddala družbi Martinair, ki je imela tri taka letala: drugi dve opravljata polete za tovorni promet.

DC 10 serije 30 je najbolj razširjeno trimotorno letalo za dolge polete. V promet so ga prvič vključili leta 1972 in od tedaj so jih izdelali 445 v petih različnih verzijah, tako za civilne kot tudi za vojaške potrebe. Pred nekaj leti so letalo zamenjali s tehnološko popolnejšo verzijo MD 11, vendar je DC 10 še vedno v prometu v številnih državah. Uporabljajo ga številne zahodnoevropske družbe. Kot znano, sta dve letali DC 10 tudi v floti jugoslovanske letalske drtuzbe JAT.

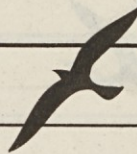
FARO - Portugalski in nizozemski preiskovalci se vedno ugotavljajo vzroke letalske nesreče, ki se je pripetila v ponedeljek dopoldne na portugalskem letališču Faro, kjer je v siloviti nevihti med pristajanjem strmoglavilo nizozemsko carterško letalo s s 340 osebami na krovu. Uradno število zrtv je včeraj ponoči naraslo na 54, ko so iz razbitin potegnili še dve zgojeneli trupli, po vsej verjetnosti pa so umrli tudi preostali stiri pogrešani.

Za dokončne ugotovitve o vzrokih nesreče bo treba počakati, dokler ne bodo preučili vsebine obeh crnih skatel, vendar vse kaže, da je bil glavni krivec izredno

močan sunek vetra, ki je letalo med pristajanjem nagnil v levo, tako da se je z levim krilom dotaknilo tal. Krilo se je odlomilo in letalo se je pri prici vnelo, strmoglavilo pa je kakih 250 metrov od prvega dotika. Pri tem so imeli potniki vendarle veliko srečo, da tanki niso bili polni goriva in je tako zgorel le zadnji del letala, kar je resilo vse potnike v prednjem delu kabine. Rešena sta tudi pilot in kopilot, ki pa sta v soku in ju zato še niso mogli zaslišati.

Na slikah (telefoto AP) levo prva pomoč ranjencu, desno svojci zrtv na amsterdamskem letališču Schiphol in spodaj razbitine nizozemskega letala.

Z G O D B A 4

Represivno onesnaževanje planeta

BOJAN RAUTER KOSIC

Bioloska anomalija, ki so jo v človeških prednikih povzročili Zerci, da bi sprožili razvoj nove planetarne civilizacije, je človeku prinesla več škode kot koristi. Njegova miselna sfera je namreč postajala cedalje bolj kaotična in je prav malo ustrezala realnosti; njegovo delovanje pa je bilo vse prej kot premišljeno in konstruktivno: naravne dobrine so predelovali zlasti v predmete, ki niso imeli nobene eksistenčne funkcije in s katerimi so se uspešneje ropali planet in uničevali drug drugega...

Odgovora na vprašanje o razlogu za tovrstno obnašanje Zercem ni bilo težko najti. Ze iz preproste opazovanja samih sebe so namreč vedeli, da je nujen spremljajoči pojav njihovega imaginarnega toka, tako tistega fantazijskega kot inteligentnega, bolj ali manj občutno krčenje njihovih mišic - da torej njihove predstave in misli spremljajo določene mišične napetosti. A so tovrstne napetosti pri Zercih bile zelo rahle, komajda merljive, in nikdar niso bile konfuzne, pa tudi kopičile se niso. So torej mišične tenzije Eksperimentalcev tolikanj burne zato, ker so intenzivne in konfuzne tudi njihove predstave in misli? O tem Zerci se niso bili prepričani; morda je oboje posledica nekega primarnejšega vzroka, recimo neke neznane posebnosti v njihovi biološki strukturi, zaradi katere so tako nenormalno reagirali na pojav anomalije... Kakorkoli že, jasno je bilo vsaj to, da pretirano krčenje Eksperimentalcev mišic nima nobene neposredne zveze z njihovimi realnimi potrebami ali trenutnim okoljem, ampak je najtežje odvisno od dinamike in vsakokratnega stanja njihove imaginacije.

Samo se eno povezano med seboj in Eksperimentalci so morali Zerci potegniti, predno so mogli zaokrožiti svojo novo razlago: iz lastnih izkušenj so vedeli, da svoje mišične napetosti doživljajo na emocionalni ravni kot neprijetnost, zaskrbljenost, strah, neugodje - torej kot bolj ali manj negativno bivanjsko kvaliteto, ki so si jo prižadevali s svojo dejavnostjo čimprej ukiniti ali vsaj ublažiti. In glede na dejstvo, da so mišične napetosti Eksperimentalcev bile desetkrat do celo stokrat burnejše od njihovih, so potemtakem mogli sklepati, da so tudi njihove emocionalne napetosti temu primerno večje - Zerci si seveda niso mogli pričarati tolikšne bolečine, a so verjeli, da morajo biti včasih kar neznosno hude, zvečine pa vsaj neprijetne in nadležne...

Tako! Odgovor na vprašanje o razlogih za tolikšne na prvi pogled nesmiselne aktivnosti Eksperimentalcev je bil na dlani: z njimi so odvracali pozornost od misli in predstav, ki so jim obujale neprijetne občutke, z njimi so odrinjali boleče spomine včasno pozabo, z njimi so prekrivali temne vsiljive misli, z uresničevanjem svojih idej so prebivali črne slutnje - skratka, s prestevilnimi "nepotrebniimi" predmeti in dejavnostmi so Eksperimentalci potlačevali tiste notranje, imaginarne dražljaje, ki so jim grozili s prehudimi psihicnimi bolečinami.

Za tovrstno represijo so porabljali malone devetdeset odstotkov svojega časa in življenjske energije in v ta namen jim je služilo vsaj enako odstotkov predmetov, ki so jih izdelali. Seveda pa jim z vsemi temi represivnimi aktivnostmi in uporabo reprimatorjev nikakor ni uspelo dočela rešiti svojega problema - vzroke za svoje prenapetosti so namreč nosili v svoji notranjosti, kjer so se jim neprestano obnavljali; ni se jih dalo odstraniti kakor so lahko z udarcem ugonobili nadležnega komarja, ni se jih dalo ukiniti kakor so lahko z zaužitjem hrane ukinili lakoto in ni se jim dalo ubežati kakor so lahko pred zunanji nevarnostmi pobegnili v svojo zavetja. A so pred njimi vendarle vedno znova skušali pobegniti, jih ukiniti in odstraniti, in ta njihov jalov napor jim je povzročal se dodatne nevščecnosti, se dodatne napetosti. Zato torej so si vedno znova izmisljali nove in nove cilje, zato se so spuščali v nove in nove družabne igre in pustolovščine, zato so izumljali, proučevali in trčili nove in nove predmete, in zato so se vseh teh novosti tudi tako kmalu navelicali, jih zavrgli in se pričeli zaganjati k novim...

Zercem je bilo resnično žal, da so tako drastično onesrecili ta v bistvu nedolžna bitja. Malo jih je tolazilo dejstvo, da so Eksperimentalci se kar uspešno potlačevali svoje bolečine, vsaj zvečine in v povprečju gledano - in vsaj v obdobjih razcveta v proizvodnji materialnih dobrin. A čim jim je pričelo zmanjkovati idej za nove represivne aktivnosti in se zlasti surovini in pogojem za proizvodnjo reprimatorjev, so naenkrat postali zelo nemirni, razdrzljivi in sovražni drug do drugega. Za svoje trpljenje so pričeli obtoževati drug drugega, pa tudi rešitev so videli v uničenju drugega - in prepripi, pretepi in vojne so bile neizbežne. Do takih pojavov pa Zerci seveda niso mogli ostati ravnodušni.

Se bolj so jih zaskrbele negativne posledice, ki jih je represivni način življenja prizadejal naravi in njenim prebivalcem. Eksperimentalci so namreč pospešeno ropali, uničevali in onesnaževali svoj planet ter nepovratno rusili naravno ravnotežje na njem, vse v prid kratkotrajnim pomirjevalnim učinkom. Zercem je seveda bilo povsem jasno, da bodo Eksperimentalci se naprej uničevali svoj dom, pac vse dotlej, dokler bodo nosili v sebi vzroke svojih prenapetosti - proizvodnja reprimatorjev in način njihove potrošnje je bil resnično poguben proces, enkrat v celotnem kozmičnem prostanstvu, kar so ga poznali Zerci. In ce bi ze mogli nekako požretni resnico, da Eksperimentalci uničujejo svojo lastno vrsto, pa uničevanja planeta in tisočih življenjskih vrst - ki so jih Zerci imeli za povsem enakovredna bitja - niso mogli niti smeli dopustiti. Morali so drastično ukrepati...

FANTASTIKA / HOLLYWOOD PROTI ZNANOSTI - KAKŠNA JE CENA ILUZIJ NA PLATNU?

Superman

Filmski maliki brezobzirno kršijo fizikalne zakone

ESAD JAKUPOVIĆ

V enem izmed starih filmov iz serije o Supermanu se glavni junak hvali, da je borec za resnico in nasprotnik kršenja zakona. Pazljivi gledalci pa bi kaj kmalu lahko pripomnili, da bi se Superman včasih moral boriti proti samemu sebi, in sicer zato, ker se ne meni za (znanstveno) resnico in krši (fizikalne) zakone.

Ko je njegova partnerka Lois Lane padla iz helikopterja, ki potem ni vzletel, temveč je omanil s strehe nebotičnika, se je nekaj sekund pred treskom na tlak znasla v Supermanovem naročju. Junak se je hip nato kar sredi zraka ustavil in mirno ogovoril svojo drago: »Nič strahu, držim vas!« A ona je v tem dramatičnem trenutku ohranila smisel za salo in vzkliknila: »Kdo pa drži vas?«... Vprašanje je bilo kajpada povsem umestno, vendar bi nanj dobili »logičen« odgovor, da je Superman s planeta Kripton in da je pac nadčlovek, kot pove že samo njegovo ime, nadčloveka pa ni treba držati v zraku, kajti to je že po definiciji sposoben sam narediti.

Toda z Lois Lane je vendarle malce drugače, saj je čisto navadno dekle. Ko bi jo bil Superman zares prestregel med strmoglavljanjem z nebotičnika, bi jo v njegovem naročju doletela - hipna smrt. Nobene razlike ni namreč med strasnim padcem na pločnik ali v Supermanov cvrsti objem. V tem primeru pac velja težnostni zakon: dlje ko kako telo pada, bolj narasca njegova hitrost - in posledice so usodne, ce pride do nenadnega in hitrega zaustavljanja.

Nenavadna sposobnost Supermana, da leti kot izstrelek, je v nasprotju z enim izmed treh Newtonovih zakonov o gibanju. Spomnimo se, kako leti raketa. Kadar v zaprtem prostoru izgoreva plin, enakomerno pritiska na vse stene. Ce se kje naredi odprtina, izgorevajoči plin s strahovito hitrostjo brizgne v tej smeri skozi njo (akcija), raketa pa dobi pospešek v nasprotni smeri (reakcija). Superman pa nima nikakršnega pogonskega sistema in ne uporablja nikakršnega goriva - in vendar leti hitreje od rakete. Zares idealna rešitev: letenje »na nič!«...

V nekem prizoru Superman z golimi rokami zaustavi avtobus, ki je zgrmel s slovitiga mosta Golden Gate v Zalivu San Francisco - in varno ga »vrne« nazaj na most. Pustimo Supermanovo neverjetno dejanje spet ob strani, ker je Superman pac Superman, toda avtobus se zdalec ni superavtobus... Ce bi se vozilo s tako veliko maso in tako velikimi pospeški med padanjem nenedoma zaustavilo na tako majhni površini - Supermanovih dlaneh - tega ne bi vzdržal noben material. Supermanove roke bi kratko malo prebile jekleno pločevino in nas junak stripa in filma bi poletel skozi avtobus.

Kot v mnogih drugih filmih se tudi ustvarjalci King Konga niso menili za znanost. Velikanska gorila, ki jo obdučujemo na platnu, je grajena v

enakih proporcij kot navadna opica, vendar je šestnajstkrat visja.

Ker je potemtakem tudi šestnajstkrat sirša in prav tolikokrat debelejša, bi King Kong moral biti od navadne gorile 4096-krat težji (16x16x16x16). Toda njegove kosti so samo 256-krat močnejše (16x16, kajti moc kosti je odvisna od širine in debeline, ne pa od dolzine ali višine). Skratka, King Kongove kosti bi morale biti veliko debelejša, da bi mogle nositi gorilino težo. To znanstveno dejstvo lepo ponazori primerjava med debelostjo komarjeve in slonove noge. Noge teh bitij se drastično razlikujejo, ker narava pac upošteva pravilne proporce! King Kong bi potemtakem moral biti veliko sirši, da bi lahko imel močnejše kosti.

V nasprotnem primeru bi se zgrudil, kot je dolg in širok, in se ne bi nikoli več pobral...

V Vojnah zvezd gledalec v dinamično posnetih prizorih spopadov v vesolju posluša odmeve eksplozij ali hrum vesoljskih lovcev. Kako se zvok pravzaprav širi? Ce zabrenkate na struno kitare, se njeno nihanje prenese na bližnje molekule zraka, s teh na sosednje in tako naprej, vse dokler zvok ne prispe do našega ušesa. Ce zraka ne bi bilo, nihanja strune ne bi mogli zaznati kot zvok. V vesolju, kot vemo, zraka ni in zato se zvok sploh ne more širi-

ti, mi pa ne moremo slišati eksplozij. A roko na srce, le kakšen neki bi bil tak vesoljski dvoboj, ki bi vam vzbujal vtis, da gledate nemi film?

V Vojnah zvezd je na pretek tudi vesoljskih spopadov z laserskimi zarki in snopi. Vedeti pa moramo, da je laserska svetloba usmerjena, kar pomeni, da jo vidimo samo tedaj, ce seva naravnost proti našim očem. V vesolju namreč ni zračnih molekul, ki bi deloma razpršile svetlobni zarek, tako da bi prispel do naših oči, kot da bi ga gledali s strani. Ce ze govorimo o zraku, omenimo se to, da se uporniki v Vojni zvezd vspehujejo z letali, ki so zelo podobna reaktivnim lovcem - med manevriranjem se njihova krila nagibajo! V vesolju nagib krila kajpada nima nobenega smisla, saj ni zračnega pritiska, ki bi vplival na spremembo smeri.

V znanstvenofantastičnih filmih, a tudi pustolovskih in drugih, ustvarjajo naravne zakone veliko češce kršijo, kot bi si mogli misliti. V večini primerov gre za spreglede, ki jih lahko opazijo samo strokovnjaki oziroma dobri poznavalci tega ali onega področja. Toda v nekaterih filmih vidimo nedopustne spodrsrljaje, te pa opazi tudi večina gledalcev. Zares je neverjetno, kaksne neumnosti se včasih izmunejo scenaristom, režiserju in vsej filmski ekipi - potem pa jih nazadnje odkrije "navivno" občinstvo v dvorani.

V filmu Roparji izgubljene skrinje skusa Indiana Jones v uvodnem prizoru s kamnite grobnice odnesti zlatega malika. Rokohitsko ga zamenja z mošnjo, polno kamenja, potem pa steče s kipom proti izhodu, kot da bi nosil sop ba-

nan. Neki pedantni fizik iz Južne Dakote je izračunal, da je bil idol visok približno 35 centimetrov in da je torej moral imeti maso najmanj 30 kilogramov. Indiana Jones je bil resda fant od fare, toda ni ga človeškega bitja, ki bi moglo s takšnim bremenom v roki tako urno bežati.

Nekdo, ki se je poglobil v odnose med znanostjo in znanstveno fantastiko, je opozoril na film, v katerem ima »glavno vlogo« podmornica. V ključnem prizoru podmornica plove pod Severnim tečajem. V teh trenutkih maso led nad njo pokati in veliki kosi ledu padajo v vodo poleg podmornice in potem potonejo na dno. Omenjeni znanstvenik je zaradi te neumnosti bruhnil v smeh: led je vendarle lažji od vode in zato ostane na površju.

V neki epizodi tv serije Marsovske kronike, posneta po znanem romanu Raya Bradburyja, naseljenici na »rdečem planetu« kramljajo z Zemljo, kot da bi se pogovarjali po telefonu. Glede na dejstvo, da je najmanjša razdalja med Marsom in Zemljo 58,4 milijona kilometrov, bi bil pogovor po radijskih valovih, ki potujejo s hitrostjo svetlobe, precej počasen. Radijski valovi namreč potrebujejo več kot tri minute, da premostijo razdaljo med planetoma. Med postavitvijo vprašanja in sprejemom odgovora bi potemtakom preteklo skoraj sedem minut. Za gledalce bi bil tak pogovor kajpada hudo dolgočasen in zato so avtorji serije kratko malo »spregledali« znanstvena dejstva in telekomunikacijsko zvezo spremenili v »trenutno«.

Za razliko od takšnih filmov in televizijskih nadaljevanj, v katerih se avtorji za znanost bodisi namerno bodisi iz nevednosti ne zmenijo kaj dosti, je danes vse več filmov, v katerih znanstvene resnice spoštujejo tudi tedaj, kadar gre za vrhunska domisljajska dela. V filmu 2010: Druga odiseja, recimo, je pretežni del dogajanja postavljen v bližino Jupitra in njegovega satelita Evrope. Mojster posebnih efektov Richard Edlund je na temelju velikega števila posnetkov iz vesoljskih sond Voyager ustvaril tako izpopolnjene računalniške simulacije, da se gledalcu zares zdi, kot da je na »samem kraju«.

Znanstvena resnica potemtakem ne pokvari prepričljivosti filma, temveč jo kvecjemu okrepi, in tudi domisljaja zaradi nje ne trpi. Resnica je namreč, kot bi rekel Byron, vedno nenavadna - nenavadnega od izmislijotne.

Zamaknjeni zakoni narave: Superman

NOVICE

Vnitev v življenje

KODIAK (ALJASKA) - Dva resnična dogodka iz te najsevernejše ameriške zvezne države: dečka, ki je padel v zaledenelo jezero in utonil, so našli čez 40 minut - in ga oziveli, ne da bi imel kake posledice; prav tako so oziveli mlado žensko, ki se je z avtomobilom pogreznila pod led v globoko mlako. S tema primeroma raziskovalec Obalne straze Aljaske dr. Martin Nemiroff pojasnjuje pomen pojava, imenovanega "refleks utapljanja pri sesalcih" (z angleško kratko MDR). Takole pravi: "Ce v hladno vodo potopimo obraz, zaradi stimulacije oftalmične veje petega lobanjskega živca pride do apnee (prekinitve dihanja), bradikardije (oslabitve srčnega utripa) in zaradi oskrbe vitalnih organov, kakršni so srce, pljuca in možgani, prerazporeditve krvi iz udov v sredino telesa."

Upočasnitev metabolizma in okrepitev oskrbe s kisikom v takšnem primeru žrtvi podaljšata življenje. Hladna voda povrh ohladi možgansko tkivo, zmanjša porabo kisika in ga tako uskladišči za dalj časa. Zelo razviti mehanizem MDR omogoča morskim sesalcem, da dlje ostanejo pod vodo, ljudem pa pomaga, da preživijo utapljanje v hladni vodi. Znani so tudi primeri ozivitve ljudi, ki so se utopili v toplejši vodi (ki je na površju imela recimo 22 stopinj Celzija) - in sicer samo zato, ker so se brz potopili pol metra globoko, kjer je bila temperatura vode približno 10 stopinj.

Novi superračunalnik

MARIBOR - Vceraj so na Univerzi v Mariboru priključili mini superračunalnik CONVEX C3220. Slovesnosti ob tej priložnosti se je udeležil tudi Peter Tancig, minister za znanost in tehnologijo. Računalnik je prvi te vrste, ki prihajajo v Slovenijo v okviru pogodbe s podjetjem CONVEX Computer Corporation iz Richardsona v Texasu. Superračunalnik na mariborski univerzi bo deloval v okviru koordiniranega programa računsko intenzivnih raziskav, služil pa bo predvsem za raziskave in razvoj numeričnega modeliranja mehanike tekočin in trdnin, zadovoljevanju potreb po raziskavah na področju teoretske in aplikativne fizike. Ta oprema bo raziskovalcem omogočila mednarodno konkurenčno delo, potekajo pa tudi dogovori o uporabi superračunalnika pri industrijskem razvoju, zlasti na področju prenosa toplotne energije in strukturne analize.

Čokoladna tablica, ki ogreje

OTAWA - Nova kanadska čokoladna tablica Bold Buster (Hladna bomba) bi morala tistega, ki jo pouzije, dobesedno ogreti. Neka "skrivenostna" sestavina te tablice namreč pospeši pretvarjanje mascob v koristne mascobne kisline, to pa je metabolični proces, ki se tedaj, kadar je organizem izpostavljen zelo nizkim temperaturam, upočasni. Čokoladno tablico se analizirajo v kanadski upravi za živila in zdravila. Stala naj bi dva kanadska dolarja, to pa je zares malo za človeka, ki mora dlje časa prenasati mraz.

Znanstveniki v orbiti

TOKIO - Nacionalna agencija za vesoljski razvoj (NSDA) je določila, da bo dr. Ciaki Mukai naslednji japonski vesoljec, in sicer bo sodeloval v odpravi IML-2, predvideni za junij 1994. Prva odprava IML (angleška kratica besed "mednarodni mikrogravitacijski laboratorij") je bila januarja 1991 kot skupna akcija doslej največjega števila držav (18) in vesoljskih agencij (6), med njo pa so opravili tudi največ znanstvenih poskusov (42) - biomedicinskih (človeška psihologija, celicna biologija, biologija zarčenja, eksobiologija - tj. razumevanje univerzalnih življenjskih pojavov - razvoj sistemov za ohranitev življenja, obdelava bioloških materialov), potem tehnoloških (preučevanje in izdelava materialov) in fizikalnih (tekoci-ne v razmerah mikrogravitacije).

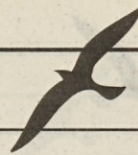
Odprave IML-2, ki bo v vsakem pogledu nadaljevanje prve, se bo poleg dr. Mukaia udeležil tudi francoski vesoljec dr. Jean-Jacques Favier. Vsi poskusni znanstveni in tehnološki instrumenti IML-2 bodo v t.i. dolgem modulu evropskega vesoljskega laboratorija Spacelab, ta pa bo v tovrstnem delu ameriškega vesoljskega taksija Columbia. Polet in vodenje poskusov, ki ne spadajo v okvir programa IML, bosta v rokah petih ameriških vesoljcev, med katerimi je tudi znanstvenik Richard Hieb. Columbia bo v višini približno 290 km ostala 13 dni.

Absolutna ničla v kleti

NUERNBERG - Ce kdo meni, da je v njegovi kleti hladno, naj pokuka v kletni laboratorij fizika Franka Pobella z univerze v nemškem mestu Bayreuthu. Ta znanstvenik se je na vsega 12,2 milijontit del "približal" t.i. absolutni ničli (minus 273,15 stopinje Celzija). Pred njim je bil rekord "kar" za milijonti del visji. Pobell je svojo "absolutno zimo" dosegel v 50 centimetров dolgi bakreni palici izjemne kemične čistosti, ki jo je zaprl v brezračno ohišje in jo postopoma ohlajeval s tekočim dusikom in helijem. Palico je pred tem izpostavil močnemu magnetnemu polju (da bi se atomi v njej "postavili v vrste"), to polje pa je nato polagoma oslabil (da bi se atomi vrnili v prvotni "nered") - tako je povečal toplotno prevodnost bakra. Židove laboratorija je obložil s kovino, da bi preprečil vdor radijskih valov, ki bi utegnili "prebuditi" elektrone v palici. Da bi nevtraliziral vpliv vibracij, ki prav tako ustvarjajo toploto, je ohišje postavil na amortizerje. Dr. Pobell poudarja, da popolne absolutne ničle ni mogoč doseči, ker se vedno ostane nekaj atomske aktivnosti.

Sodelovanje računalniških družb

RIM - Ameriški velikan Digital Equipment je nedavno postal lastnik petih odstotkov temeljne glavnice italijanskega izdelovalca računalnikov Olivettija. Kupil jih je za 175 milijard lir. Sodelovanje, ki ga ti hiši na raznih področjih negujeta že nekaj let, se bo zdaj še okrepi. Olivetti bo na pomlad leta 1993 začel uporabljati ameriške mikroprocesorje alpha. Digital Equipment pa bo v zameno kupil 12 tisoč Olivettijevih osebnih računalnikov in jih prek lastne prodajne mreže distribuiral v Evropi.

MLADINSKA KOŠARKA / DEŽELNI MLADINCI

Don Bosco premočan za Kontovel - Bor brez težav

Med posamezniki najuspešnejša Gulič (30) in Samec (25)

Kontovelov playmaker Evgen Ban v prodoru na tekmi z Borom Radensko (F. Ferrari)

Don Bosco - Kontovel 96:78 (54:36)

KONTOVEL: Ban, Gulič 30 (6:8), Krizman, Milic 4 (0:3), Cingerla, Kralj 10 (0:2), A. Daneu 8 (4:10), Cerne (0:2), Vodopivec 16 (0:2), Turk 9 (3:5); trener Furlan.

PM: 13:32. SON: 23. 3T: Kralj 2, Vodopivec 2.

Proti prvouvrščenemu in se nepremaganemu Don Boscu je Kontovel zamenjaval pripravi presenečenje. Tekma se je v bistvu odločila že v drugi polovici prvega polčasa, ko so domači kosarkarji tako rekoc pritisnili na plin in pustili Kontovelce močno za sabo. Plavi niso reagirali, zgrešili so mnogo prostih metov (skromnih 40% realizacije) in zlasti zaradi nekaterih odvečnih »neumnosti« se je polčas zaključil z razliko osemnajstih točk v korist Don Bosca.

V drugem delu se je bil enakovreden boj, Furlanovi fantje so nekajkrat tudi znižali razliko a kljub značajni igri Pavla Kralja in Danjela Guliča niso več ujeli razigranih domaćinov, ki so se enkrat dokazali, da so za odtenek boljši v vseh elementih, kar je sad dolgoletnega, kvalitetnega in zlasti trdega dela od minibasketa dalje.

V pogovoru z Luko Furlanom nam je Kontovelov trener priznal, da

ostaja cilj njegove ekipe, kljub temu porazu, osvojitve drugega mesta, ki omogoča prehod v nadaljnjo fazo prvenstva, saj so fantje dokazali, da razen Don Bosca lahko premagajo kogarkoli v tej skupini. (VJ)

Bor Radenska - Ferroviario 90:80 (43:31)

BOR: Simonič 21 (1:2), Debeljuh 5 (5:8), Verri, Cupin 4 (0:2), Porporatti 4 (0:4), Palmisano 5 (1:3), Giacomini 12 (2:2), Grbec 15 (1:1), Samec 25 (1:6); trener Sancin.

PM: 11:28. SON: 17. 3T: Samec 1.

Borovci so brez velikih težav odpravili ekipo Ferroviaria, saj so bili nasi igralci stalno v zadovoljivi prednosti in so nemoteno ohranili vodstvo vse do zadnje minute.

Trener Martini se tekme ni mogel udeležiti, saj je imel nujne opravke s federacijskimi birokratskimi zadevami in je zato tokrat vodil ekipo Sancin, ki je imel priložnost, da je na igrišču pustil dalj časa tudi tiste, ki drugega manj igrajo. Med temi se je izkazal Palmisano, ki je bil uspešen tako v napadu kot v obrambi, največ točk pa sta dosegla Simonič in Samec.

Borovci bodo sedaj prosti do četrtega januarja, ko bodo odigrali tekmo proti Santosu.

Dušan Videmšek

Veliko število ljubiteljev smučanja se bo letošnje udeležilo zimovanj, ki jih organizirata SK Brdina in SK Devin, kar potrjuje, da je med nami smučanje eden najbolj priljubljenih sportov. SK Brdina organizira svoje zimovanje na Zreškem Pogorju in sicer v hotelu Planja na Rogli. Čez 120 ljudi se je prijavilo že pred nekaj meseci za to zimovanje, ki bo od jutri do 3. januarja. Res skoda, da ni bilo na razpolago več prostorov, kajti povpraševanje je bilo tudi v naslednjih tednih res veliko. Med vsemi

Boštjan Gasperšič

udeleženci zimovanja bodo seveda tudi agonisti SK Brdina, pripadniki selekcije ZSSDI, ki se bodo pod strokovnim vodstvom demonstratorjev Dušana Videmška in Boštjana Gasperšiča trdno in resno pripravljali za bližnja tekmovanja FISU, ki se bodo začela že 9. januarja.

Za rekreativce pa bodo skrbeli društveni vaditelji in smučarski učitelji sole hotela Planja. Na koncu zimovanja bo vodstvo hotela organiziralo tekmovalno namestilo največ pozornosti agonistom SK Devin,

stili misije v bazenu, na teniskih igriščih ali pa v telovadnici s kako tekmo v odbojki ali kosarki.

Tudi SK Devin bo imel na zimovanju v Bohinju lepo število ljubiteljev smučanja. Zimovanje tega društva se bo pričelo 26. t.m., trajalo pa bo do 2. januarja. Ljubiteljev snega bo tu okoli šestdeset. Tudi za to zimovanje velja, da bi bila udeležba precej večja, ko bi bilo na razpolago več mest. Tudi v Bohinju bo devinsko društvo namestilo največ pozornosti agonistom SK Devin,

pripadnikom smučarske selekcije ZSSDI, ki jih bo vodil učitelj Ales Poljak, kateremu bodo stali ob strani društveni vaditelji. Smučarji Devina se bodo podali na bele strmine na Kobo ali pa na Vogel. Tudi na tem zimovanju ne bo manjkalo »alternativnih« zabav.

Upa se, da bo vse potekalo po programih in predvsem, da se bodo vsi, tako agonisti kot rekreativci vrnil domov zadovoljni pod vtisom lepih spominov in pridobljenega smučarskega znanja. (E.M.)

NOVICE

Ustanovitev področnega zbora ZVUTS

Po večmesečnem sestajanju je bil pred kratkim ustanovljen področni zbor ZVUTS (Zbor vadiateljev, učiteljev in trenerjev smučanja). Zbor sestavlja 33 članov, predstavnikov zamejskih društev, ki se ukvarjajo s smučanjem, in sicer: Slovensko planinsko društvo Trst, Breg, Brdina, Devin in Mladina. Člani pripravljalega odbora so: Jasmin Rudež, Miran Zobec, Majda Janežič, David Sossi in Giuseppe Sigoni.

Organizacija je nastala, ker je bilo v zadnjih letih čuti zmeraj večjo potrebo po bolj strokovnem vodenju smučanja v zamejstvu. Glavni cilj organizacije je, da bi se čim več mladim in otrok približalo temu sportu. S tem namenom nudi organizacija vsakršno pomoč pri smučarskih izletih, pri učenju smučarskih veščin, pri treniranju in spremstvu smučarjev na tekmovanjih ter pri organizaciji tekmovanj.

V kratkem bi morala biti organizacija sprejeta v ZVUTS Slovenije. Zanimivosti lahko dobijo informacije na sedežu ZSSDI v Ul. sv. Franciska 20, tel. 635627. (E.B.)

Novo vodstvo DŠNS

Na skupščini Društva sportnih novinarjev Slovenije so v torek izvolili novo vodstvo. Novi predsednik je postal Oto Giacomelli, ki je nasledil Branka Vekića. V izvršnem odboru je iz zamejstva Mario Sustersič. Vekić je orisal delo društva, ki je bilo maja letos sprejeto v svetovno zvezo sportnih novinarskih organizacij AIPS, spregovoril pa je tudi o pripravah na izbor slovenskih sportnikov leta, ki bo 26. decembra ob 20. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Obvestila

SD BREG

vabi sportnike, stare in simpatizerje na tradicionalno družabno srečanje, ki bo danes, 23. t. m. ob 19. uri v dolinski občinski telovadnici. Vljudno vabljeni!

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 10. januarja 93, avtobusni izlet v Forni di Sopra. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ulica 131 na Opcinah, samo 4. in 5. januarja od 19.30 do 20.30.

SK DEVIN

organizira 3., 10., 17. in 24. januarja prevoz in tečaj na snegu v Podklostru (Arnoldstain). Za informacije in vpisovanje lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sosicu 220423.

SD POLET

vabi na 25. redni letni občni zbor, ki bo v četrtek, 14.1.1993 v dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Na dnevnem redu so poročila, razprava in razno.

NOV FORUM / V SKLADU S SMERNICAMI OBČNEGA ZBORA

Komisija za šport pri SKGZ se je lotila svojega dela

Ukvarjala se bo izrazito z raziskovalno dejavnostjo

V popolnem skladu s smernicami in težisci, ki so izšli na zadnjem občnem zboru SKGZ, je luc sveta zagledala tudi Komisija za šport.

Povsem jasno je, za kaj gre pri stvari, saj je vsebinsko jedro zaobjeto že pri njenem imenu. Manj znan pa je prav gotovo odgovor na vprašanje, s čim se bo ta komisija ukvarjala. Vsakdo, ki se kolikaj spozna na naše zamejske sportne razmere, ve, da imamo Slovenci v Italiji organizacijo, ki se ukvarja prav s sportno tematiko, organizacijo, ki v svoji sredi zaobjema vse organizirane sportne enote na terenu, vse tiste, ki se statutarno imajo za slovenske: Združenje slovenskih

sportnih društev v Italiji. Tako se vprašanje poraja kar samo: in kaj je treba se ene komisije? Pa menda ne zapadamo spet v kak dvojnik, povrh se verjetno različno ideološko obarvan? Naj kar pomirimo vse, ki tako razmišljajo. Pri stvari nikakor ne gre za neke umetne sorte dvojnik, nasprotno! Poudariti velja, da je prav naš sport tisti, ki je v letih znal premagati na vzoren način prav različna ideološka gledišča posameznikov in iskal tiste vsebinske skupne točke, ki so ljudi zblizevala in ne razdirala. Združenje slovenskih sportnih društev v Italiji je v tem pogledu dovolj zgovoren dokaz, da je temu tako: v samem vodstvu

združenja pa tudi v posameznih enotah na terenu sodelujejo ljudje s popolnoma različnimi ideološkimi predznaki in kljub temu je razvojna pot našega sporta pokončna in vsebinsko bogata.

V ljudeh je prevladalo pravilo pucanja takoi-menovane "politike" pred vrati: primarnega pomena je smotno delo z mladimi, skupno iskanje osnovnih smernic razvoja, ki naj bodo skupne vsem, uveljavitev v ozemju in siršem italijanskem prostoru. Zato tudi atraktivna in strma rast našega sporta nikakor nista naključna momenta, ampak dokaz, da se da "viribus unitis" zlesti zelo visoko.

Komisija za sport pri

SKGZ nikakor ni alternativni forum Združenju slovenskih sportnih društev v Italiji. Komisija sestavlja ljudi, ki bodo sportno problematiko razčlenjevali skozi prizmo raziskovanja, na podlagi izdelanih terenskih analiz, katerih izbor je bil domnjen predhodno prav z izvršnim odborom Združenja slovenskih sportnih društev v Italiji. Gre torej za programsko koordinirano delo, za integracijo med obema enotama. Delovni team Komisije za sport sestavljajo prvenstveno profesorji telesne vzgoje, torej izolani operaterji, dalje so tu predstavniki specializiranega sportno publicističnega sveta, zdravniška komponenta, deželno predsedstvo ZSSDI ter nekateri posamezniki z dolgoletnim terenskim stažem.

Komisiji nacekuje prof. Ivan Peterlin, sicer član izvršnega odbora SKGZ. Kot rečeno, si je Komisija zadala izrazito raziskovalni značaj: gre za iskanje predvsem trdnih osnov, številčnih izhodišč in sploh odgovorov, ki so temeljna platforma pri gradnji vsakega razvojnega nacrta. Slovenski sport vse to krvavo potrebuje, prav gotovo pa "dokazni" material potrebujejo tudi druga področja (kulturno, gospodarsko, itd.), ki svet sporta obravnavajo se vse prevec "ex cathedra", a v bistvu brez vsakršnih trdnih osnov.

ZA BOSNO / NA ROJCAH JIH JE BILO 4.000

Velik odziv gledalcev na dobrodelni tekmi reprezentanc popevkarjev

Na tekmi med »stariimi« in »mladimi« člani reprezentance popevkarjev na Rojcah se je zbralo kar 4 tisoč gledalcev, dobiček 30 milijonov lir pa gre bosanskim otrokom

NAMIZNI TENIS / TURNIR V COCCAGLIU

Borovka Lara Possega osvojila drugo mesto

Na kvalifikacijskem turnirju tretjekategornic dobre rezultate dosegle tudi mlade predstavnice Krasa

Marjan Milič tokrat zaigral slabše kot običajno (foto Krizmančič)

JASNA JUREČIC

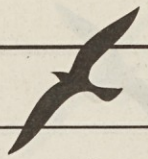
Slovenske namiznoteniske predstavnice so na tretjem kvalifikacijskem turnirju za tretjo kategorijo v Coccagliu dosegle izredne uspehe. Vrh tretjekategornic je pretresla igralka Bora Lara Possega z osvojitvijo srebrne kolajne. Lara je bila v skupini druga, edini poraz je doživela s Krasovo predstavnico Vanjo Milič. V nadaljenjem kvalifikacijskem delu je dobro razpoloženo borovko, ki je na državnih lestvicah tretje kategorije uvrščena na 33. mesto ex aequo, nadigrala v finalu sele azzurra Martijeva (st. 14) iz Toskane. Possegova si je z drugim mestom pridobila tudi izredno pomembne točke za uvrstitev na državno prvenstvo. Nje-

ga zmaga nad višje uvrščenimi igralkami pa ji bo vsekakor pripomogla tudi k pridobitvi višjih mest na seznamih državnih tretjekategornic. Na turnirju je sodelovalo tudi pet Krasovih igralk, ki so se s svojimi uspehi v mladinskih kategorijah letos prvič pojavile na seznamih tretjekategornic. V Coccagliu so ponovno presenetile s svojim napredkom. V konkurenci starejših so mlada Krasova dekleta dosegle vidne uvrstitve. Vanja Milič in Erika Radović sta prisli med osem najboljših. Vanjo Milič je nadigrala sele Andronijeva, ki je prva nosilka z državnih lestvic in ki je na turnirju osvojila kasneje

tretje mesto, Erika Radović pa De Tommasova, ki se je uvrstila v polfinalu. Katja Milic in Ivana Stubelj sta se uvrstili med šestnajsterico. To je vsekakor velik uspeh za novinke v tretji kategoriji.

Tudi v dvojicah so bila Krasova dekleta uspešna. Par Vanja Milic - Erika Radović je zasedel tretje mesto, drugi krasov par Katja Milic - Ivana Stubelj pa je imel smolo, saj je že v prvem kolu naletel na zmagovalno dvojico Androni - Bettinelli.

Marjan Milič v moski konkurenci tokrat ni igral dobro. V svoji skupini ni premagal nobene nasprotnika, zato ni mogel nadaljevati igre v kvalifikacijskem delu.

SMUČANJE / V DRUGEM SUPERVELESLALOMU ZA LETOŠNJI SVETOVNI POKAL

Korošec Assinger na štartu 33. na cilju pa prepričljivo prvi

Girardelli (12.) na skupnem vrstnem redu prehitel Tombo - Slovenci brez točk

ANDREJ DEKLEVA

BAD KLEINKIR-SCHHEIM - Bliznja prestolnica avstrijske Koroške se je dušila v megli in naletavanju snežink, ko so v živahnem smučarskem srediscu Bad Kleinkirchheim v prepletem sončnem vremenu drugič letos tekmovali v superveleslalomu. Korošci, pa ne sosedu Mitja Kunca, si lepšega dne kar niso mogli zazeleti.

Disalo je že po dvojni, tesni norveški zmagi, Kjetil Andre Aamodt je vodil s stotinko prednosti pred rojakom Janom Einarjem Thorsenom, zmagovalcem prvega superveleslaloma sezone v Val d'Isere. Na hitri, trdi in razgibani progi je Skandinavca najprej s startno številko 19 prenetil avstrijski veteran Leonhard Stock, letos ze kar senzacionalni zmagovalac drugega smuka v Val Gardeni. Ko se je 33-letni olimpijski zmagovalac v smuku iz Lake Placida na cilju ze prisrčno poveseil, je moral s prijateljskim stiskom roke in objemom čestitati za dobri dve desetletji hitrejšemu - s številko 33 ga je prehitel 27-letni rojak Armin Assinger, Korošec iz bliznjega Smohorja (Hermagor). Smukac prav tako kot

Domačin Armin Assinger je bil na cilju presrečen (AP)

Stock je bil v superveleslalomih najboljši 13. lanske zimo v Morioki, svoj največji uspeh dosej pa je bil 2. mesto v smuku v Val Gardeni pred štirimi leti.

Morda potihoma pričakovanega preseñenecja slovenskih smukačev ni bilo. Proga je bila pač tako divja in

hitra, kot je letos se niso imeli pod smuči. Tocke bi utegnil uloviti le Ales Brezavšek, ki je imel na dveh tretjinah proge 23. vmesni čas. Ta bi ga, ce ga ne bi na najtežjem delu odneslo mimo vrat, pripeljal pred marsikaterega specialista za smuk in veleslalom.

Ovinek, v katerem je

odstopil tudi Jure Kosir, je terjat tudi padec Američana Erika Schlopyja, ki pa po prvih poročilih iz bolnišnice ni poskodoval.

Marc Girardelli je bil včeraj sele dvanajsti, vendar je z osvojenimi točkami na skupnem vrstnem redu za svetovni pokal kljub temu prehitel Italijana Alberta Tombo,

ki se je, kot znano, nastopom v superveleslalomih tudi letos odrekel ze pred pričetkom sezone.

Rezultati

1. Assinger 1:45, 60, 2. Stock (oba Avs.) 1:45, 81, 3. Aamodt 1:46, 22, 4. Thorsen (oba Nor.) 1:46, 23, 5. Hangl (Svi.)

1:46, 33. 6. Senigagliales (Ita.) 1:46, 57, 7. Järbyn (Sve.) 1:46, 74, 8. Wasmeyer (Nem.) 1:46, 80, 9. Ple 1:46, 82, 10. Alphand (oba Fra.) 1:46, 86, 11. Skaardal (Nor.) 1:47, 08, 12. Gentina (Fra.) 1:47, 09, 13. Girardelli (Luks.) 1:47, 36, 14. Tauscher (Nem.) 1:47, 36, 15. Besse (Svi.) 1:47, 53.... 21. Perathoner (Ita.) 1:47, 87, 22. Mader 1:48, 08, 26. Thöni 1:48, 13, 32. Mayer 1:48, 62, 36. Ortleib (vsi Avs.) 1:48, 83, 40. Martin (Ita.) 1:49, 10, 47. Strolz (Avs.) 1:50, 00, 48. Kunc (Slo.) 1:50, 06, 50. Bieler (Ita.) 1:50, 42, 54. Koblar (Slo.) 1:51, 11.

Svetovni pokal - superveleslalom

1. Thorsen (Nor.) 150, 2. Assnger (Avs.) 118, 3. Heinzer (Svi.) 64, 4. Stock (Avs.) 80, 5. Senigagliales (Ita.) 76; skupno: 1. Girardelli (Luks.) 387, 2. Tomba (Ita.) 372, 3. Aamodt 258, 4. Thorsen (oba Nor.) 247, 5. Fogdö (Sve.) 240 točk.

Svetovni pokal - skupno

1. Girardelli (Luks.) 387; 2. Tomba (Ita.) 372; 3. Aamodt (Nor.) 258; 4. Thorsen (Nor.) 247; 5. Fogdö (Sve.) 240; 6. Stock (Avs.) 230; 7. Besse (Svi.) 196; 8. Kjus (Nor.) 189; 9. Sykora (Avs.) 169; 10. Heinzer (Svi.) 158 točk.

PO DVOBOJU S SPASSKIM / OSTAL V ZRJ

Fisherju v ZDA grozi aretacija

Zato je postal »prebivalec« Beograda

MAJA MARSICEVIĆ

BEOGRAD - Bobby Fisher - mešan Beograda je završalo po jugoslovanskem sportnem tisku po tem, ko so objavili vest, da je ameriško tožilstvo izdalo nalog za aretacijo legendarnega sahista. Po svojem večmesečnem bivanju v ZRJ in zmagi nad Borisom Spasskim, se je Bobby Fisher znel med neobranim grozjem. Ameriška administracija je sprožila postopek pod obtožbo, da je kršil sankcije Združenih narodov, ko je pristal na sodelovanje v dvoboju na Svetem Stefanu, tako da mu grozi sojenje, ki utegne imeti za njegovo življenje zelo neprijetne posledice. Za prekršek, ki ga je Fisher zagrešil pred očmi svetovne javnosti, se Fisherju "smehlja" deset let zapora ter visoka denarna kazen, prav tako pa tudi odvzem celotne nagrade, ki naj bi jo prejel za sodelovanje pri tekmovalstvu, in ki naj bi znašala okrog 3, 5 miliona ameriških dolarjev.

Američani so pravocasnno Fisherja opozorili o morebitnih posledicah njegove udeležbe v tekmovalstvu stoletja, ki ga je organiziral eden največjih zasebnih bankirjev v ZRJ - Jezdi-

Bobbyju Fisherju se ne »mudi« iz Beograda

mir Vasiljevič. Takrat je na Svetem Stefanu sahist naselil v Beogradu, kjer naj bi se celo zaposlil kot direktor oddelka za sah pri Vasiljevičevi družbi Jugoskandik. Njegov sedanji predpostavljeni je ze prej napovedoval, da bo storil vse, da bi znamenitega sahista zadržal v ZRJ Jugoslaviji.

Vendar pa je iz krogov, ki so Fisherju blizu, slišati, da je njegova rav-

nodusnost do odločitev ameriških oblasti - samo navidezna. V Beograd je menda pripotovala Fisherjeva sestra z osebnim sporočilom enega najuglednejših Fisherjevih obudovalcev - Billa Clintona, novega ameriškega predsednika. V sporočilu je menda zapisano, da bo nova ameriška administracija, ki bo nastopila 20. januarja, imela več razumevanja za Fisherjevo izigravanje sankcij Združenih narodov ter da mu bo omogočila nekaznovano vrnitev v Združene države Amerike. Jasno je zgolj to, da se je Fisher vsaj do 20. januarja ostati v Beogradu.

OLIMPIADA V TREH DRŽAVAH

Predsednik FIS Hodler zagotovil podporo

Pogovori z Ambrozijem ob tekmi za SP

BAD KLEINKIRCHHEIM - Kot »nadalnji korak v pravilno smer« je koroški deželni referent za sport Peter Ambrozij označil razgovor, ki ga je včeraj ob robu tekmovalstva za svetovni pokal vodil s predsednikom mednarodne smučarske organizacije FIS, Marcom Hodlerjem, v zvezi z organizacijo zimske olimpijade leta 2002 ob tromeji Avstrija-Slovenija-Italija. Holder je bil zamilslil o skupni organizaciji zimskih olimpijskih iger naklonjen, objubil pa je tudi, da se bo za izvedbo takih iger osebno zavzel pri Mednarodnem olimpijskem komiteju IOC Kot je znano, je do ideje o skupni organizaciji zimske olimpijade prišlo pred časom med mestnimi

upravami, italijanskega Trbiza, slovenskih Jesenic in avstrijskega Beljaka.

Predsednik FIS je v zvezi s pravno konstrukcijo nositeljstva olimpijskih iger dejal, da se za izvedbo iger po trenutno veljavnih predpisih lahko poteguje samo eno mesto, kandidatura treh držav pa bi bila po mnenju lahko pobuda, za iskanje nove oblike pravne nositeljstva tako zimskih kot tudi poletnih iger.

Tudi v nacelu, da se samo različne sportne panoge lahko premestijo v druge dežele, ne pa celotne igre, Holder ne vidi nepremostljivih težav. Predsednik FIS je nadalje poudaril, da je namestitvev sportnikov, ca-

snikarjev in gostov posebno pomembna točka pri organizaciji zimskih iger, saj je poleg gledalcev treba skrbeti za približno 20.000 oseb.

Ambrozij je s tem v zvezi poudaril, da po sobotnem srečanju v Kranjski gori lahko v imenu vseh treh dežel zagotavlja, da tu ne bo nikakršnih večjih težav.

Marc Holder je ob koncu razgovora v Bad Kleinkirchheimu dejal, da bo skušal razčistiti vsa odprta pravna vprašanja do konca leta 1993, dokončna odločitev, kdo bo dejansko organiziral zimske olimpijske igre leta 2002, pa bo padla na zasedanju Mednarodnega olimpijskega komiteja 16. junija 1995 v Budimpešti.

IVAN LUKAN

Drevi v Genovi grozi Milanu 1. poraz

GENOVA - Vecina italijanskih ljubiteljev nogometa srčno upa, da bo Milan v drevisnji zaostali prvenstveni tekmi proti Sampdori (20.30) vendarle prekinil serijo 47 zaporednih pozitivnih rezultatov. Gre za to, da se zdaj ze povsem nezanimi ligi, ki se odvija v znamenju pravega monologa Capellovega moštva, povrne kanček napetosti. Navsezadnje se okrog »najlepšega prvenstva na svetu« obračajo težke milijarde, od njega se preživlja na tisoče ljudi in ves italijanski sport, ki se finansira izključno iz dobička stav totocalcio, zato vsak upad zanimanja skrbi vodilne moze. Sampdoria se letos ne more ponasati z kdove kako velikimi uspehi, ostaja pa solidno moštvo, ki ga je Eriksson preusmeril k konskemu sistemom igre. Kaze, da švedski trener manj zaupa Srečku Katancu, ki ga tudi drevi ne bo v začetni enajstnici. Pri Milanu bo manjkal Van Basten, ki ga je drustvo poslalo ortopedom na rutinsko »cisčenje« obrabljene gleznje. Milan si to lahko pač privošč...

obeta uspeh tudi v Milanu proti Teoremi, ki je sicer eden najnevarnejših tekmecev v boju za prvi dve mesti.

SPORED A-1 LIGE: Benetton - Philips, Scavolini - Robe di Kappa, Knorr - Teamsytem, Roma - Phonola, Clear - Scaini, Baker - Stefanel, Bialetti - panasonic, Marr - Kleenex.

SPORED A-2 LIGE: Glaxo - Medinformat, Auriga - Ferrara, Ticino - Sids, Yoga - Hyundai, Teorematour - Mangiaebvi, Banco di Sardegna - Telemarket, Panna - Fernet Branca, Burghy - Cagiva.

NOGOMET / TUJA PRVENSTVA

La Coruna v Španiji spet prevzela vodstvo

V Angliji Norwich, v Franciji pa Nantes

Maradona je s Sevillo tokrat ugnal madridski Real (Telefoto AP)

MADRID - Do pred nekaj tedni napovedanega običajnega reda v španskem prvenstvu ni prišlo. La Coruña je pokazala, da le ni muha enodnevnica in se z zmago v gosteh spet povzpela na najvišjo stopničko. Tocko in tekmo manj ima Barcelona, ki je tokrat čudežno uspešno odnesla zdravo kožo iz Madrida, kjer je z goli Polsterja namreč ce izgubljala s 3:1. Katalonci so zaradi izključitve Koemana in Stojčkova ostali le z devetimi igralci, nazadnje pa so z goloma Bachera in Selinosa le dohiteli nasprotnike. Real zaostaja za La Coruno po porazu za Maradonino Sevillo za 3 točke, Atletico pa je celopred lastnimi gledalci mrknil proti zadnje uvrščenemu Logronesu in predčasno dvignil belo zastavo v boju za naslov.

DIMITRIJ KRIZMAN

Po prvem delu vlada na celu francoske lige kar precejšnje ravnostezje. Trojica Nantes, Monaco, Auxerre je na prvem mestu, sledita pa Olympique in Paris St. Germain z eno oziroma dvema točkama zaostanka. Prav srečanje med tema dvema moštvoma, je bilo tokrat v središču pozornosti. Z ze običajnim golom Alea Boksica so kar sredi Pariza slavili gostje, ki bodo po zaostali tekmi s sibkim Lillom menda tudi prevzeli vodstvo.

Pred zadnjo tekmo je v Angliji Norwich gledal na svoje zasledovalce brez skrbi. Tokrat je zmagal le Blackburn, Aston Villa po remiju ostaja v razdalji starih točk od vrha. Z neod-

ločenim izidom v medsebojnem spopadu pa si tudi Manchester United in Chelsea nista popravili položaja. Popolnoma je popustil Arsenal, ki igra v napadu se naprej izredno, zal pa so »podvigi« obrambe londonskega moštva zelo pogosti in iznicijo učinkovitost napadalcev. Ljubitelj nogometa bi se verjetno zjokal ob položaju Liverpoola in Leedsa, ki sta po jasnih znakih prebujanja spet zasla v krizo. Redsom je recimo Coventry nasul pet zadetkov, niti povratek Burnesa po dolgi poskodbi ni zalegel za sprejemljivejši rezultat. Sicer pa so v prvenstvu, kjer zmaga velja tri točke, možni veliki preobrati, pa je tudi res, da se morebitna negativna razlika hitreje veča.

NOVICE

Debut »rdečega bolida« klavmo propadel

FIORANO - Pri Ferrariju si veliko obetajo od vozila 644 bis, ki ga je projektiral angleski »mojster« formule ena John Barnard, vendar pa je bil včerajšnji debut na treningunovega »rdečega bolida« Maranellove hise prava katastrofa. Takoj po vzigu je počil radiator pri zavorah za ohlajevanje olja. Mehaniki so si ves dan prizadevali, da bi odpravili okvaro, a zaman. Ko je sonce zaslo so morali sklonjenih glav spraviti vozilo v garazo. Pa drugic.

Dobiček s tekme v rokah roparjev

CATANIA - Pri tretjeligaskem nogometnem klubu Catania so si od prijateljske tekme s prvoligasem Juventusom obetali lep dobiček, ki bi ga sicer namenili v dobrodelne namene. In res, zaslužili so okroglih 150 milijonov lir, vendar pa sta bila blagajnik in eden od funkcionarjev le slabo uro po tekmi žrtvi roparskega napada in prikrajšana za lep del cedne vsote. Zakrinkani roparji so namreč z zvijaco vdrli v urad ob stadionu, kjer sta odbornika prestevala zaslužek v pričakovanju prihoda policijskega spremstva. Toda namesto v banko je denar sel v roparsko vrečo. Preiskovalci menijo, da storilci sodijo vsekakor v krog zločincev, ki se sukajo okrog kluba.

Huda kazen za Colaka

ISTANBUL - Bivsi napadalec turske nogometne državne reprezentance Tanju Colak je bil obsojen na devet let in štiri mesece zaporne kazni ter globo v visini ene milijarde lir (!) zaradi nakupa ukardnega mercedesa. Sodniki so se prepričali, da je Colak vedel za izvor avtomobila. Ce bo vrhovno sodišce potrdilo razsodbo, bo zmagovalac »zlatega čevlja« v letu 1988 (39 golov v dresu Galatasaraya) kazen tudi presedel.

Senna v formuli Indy a le...začasno

PHOENIX - Brazilce Ayrton Senna se je v nedeljo na dirkaliscu v Phoenixu za krmilom chevroleta prvič poskusil v formuli Indy. Trikratni svetovni prvak v formuli ena, ki se ni našel novega moštva za prihodnje leto, je energično zatrdil, da ne namerava nastopiti v formuli Indy.

Kronbergerjeva in Ortleib

DUNAJ - Olimpijska zmagovalka v slalomu in kombinaciji Petra Kronbergerjeva in Patrick Ortleib, zmagovalac olimpijskega smuka v Albertvillu, sta sportnika leta v Avstriji. Dvestopet sportnih novinarjev je za najboljšo ekipo razglasilo stirisredni bob z voznikom Ingom Appeltom, ki je na olimpijskih igrah osvojil zlato kolajno.

Masso in Merckxova hčerka

BRUSELJ - Najboljši belgijski teniski igralec Eduardo Masso, ki je argentinskega porekla, se je v soboto poročil s Sabrino Merckx, hčerko nekdanjega kolesarskega šampiona Eddyja Merckxa. Osemindvajsetletni Masso se bo najbrz moral posloviti od teniskih igrišč zaradi težav z vratnimi vretenci.

KOŠARKA / DANES A-1 IN A-2 LIGA.

Milanski Philips se bo v Trevisu težko izognil sedmemu zaporednemu porazu

RIM - Košarkarji v italijanski A-1 in A-2 ligi bodo drevi spet merili moči za prvenstvene točke, na sporedu je namreč zadnje kolo prvega dela. Boj za uvrstitev v končnico se je znova razvnel, predvsem zaradi »križ« milanskega Philipsa in trzaskega Stefanela. V taboru Milancanov je ozračje vse bolj razgret, olje na ogenj pa je dolil nedeljski sesti zaporedni poraz proti Knorru. Pri Philipsu baje celo razmisljajo o zamenjavi Djordjevića, ki je povsem izgubil »srbski« dvoboj z Danilovićem (6 točk :

29), sploh pa igra zdaj podpovprečno. Danes bodo Milancani spet pred zelo težko preizkusnjo, saj bodo v Trevisu igrali proti Skansijeveju Benettonu.

Trzaski Stefanel bo igral v Livornu proti povprečnemu Bakerju. V A-2 ligi je bolonjski Mangiaebvi na vrhu lestvice spet dohitel Hyundai iz Desia. Ce bo slovenski reprezentant Alibegović danes zaigral tako v nedeljo v mestnem derbiju z Yogo (45 točk, 13:20 v metih za dve in 2:3 v metih za tri točke) se Bolonjancem

KRIŽ / CELOVEČERNI KONCERT DPZ VESNA

Pestro potovanje s Pesmijo v svet

Izredni sta bili zasnova in izvedba

DAMIANA OTA

Kot napovedano je sobotni celovečerni koncert kriskega DPZ Vesna uspel v svoji svojvrstni (in dokaj izvrtni) zamisli: Pesem v svet - tak je namrec bil naslov večera - je po prisrčnosti, raznolikosti in toplini podajanja navdušila občinstvo kriskega doma Alberta Sirkca.

Pod vodstvom zborovodje Bogdana Kralja so kriska dekleta posredovala glasbene utrinke na poti iz domače vasi, po Evropi in nato se čez ocean v Južno Ameriko in v Afriko. Mavrico različnih jezikov, narecij, ritmov in melodij je sklenil

se neobicaen »skok« v zakladnico lahke glasbe svetovnega slovesa: koncert se je tako sklenil s slovito Michelle Lennona in McCartneya (ob klavirski spremljavi Aljose Starca) in zametno nežno L'Important c'est la rose Gilberta Becauda (v priredbi za zbor, flavto in kitaro Bogdana Kralja). V različnih zasedbah so zborovsko petje spremljala tudi glasbila: tudi v tem je bil koncert kriskega DPZ Vesna posebej razgiban. Poleg že omenjenega pianista so pri tem sodelovali violinistka Ambra Cossutta, flautistka Tamara Tretjak

Pevke kriskega DPZ Vesna pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja med sobotnim koncertom. (Foto Ferrar)

in kitarist Ivo Tul. Sobotna Pesem v svet je poslušalcem ponudila tudi glasbena dela, ki jim sicer ne prislujemo ob tradicionalnih zborovskih koncertih. Skoraj neotipljivo krhko je tako zazvenela Goin' Home, slavna melodija iz Dvorakove simfonije Iz novega sveta v priredbi W. Armsa Fisherja in s klavirsko spremljavo. Koncert je otvorila Kogojeva pesem Zvončki, z njo pa se je DPZ Vesna zelel pokloniti slovenskemu skladatelju ob letosnji 100-letnici rojstva. Če sem doslej omenila

predvsem pesmi, ki jih je zbor izvajal ob instrumentalni spremljavi, nikakor ne gre zanemariti čistega zborovskega petja, saj so se tudi v tem kriska dekleta uspela »približati« srcu prisotnih. Pesem v svet je bila predvsem glasba, ki pa jo je spremljalo vedno besedilo, pravzaprav komentar k namisljenemu potovanju, sestavljen je Marij Cuk, prebrala pa Alda Sosic. Sobotni koncert je torej zazvenel kot zaokrožena odrska celota in zato si vsekakor zasluži, da bi ga se večkrat ponovili.

TRST / V GALERIJ TRŽAŠKE KNJIGARNE

Keramična govorica mladega Jagodica

Gre za prvi zaokrožen prikaz njegovega dela

Na zadnji letosnji razstavi v galeriji Tržaške knjigarne se nam predstavlja mladi umetnik Rado Jagodic (na sliki Ferrarja) s svojimi deli v keramiki ter skupino slik. Čeprav ni njegova prva razstava, je to prvič, da vidimo zaokrožen prikaz njegovega dela. Jagodic, ki se studira v Urbinu, se je predel keramiki kot izraznemu sredstvu, v katerem si je že nabral dovolj izkušenj ter s stalnim eksperimentiranjem prišel do tehnike in načina, ki mu je najbolj primeren za izražanje. Opustil je zaceta dela, iskanja v dekorativnih predmetih in se približal bolj mali plastiki. Zanimaja ga predmet v prostoru, vendar se ne more otresti ploskovnosti, ki je vezana se na slikarstvo, iz katerega izhaja, kot je tudi razvidno iz razstavljenih platen. Čeprav skuša s nizanem serije platen ubežati

omejenosti in poseci v prostor, pa vidimo, da je to samo vaja za oblikovanje prostora, ki se potem izraza v keramičnih delih. Povezovalni člen v prostoru je krepkejši gnotami. Zato je barvna obdelava površin odločnejša, uporaba zasenjenih pigmentnih ploskev in nenavadnih barv, kot je zlata, pa le označujejo voljo preseganja valovite dvodimenzionalnosti. Kot bi gledali na podvodno pokrajino, kjer pogled skozi vodi deformira prvotno obliko poplavljenih predmetov, valujocih ploskev in barvatih kamnov v kristalno čistem tropskem morju, kjer so barve zarezane in nenavadne, ne dajejo pa

nam tistega toplega občutka, ko bi se teh predmetov zeleli dotakniti in cutiti njihovo materialnost. Ta domisljiska potopitvenost v vodo prepušča intimnejši stik z deli kljub lesku in privlačnosti živopisnih ploskev, ki tako delujejo predvsem dekorativno. Saj je pravzaprav v bistvu keramika, v svoji najbolj običajni obliki, predvsem uporabna pa tudi okrasni predmet. Prehod iz te namembnosti v drugačen svet kiparskih stvaritev ni tako enostaven, potrebuje umetniško silo in hrabrost drugačne interpretacije osnovnega materiala, ki pa je pri Jagodicu prisoten, vendar se v zastrtih zametkih. Poskusi tega prehoda so že vidni in daljnji razvoj v ustvarjalnosti bo skozi delo gotovo pripeljal do kakovostnega skoka v drugačno umetniško dimenzijo. (srce)

TRST / OB 60-LETNICI NASTANKA

»Trio di Trieste« v knjigi F. Florit

Umetniška pot, fotografije, spomini in dovtipi o slovitom komornem sestavu

JOZE KOREN

Sloviti »Trio di Trieste« (Tržaški trio) bo prihodnje leto slavil 60-letnico svojega nastanka - priložnost torej za retrospektivni vpogled v koncertno dejavnost, ki je trio uveljavila kot enega najbolj renomiranih tovrstnih komornih ansamblov na svetu. Tega opravila se je z vso vestnostjo in dobrim poznavanjem njegovih akterjev lotila profesorica na videmskem konservatoriju in glasbeni kritik Fedra Florit, rezultat njenega zavzetega dela pa je 157 strani obsegajoča knjiga z naslovom »Trio di Trieste« in podnaslovom »Sestdeset let skupne glasbe«. Knjiga je izšla v preteklih dneh v založbi E.D.T. Edizioni di Torino v sodelovanju med deželni ravnatelstvom SIP za Furlanijo-Juljsko krajino in racunalniško družbo Insiel S.p.A. v Trstu. Predstavili so jo minulo soboto v dvorani muzeja Revoltella v Ul. Diaz v prisotnosti vseh treh njegovih članov: pianista Daria De Rose, violinista Renata Zanettovicha in violončelista Amadea Baldovina, pa seveda velikega števila glasbenikov in ljubiteljev komorne glasbe.

Vlogo predstaviteljev so prevzeli predsednik Zavoda združenega jadranskega sveta s sedežem v Devinu posl. Corrado Belci (ta ustanova, v okviru katere imajo člani »Tria« od zacetka leta 1989 Visjo mednarodno solo za komorno muziciranje, je dejansko omogočila izdajo publikacije), ravnatelj gledališča Verdi Giorgio Vidusso in umetniški vodja gledališča Verdi Raffaello de Banfield. Vsi trije predstavitelji so se svoje naloge lotili na nekoliko neobicaen, zato pa učinkovit in komunikativen način. O knjigi, to pa pomeni o »Triu« in njegovih članih, so spregovorili iz osebnih vidov in izkušenj z oživljanjem nestetih anekdot, tudi intimnih, iz skupnih poznanstev in doživeti iz življenja, dela in značajev njegovih akterjev od tistega davnega 4. decembra 1933, ki velja za rojstni datum »Triovega« rojstva in skozi vsa naslednja leta, ki jih je »Trio« neizbrisno zaznamoval s svojo vrhunsko umetnostjo. Vzoredno z njimi so zaživele tudi imena vrste drugih pomembnih osebnosti od pedagogov Coreli-

cha in Kessisoglaja, do književnikov Sabe, Slapaperja in drugih, slavnih dirigentov od De Sabate do Gavazzenija in Toffola pa do tržaskih družin, ki so na razne mentorske načine podpirale takrat se rosno mlade koncertante in jim omogočile kasnejšo afirmacijo. Avtorica knjige Fedra Florit tako praktično ni imela k njihovim besedam kaj bistvenega dodati ce ne zahvalo vsem, ki so ji s svojimi spomini, arhivsko dokumentacijo ali neposrednim pripovedovanjem »v živo« pomagali, da je napisala knjigo, ki se ne bere kot suboparna kronologija šestdesetih let »Triovega« nastopanja skoraj po vsem svetu, pač pa kot tekoče berljiva zgodba.

Fedra Florit je namreč svoje pisanje zasnovala na prepletanju fotografije iz De Rosovega dnevnika, njegove in drugih zive pripovedi, ocen svetovnih glasbenih kritikov in lastnih izsledkov, ki posegajo tudi v sirše kulturno življenje Trsta zlasti v predvojni, pa tudi medvojni in povojnih letih. Vse to se ji je s pomembno pisateljsko vesticino strnilo v pripoved, ki je delno že zgodovina, delno pa se vedno ziva stvarnost nasih dni, predvsem pa je spomenik mojstrom »Tria«, ki so svojo individualno virtuoznost znali, tudi skozi sozvočje duha, zlit v svojo silo in zato neponovljivo komorno interpretiranje del največjih svetovnih skladateljev.

Knjigo, bogato tudi na opisih mest, kjer je »Trio« nastopal do polnjujejo zapis o treh solah »Tria di Trieste« v

Fiesolah, Sieni in v Devinu, De Rosov opis brodoloma, ki ga je »Trio« doživel 9. julija 1969 v vodah Ria del Plata med Argentino in Urugvajem, pogovor z De Roso o metodah komornega studija in muziciranja, o evoluciji »Tria« tudi glede na zamenjavo prvega violončelista, sedaj že pokojnega Libera Lane z Amedeom Baldovinom, okrog 20 slik z raznih »Triovih« gostovanj in srečanj, seznam nagrad in priznanj, seznam posnetih plosč, bibliografija in poimenski seznam osebe, ki so v knjigi omenjene.

Knjigo je skoraj nemogoče vsebinsko povzeti, zato pa naj zapis o njej sklenem le z nekaj sintetičnimi podatki: v svoji karieri je »Trio di Trieste« imel blizu 300 koncertov po vsem svetu, od katerih jih je 2400 podrobno zabeleženih z datumi, organizatorji in izvajanimi programi, k tem pa je treba dodati še kakih 3 do 5 odst. koncertov, ki so sli iz spomina, pa tiste o katerih se je dokumentacija (zlasti med drugo svetovno vojno) izgubila in se številne privatne koncerte. Nastudiral in na pamet izvajal je 75 del med katerimi Schubertova 520-krat, Beethova 325-krat itd. Največ koncertov je imel v Nemčiji (550), v Švici (240), v Avstriji (140), v ZDA (130), v Angliji (80), v Franciji (70), v Španiji (50), v Argentini (45) itd., med tujimi mesti prednjacijo po številu koncertov Zuerich in Graz, pa London, Buenos Aires, Hannover, Berlin, Stuttgart in Hamburg, med italijanskimi mesti pa naravno Trst s 180 koncerti, nato pa Milan, Rim, Firenze, Benetke itd.

IL TRIO DI TRIESTE

SESSANT'ANNI DI MUSICA INSIEME

KOPRIVNO / TEDEN OTROŠKE KNJIGE

Besede in barve za najmlajše in za njihove starše in učitelje

V Koprivnem pri Gorici se nadaljuje niz prireditve, ki se vključuje v triletni nacrt s skupnim naslovom »Parole e colori«. Pobudo so omogočili občinska uprava, krajevna knjižnica in pokrajinsko odbornišvo za kulturo. Tržaški studijski center »A. Alberti« je s svojimi strokovnimi naveti znanstveno podprl organizacijsko plat srečanj. Pred nedavnim smo si v knjižnici lahko ogledali razstavo z naslovom »Tra cultura e fiaba« ilustratorke Rosanne Nardon. V soboto so otvorili teden otroške

knjige, ki se bo nadaljeval vse do 9. januarja s pestro ponudbo spremnih prireditve. Razstavo knjig je pripravil center »Alberti« v sodelovanju s Tržaško knjigarno in knjigarno Rinascta iz Trzica. Predstavi se nam kot vsestransko raznolika, tako po izboru tekstov, kot po oblikovnem in zunanjem videzu. Različne so tudi starostne stopnje, katerim so izdaje namenjene: od knjig-igrac za najmlajše, mimo zgibank, do fantastike, humorističnih knjig in srhljivk. Izbor obsega približno

1.000 knjig, med katerimi zasledimo tudi pravkar izšle novosti tako v slovenskem, v italijanskem, kot v furlanskem jeziku. Na ogled bodo tudi knjige, ki so jih osnovnosolci sami pripravili pod mentorstvom ilustratorke Rosanne Nardon; po razstavi bodo knjige obogatile občinsko knjižnico. Ob odprtju knjižnega tedna je umetnica orisala prisotnim posamezne faze ustvarjalnega dela z otroki, medtem ko je kritik Livio Sossi strokovno prikazal tematiko knjižnih novosti. (J.M.)

PORDENON / IZŠLA KNJIGA O VIDALIJU

Polikana podoba »jaguarja iz Milj« v knjigi M. Passija

JOZE PIRJEVEC

Predsedstvo Dezele Furlanije-Juljske krajine se je odločilo za hval vredno potezo: za objavo vrste biografskih portretov vidnejših osebnosti našega območja, ki so v bližnji preteklosti zapustile sled na kulturnem, političnem, religioznem ali gospodarskem polju. Med trintridesetimi izbranci, kolikor jih je nasteti v predstavitvi zbirke, sta sicer samo dva Slovence, Srečko Kosovel in Jakob Ukmar, kar je seveda premalo in kaže na pokroviteljski odnos, ki ga ima italijanska družba do slovenske stvarnosti. Kljub temu pa je, kot rečeno, pobuda dobra, saj nam daje možnost, da se v zgosteni obliki seznanimo z nekaterimi protagonisti komaj preteklega časa in nam jih v lepo oblikovanih, s fotografijami opremljenih brosurah, predstavi na živ in neakademski način.

Knjižica posvečena Vittorio Vidaliu je v tem smislu gotovo skladna z omenjenimi kriteriji. Avtor nam prikazuje komunističnega političnega leaderja v raznih fazah njegovega razburjivega življenja, od mladosti v Miljah, kjer se je rodil skupaj z našim stoletjem, do prvih političnih akcij znotraj socialdemokratske stranke v medvojnem in povojnem Trstu, pa do njegove odločitve, da se leta 1921 vključi v pravkar ustanovljeno KP Italije. Nato sledi Vidaliu v ZDA, kamor je ilegalno pobegnil leta 1923, opisuje njegovo delovanje znotraj tamkajšnjega delavskega gibanja, njegove boje z mafijo, policijo in političnimi nasprotniki ter njegov »prostovoljni odhod« v Sovjetsko zvezo štiri leta kasneje. V Moskvi se je Vidali takoj vključil v organizacijo »Rdeca pomoc«, ki jo je vodila Jelena Stasova, nekdanja Leninova tajnica, in je delovala kot ena od agencij Kominterne. Ze septembra istega leta je odpotoval kot agent obeh organizacij v Mehiko, se nato spet vrnil v Moskvo, kjer je ostal med leti 1930-1934. Tega leta ga je Stasova poslala v Pariz, da bi tam organiziral internacionalni center »Rdece pomoci«, kar se mu pa ni posrečilo, saj ga je francoska protivošvečevalna služba aretirala in izgnala iz države. V SZ, kamor se je vrnil, se je v tem času zacela doba Stalinovih čistk, katerih zrtev bi postal tudi Vidali, ce bi ga njegova zaščitnica Stasova ne poslala v Španijo, kjer se je udeležil državljanske vojne pod psevdonimom Carlos Contreras. Čeprav je bil leta 1938 hudo ranjen, mu je vendar uspelo, da se reši iz poloma španske republike in se zateče znova v ZDA, od tam pa spet v Mehiko. Medtem ko je v Evropi divjala vojna, je Vidali delal znotraj politične leveice v mehiskem glavnem mestu, kot da ga nekdo drži v zaledju za primernejše case. Ti so nastopili leta 1947, ko je Vidali zapustil družino in se preko Murmanska in Moskve vrnil v Trst. Tu se začne nič manj dramatično poglavje njegovega življenja: Vidali je namreč prišel v Trst, ki so ga upravljale anglo-ameriške vojske oblasti in v katerem se je bil oster boj med »slavo-comunisti« in italijansko mescansko desnico, na predvečer izključitve KPJ iz Informburoja. Slo je za travmatičen dogodek, ki je v mestu razklal KP v dve struji: filotitovsko in filostalinsko, pri čemer se je slednja pod spretnim

Vidalijevim vodstvom takoj uveljavila kot močnejša, udarnejša in privlačnejša tudi za večino slovenskih komunistov. Od tega časa dalje do svoje smrti leta 1983 je Vidali ostal v Trstu osrednja osebnost KP ter skupaj z njo previharil vse viharje, v katerih se je znasla: od Titovega pobotanja s Hrusčevom do obsodbe Stalina na XX. kongresu, madžarske vstaje, zadusitve praske pomladi leta 1968, do Berlinguerjevega »evrokomunizma« v sedemdesetih letih. Čeprav se je tržaska KP, ki je bila do leta 1954 samostojna, po vrnitvi Italije v Trst priključila KPI kot njena sekcija, z njo ni hodila vedno vstric. Do najbolj dramatičnega odklona je prišlo prav v petdesetih letih, zaradi zblizanja med Beogradom in Moskvo, ki ga je Vidali javno obsodil, pa tudi zaradi njegovega kritičnega odnosa do antistalinističnega kurza, kakor se je uveljavil v Sovjetski zvezi po volji Hrusčeva. V svojih zadnjih letih je o teh bojih in spopadih sam Vidali marsikaj povedal v knjigah spominov, v katerih je ne brez pisateljske žilice obdelal nekatera poglavja iz svojega bogatega življenja, seveda na način, kakršen se spodobi za avtobiografijo, v kateri ima glavni junak vedno prav.

Nekako v istem tonu je pisana tudi pričujoča knjižica. Mario Passi, bivši sodelavec lista »Unità« in reaktor ene od Vidalijevih spominovskih knjig, nas hoče prepričati, da je bila Tretje Internacionalna scoutska organizacija, da je bil spopad med Titom in Stalinom boj med dvema enakovrednima totalitarnima sistemoma, pri čemer je Vidali v tržaskem ambientu bil pravzaprav antistalinistično bitko proti resničnemu stalinistu: Jožetu Babicu, vodji protitovske frakcije. (Babic je sploh edina negativna osebnost v knjigi).

Passi nam tudi zagotavlja, da je na XX. kongresu Vidali nasprotoval demontazi Stalinskega kulta, ne zato, ker bi bil stalinist, temveč zato, ker je v Hrusčevu in njegovih videl predstavnike starega režima. Dulcis in fundo nam zatrjuje, da se je tržaski komunistični leader v sedemdesetih letih razvil v zagovornika »socializma s človeškim obrazom«, pravzaprav v nekakšnega glasnika poznejše metamorfoze KPI. Takšna interpretacija »jaguarja« iz Milj, je očitno vse preveč polikana, da bi odgovarjala resnici podobi fanatika, pustolovca, politika, agenta, agitatorja, casnikarja in pisatelja, kar je vse Vidali v resnici bil. Zgleda, da ni bil vojak in niti heroj, čeprav Passi trdi, da je poveljeval slavnemu »Petemu regimentu« in organiziral obrambo obsedenega Madrida. V arhivu Kominterne v Moskvi je na primer najti pismo centralnega komiteja KP Španije, poslano 22. februarja 1938 iz Barcelone, kjer oporekajo podelitvi odlikovanja tovarisu »Carlosu« z naslednjo ugotovitvijo: »Po našem mnenju tega predloga ni mogoče upoštevati, kajti tovaris Carlos ni nikoli vodil neke vojske enote in sodeloval v samem boju. Ne podcenjujemo njegovega dela pri organizaciji v 5. Regimentu, vendar smatramo, da ne gre predlagati za tovarisa Carlosa odlikovanja za junastvo na fronti.«

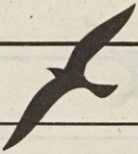
ČEDAD / V PROSTORIH TKB

Ustvarjalnost Zore Koren Skerk

Dela bodo na ogled do konca januarja, ko je odprta banka

Na sedežu Tržaške kreditne banke v Čedadu so te dni na ogled dela tržaške slikarke in grafičarke Zore Koren Skerk. Na sliki slikarka (s sopkom) med otvoritvijo.

Gledališče

Slovenija LJUBLJANA

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 12. uri (zaključena) G. Strniša: Samorog. Zaključena predstava.
Ob 20. uri (Mala drama) A. Nicolaj: Prva klasa (za izven in konto) - 70. ponovitev komedije za vse generacije.
Informacije in rezervacije na tel. 061/221-511.

OPERA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19. uri Verdi: Nabucco. Blagajna je odprta med 11. in 13. uro in od 16. do 19. ure, rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
JUTRI: Ob 10.30 M.Frayn: Hrup za odrom. Zaključena za solo.
Tel. 061/ 210-852.

GLEDALIŠČE LGEJ + GRAPEFRUIT
JUTRI IN POJUTRISNJE: 25.t.m. ob 17. uri in 26.t.m. ob 19.30 uri P. I.Cajkovski: Hrestač (za red TAM in izven).

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 20. uri (za red Drama in Univerza) G. Buchner: Vojcek. Informacije na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

DANES: ob 19.30 uri P.I.Cajkovski: Hrestač (za red TAM in izven).
V PRIHODNIH DNEH: 25.t.m. ob 17. uri in 26.t.m. ob 19.30 uri P. I.Cajkovski: Hrestač.

KRANJ

DANES: ob 19.30 H.Ibsen: Nora (za abonma Modri, konto in izven). Informacije na tel. 064/222-681.

ČRNOMELJ

KULTURNI DOM

DANES: ob 20. uri M. Gavran: Mož moje žene. Igrata Ivo Ban in Iztok Valic.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20.30 (red E) koncert orkestra in zbora gledališča Verdi pod vodstvom Carla Mellesa. Solisti Tiziana Sojat, Helga Müller Molinari, Etienne Dupré in Robert Holzer.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 (zadnja predstava) Carpinteri & Faraguna - Due paia di calze di seta di Vienna v izvedbi La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio, Orazio Bobbio.

ČEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 18. januarja 1993 bo Zadruga Gruppo Gitiessse predstavila J. Keseringovo delo »Arsenik in stare cipke« z G. Gjeljesenom, Iso barizzzo, Marino Suma in Regino Bianchi. Režija Mario KOROSKA

DOBRLA VAS

Kulturni dom
V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 26. t.m., ob 14.30 - Igra: Smeh v zrcalu, gostovanje igralske skupine SPD Borovlje.

Glasba

Slovenija LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 25. decembra ob 18. uri Božični koncert z orkestrom Slovenske filharmonije v izvedbi Ljubljani. Program: Schubertova Nedokoncana in Masa v Es-duru. Vstopnice 400 in 250 SIT.

31. decembra ob 20. uri Silvestrski koncert: The Classic Buskers (Velika Britanija) in Witz Orchestra (Italija). Gallusova dvorana, vstopnice 1000 in 800 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

KRIZANKE — VITESKA DVORANA

DANES: ob 19.30 uri Benjamin Saver, klavir, in Xin-Hua Ma, violoncelo. Tel. 061/226-544 in 221-948;

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

DANES: Najlepše božične pesmi - solisti in zbor mariborske Opere bodo predstavil izbor najlepših božičnih pesmi tujih narodov. Koncert je razprodan.

V PRIHODNIH DNEH: 25. t.m. ob 16.30 najlepše božične pesmi v izvedbi solistov in zbora mariborske Opere.

CELJE

ZADRUŽNI DOM LJUBECNA

DANES: ob 19. uri Novoletni koncert Otroškega pevskega zbora in Zenskega pevskega zbora KUD Ljubecna.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVE-LA

DANES: ob 18. uri Božično-novoletni koncert gojencev in mladinske piahlene godbe Glasbene sole Sezana. Gost večera je akrobatska rock and roll skupina Kiwi. Informacije na tel. 067/72292.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 27. t. m., ob 21. uri XIV Festival trzasko pesmi. Festival organizira Fulvio Marion pod pokroviteljstvom trzasko občine, trzasko pokrajine, Letoviscarske ustanove, Stalnega gledališča FJK, dnevnika Il Piccolo in družbe Insiel Spa. Izkupiček je namenjen Združenju AIRC (Italijanska ustanova za rakasta obolenja). Na festivalu bosta nastopila tudi ansambla Happy Day in Lojze Furlan.

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 11. januarja 1993 ob 20.30 koncert Trzasko koncertnega društva. Nastopil bo Michele Campanella.

25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija;

26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem;

29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

GLEDALIŠČE MIELA

DANES: ob 20.30 dobrodelni koncert »Grida contro« (Kriki proti) za pomoč beguncem iz BiH. Koncert so organizirali člani Anagumba v sodelovanju z ACLI, ARCI, ZSKD in zadrugo Bonaventura. Nastopili bodo Freak Antoni (član skupine Skiantos) in Gino d'Eliso ter glasbene skupine Notturna, Blind Ambition, Trapatock in Eye Temple.

ŠTIVAN

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 28. t. m., ob 20.30 bo v stivanski cerkvi koncert francoske pianistke Christelle Holleville. Na programu Beethoven, Liszt, Debussy, Chopin in Albenitz. Koncert organizira Glasbena sola Punto musicale iz Sosljana s podporo Dezele FJK, izkupiček večera pa je namenjen Združenju AGMEN. Vstop prost.

TRŽIČ

OBČINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 13. januarja 1993, ob 20.30 koncert orkestra Radiotelevizije Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta, pianist Francois Joël Thiollier. Na programu Rimskij-Korsakov, Prokofiev, Snitke, Skrjabin.

Koroška

ŽELEZNA KAPLA

Farna dvorana

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 26. t.m., ob 14.30 - Božični koncert z Ljubljanskim oktetom.

Razne prireditve

LJUBLJANA

FESTIVAL LJUBLJANA

Krizevniška cerkev - do 23. t. m. med 11. in 13. ter med 15. in 18. uro organizirano vodstvo po razstavi jaslic. Vsak dan ob 17. uri nastopajo gojenci glasbene šole Moste - Polje. Vstop prost.
Pred magistratom - do 23. t. m. od 18. do 19. ure Potujoči carodaj z bobnarjem. Nastopata Miran Canak in Bostjan Gradisek.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 21. uri bo ponovno na ogled historični modni spektakel Diamonds are Girls Best Friends Neve Faninger, Mojce Dreu in Janete Coh. Vstopnina je 400 SIT, za študente 200 SIT. Tel. 061/332-288, 210-491.

KLUB K4

DANES: ob 22. uri Black Xmas Satan Party. Narobe obrnjeni krizi in tezkometalska crna masa.

BOVEC

HOTEL ALP

Do 26. t. m. poteka festival Folkfest 92 (zimski del novega festivala etno glasbe) s projekcijo video filmov o preteklih festivalih. Informacije in rezervacije: Turistično društvo Bovec, tel. 065/86-332.

Za najmlajše

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 10. uri (VI-2) Romana Krajncan. Ob 11. uri (VI-2) Potovanje v Melonijo, risani film.

Ob 15. uri (Stihova dvorana) Trnjulcica - lutkovni balet Freyer teatra.

Ob 17. do 19. ure (Valvasorjev prehod) Frizerstvo Frkolin.
Do 30. t. m. bo vsak dan od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 19.00 ure v Valvasorjevem prehodu potekal praznični Ziv-zav z igralnico, kjer bodo otroci pod strokovnim vodstvom sestavljali kocke, z razstavo otroške in mladinske literature Mladinske knjige, s slaslicami slaslicarne Biskvitev in frizerstvom Frkolin.

V PRIHODNIH DNEH: 24. t. m. ob 14. uri in 25. t. m. ob 15. uri (Kosovelova dvorana) J. Haydn: Pogorela hisa, lutkovna opera.

25. t. m. in 26. t.m. ob 11. uri, 27. t. m. ob 16. uri in 28. t. m. ob 14. uri (Stihova dvorana) Trnjulcica - lutkovni balet Freyer teatra. Informacije na Tel.: 061/222-815.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 25. t. m. ob 19. uri (za izven) Svetlana Makarovič: Gal med lutkami.

Vsak dan od 24. do 28. decembra ob 17.30 uri (Krekov trg) Novoletne lutkovne igrarije.

28., 29. in 30. t. m. ob 18.30 uri sprevid dedka Mraza - od Lutkovnega gledališča do Prešernovega trga. Dedek Mraz vabi vse otroke, naj se pridružijo njegovemu spremstvu. Napravilo se lahko v karkoli hočejo - zivalice, pravljicna bitja; ali pa ostanejo kar taksi kot so. Informacije na tel. 061/314-789, 314-966.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 16 in 18.00 uri (zaključeno)

Suhadolcan-Ovsec: Medvedek na obisku. Informacije na tel. 061/312-860.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 9., 11. in 13. uri Andersen-Lainscek: Snezna kraljica. Predstave so zaključene. JUTRI: ob 8., 9.30 in 11. uri Andersen-Lainscek: Snezna kraljica. Predstave so zaključene.

CELJE

DVORANA GOLOVEC

DANES: od 17. do 20. ure Trenutki plesa, pravljic, igre, praznovanja...

KULTURNI DOM VOJNIK

DANES: ob 10. in 11. uri J.Kolaric: Slon balon. GostovAnje Lutkovnega gledališča Maribor.

OSNOVNA SOLA FRANKOLOVO

DANES: ob 13. uri J. Kolaric: Slon balon. Gostovanje Lutkovnega gledališča Maribor.

KOPER

GLEDALIŠČE

DANES: ob 10.00, 11.30 in 17. uri - Anderse-nova pravljica: Cesarjeva nova oblacila, v izvedbi SSG iz Trsta.

JUTRI: ob 10.00 in 11.30 - ponovitev Andersenove pravljice: Cesarjeva nova oblacila. Informacije na tel. 066/21-287.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKA KOSOVELA

DANES: ob 9.30 in ob 11. uri L.Carol: Alica v čudezni deželi.

CERKNICA

KNJIZNICA JOZETA UDOVICA

JUTRI: ob 16.30 uri igralna ura s knjigo.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 16.30 bo na sporedu predstava s Podreccovimi lutkami. Predstava izven abonmaja. Predpodaža vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Ponovitev jutri in v soboto, 26. t. m., ob 16.30. Brezplačna vstopnina za otroke do 6. leta starosti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 27. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica La monetina d'argento (Srebrni kovancec) v izvedbi gledališke skupine La Contrada.

FELETO UMBERTO

OBČINSKI AVDITORIJUM

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 26. t. m., ob 15.30 predstava ciklusa L'Accordeon. Na sporedu bo pravljica Kaspar, il pulcinella Bboemo z lutkami Thomasa Jelineka.

Koroška

DOBRLA VAS

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 26. t. m., ob 14.30 gostovanje igralske skupine SPD Borovlje z igrs Smeh v zrcalu.

Napovedujemo

LJUBLJANA

GLEDALIŠČE

CANKARJEV DOM

28. in 29. decembra romantični balet Adolpha Adama Giselle v izvedbi SNG Opera in balet Gallusova dvorana. Vstopnice 750 in 550 SIT, studentje 200 SIT.

31. decembra Leticija in Lustrek v Stihovi dvorani. Vstopnice 800 SIT. Prijave na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

31. t. m. ob 19. uri J. B. P. Molière: Svatba po sili (za izven - konto). Nekaj vstopnic je se na voljo. 31. t. m. ob 19. uri (Mala drama) Woody Allen: Zaigraj se enkrat, Sam (za izven - konto). Nekaj vstopnic je se na voljo. Tel. 061/221-511.

OPERA SNG

30. in 31. t. m. ob 19. uri Strauss: Netopir. Tel. 061/331-950.

GLASBA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

1. januarja 1993 ob 18. uri Novoletni koncert Orkestra Slovenske filharmonije (Gallusova dvorana). Dirigent: Tadeusz Wojciechowski; solist: Andrzej Ratusinski, klavir. Program: Enescu, Chopin, Chabrier, de Falla, Loewe, Gershwin, Bernstein. Vstopnice 800 in 650 SIT. Prijave na tel. 061/222-815.

V Ferrari v muzeju Palazzo dei Diamanti je do 3. januarja 93 na ogled razstava slovitega Marca Chagalla

Razstave

LJUBLJANA

NARODNA GALERIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Razstava otroških glinastih kipev, ki so nastali po vzgledu gotске plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijake in upokoјence 60 SIT, za učenec v skupinah pa 30 SIT. Informacije na tel. 061/219-716.

MESTNA GALERIJA

Do 6. januarja je na ogled pregledna študijska razstava slušatelevizije ljubljanske Akademije za Likovno umetnost v štud. letu 1991/92. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

JELOVSKOV LIKOVNI SALON

Na ogled je prodajna razstava unikatnega nakita (Jure Kodre), starih idrijskih cipk (Barbara Kobal), adventnih vencev cvetličarne ELI in lepih starih kotnih vitrin (Janko Mlakar).

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

Do 6. januarja je na ogled razstava slik Stefana Horvata. Informacije na tel. 061/448-920.

GALERIJA STONISICE

Do 13. 1. je na ogled razstava fotografij Nade Zgank »Katar o Rom«, in večer ciganske glasbe. Galerija je odprta vsak delovnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

GALERIJA PIC LEK

Do 30. t. m. je na ogled razstava del slikarja Konstantina-

Kostje Viranta. Razstavice je odprto vsak dan, tudi v soboto in nedeljo, od 15.00 do 19.00 ure. Vstopnine ni. Informacije na tel. 061/182-161.

GALERIJA COMMERCE

Do 8. januarja je na ogled razstava slik in risb Mateja Metlikovica. Razstavice je odprto vsak delovnik od 9.00 do 19.00 ure, ob sobotah do 13.00 ure. Informacije na tel. 061/122-241.

JAKOPICEVA GALERIJA

Do 5. januarja je na ogled razstava Mesto v topografskem kontekstu. Galerija je odprta od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure, v ponedeljk in praznikih zaprto. Informacije na tel. 061/223-340.

KNJIZNICA SISKI

Do konca decembra bo na ogled razstava 19 slik slikarja Marijana Motoha z naslovom Tretje oko. Vstopnine ni.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava risb Vladimirja Makuca. Galerija je odprta od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo zaprto. Vstopnine ni. Tel. 061/221-794.

GALERIJA KRKA

Do 6. januarja je na ogled razstava slik akademskega slikarja Mireta Cetina. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 18. ure. Vstopnine ni. Tel.: 061/114-333.

ARHITEKTURNA GALERIJA DESSA

Do 13. januarja je na ogled razstava Ingrid in Yorga Mayrja (poslovilna dvorana na židovskem pokopališču v Gradcu).

Galerija je odprta med 10. in 15. uro, ob sobotah in nedeljah je zaprta. Tel.: 061/216-010.

GALERIJA ILIRIJA VEDROG

Do 24. t. m. bo na ogled razstava Retrospektiva slikarjev z bivšega jugoslovanskega prostora.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava grafik Bojana Klancarja - Podobe Cerkniške jezera.

KLUB B/51

Do 29. t. m. je v Klubu odprta prodajna razstava olj, grafik, akvarelov Sava Zupana Podoba in unganka.

GALERIJA SKB - AURUM

Odprta je prodajna razstava akademskega slikarja Veljka Tomana. Med razstavljenimi deli so tudi motivi sončnic in pokrajin v oljni in akrilni tehniki.

GALERIJA KAPELICA

Na ogled je razstava skupine 63/70 - risbe: Andrej Brumen-Cop, Milan Golob, Maja Licul, Robert Lozar,

Katarina Toman, Mojca Zaklar. Tel. 061/113-282.

SKUC

Do 8. januarja je na ogled razstava slik Zmaga Lenardica. Galerija je odprta od 12. do 20.00 ure.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

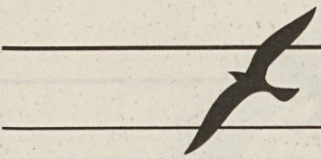
Ogledate si lahko razstavo programa keramike Ljuboje. Vstop je prost. Tel. 061/210-852.

KUD FRANCE PREŠEREN

DANES: ob 20.00 uri otvoritev razstave video instalacij Nataše Prošenc z naslovom Prosti pad.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 31. t. m. je na ogled razstava olj Poldeta Mihelica. Galerija je odprta od 10. do 14. ure ter od 16. do 19. ure, v nedel

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.45	Video strani
09.55	Ustavno zasedanje državnega zbora, prenos iz skupščine Republike Slovenije
10.30	Program za otroke
11.00	Sestre, 3/7 del ameriške nadaljevanke, ponovitev
11.50	Poslovna borza, ponovitev
12.00	Poročila
14.50	Omizje: Privatno glasbeno solstvo - cigava skrb? popnovitev
16.55	Poslovne informacije
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarišče
20.40	Film tedna: sodobni nemški film: Vražja punca, VPS 2035
22.20	TV dnevnik 3, vreme, sport, VPS 2215
22.50	Radio FM, 13., zadnji del am. humoristične nanizanke, VPS 2250
23.20	Majski cvetovi, 6/7 del angleske nanizanke, VPS 2320
00.15	Video strani

SLOVENIJA 2

15.40	Osmi dan, ponovitev
16.30	Sova, ponovitev: Fina gospa, 2/6 del angleske nanizanke
16.55	Majski cvetovi, 5/7 del angleske nanizanke
18.00	Slovenska kronika
18.10	Regionalni programi - Maribor
19.00	Psiho
19.30	TV dnevnik HTV
20.00	Sasa in Saso predstavljata: Prednovoletna ponudba v Lj. Sportna središča:
20.10	Johan Cruyff, nizozemski športni film
21.05	DP v hokeju na ledu: Olimpija Hertz - Acroni
21.55	Jesenice, posnetek iz Ljubljane
21.55	Koncerti Groblje: Slovenski komorni zbor

KANAL A

10.25	Astroloska napoved
10.30	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugačen svet, 57. del ameriške nadaljevanke, ponovitev
18.10	Napoved sporeda in vreme
18.25	Male zivali
18.45	Bozidar Jakac: Podobe na filmskem traku, 14. del
19.00	Ninja želje, 13. del risanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni spored
20.32	Kult-ura, pol ure kulture
21.00	Devet smrti ninje, ameriški film
22.30	Drugačen svet, 58. del ameriške nadaljevanke
23.15	Vreme
23.17	Dnevnoinformativni program
23.30	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
23.50	Astroloska napoved
00.10	MCM

KOPER

18.00	Primorska kronika
	Studio 2 mladi

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.05	Smucanje
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Variete: Prove e provini a Scommettiamo che...?
14.30	Italijanska kronika
14.45	Otroski variete
15.15	Nanizanka
16.10	Mladinski variete: Big!
18.00	Dnevnik
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo? (vodi Gigi Sabani)
19.50	Vreme in dnevnik
20.25	Nogomet: Sampdoria-Milan (IP)
22.20	Caffè italiano, vmes (23.00) dnevnik 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Kosarka (IP)
1.10	Rubrika opolnoci

RAI 2

6.10	Cuore e batticuore
7.00	Otroski variete
9.30	Ristorante Italia
9.45	Film: Il segreto dello spavviero nero (pust.)
11.25	Nan.: Lassie
11.50	Kratke vesti
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, Gospodarstvo, O motorjih, vreme
13.55	Sto ključev za Evropo
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Film: Zapped! (kom.)
17.15	Dnevnik iz Milana
17.20	Nan.: Jackie in Mike, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	Film: In difesa di un amore (dram., '90)
22.20	Aktualno: Mixer
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	Film: La carovana dell'Alleluia (1965)

RAI 3

6.30	V kiosk, Televideo
6.45	Dok.: L'altrarete
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Proza: Maman Colibri
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok.: Festa di musica
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	D. Raffai odgovarja
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Risanka: Blobcartoon
20.05	Variete: Blob
20.25	Una cartolina
20.30	Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Domenica, maledetta domenica ('71)
0.40	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
10.00	Nan.: Amore in soffitta, 10.30 La famiglia Addams, 11.00 Che guai in casa Lambert
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri
15.00	Film: La mia vita (kom., ZDA 1944)
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00	Kviz: La cena è servita
19.00	TG 4 vesti
19.30	Nad.: La signora in rosa (i. J. Rodriguez)
20.30	Variete: Questo è amore (vodi S. Vicario)
22.30	Kviz: Io, tu e mamma
23.15	TG 4 nočne vesti
23.30	Nan.: Kojak

CANALE 5

7.00	Na prvi strani
8.35	Nan.: Druzina Addams
9.00	Film: Piccolo colonello (kom., 1935)
10.30	Nan.: Alla conquista del West
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Variete: Non è la RAI
14.45	Aktualno: Forum, 15.15 Agenzia matrimoniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Gente del Nord (dram., ZDA 1989)
22.45	Aktualno: Spazio 5
23.30	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Variete in nanizanke
10.45	Film
12.45	Odprti studio
13.00	Nan.: Lepotica in zver
13.45	Otroski variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: Ultraman
16.35	Variete: Twin Clips
17.00	Nan.: Gli acciappamostri
17.30	Variete: Mitico Natale
17.55	Film: Willy Wonka e la fabbrica di cioccolato (VB '71), nato sport
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Affittasi ladra ('87, i. W. Goldberg)
22.30	Film: Wagon Lits con omicidi (krim., '76)
0.05	Odprti studio

TMC

8.30	Tecaj anglescine
8.45	Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.00	Rubrika: Zenska TV
11.40	Nan.: Doris Day Show
12.10	Variete: Kosilo z Wilmo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: L'arciere del re (pust., ZDA '55, r. Richard Thorpe, i. Robert Taylor, Kay Kendall)
15.50	Risanke: Snack
16.15	Variete: Amici mostri
17.15	Rubrika: Zenska TV
19.25	Vreme in TMC News
19.55	Pravljica
20.00	Nan.: Maguy - Tra due madri
20.40	Variete: 93 (vodi Umberto Smaila)
22.35	Variete: T'amo TV
23.40	TMC News in vreme
24.00	Sportna oddaja: Snežni planet
0.45	Film: 20.000 leghe sotto la terra (shr., ZDA 1968, i. Vincent Price, Tab Hunter)
2.20	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.05	Nanizanka
13.45	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, il tempo della nostra vita
15.45	Dezelni programi
17.15	Filmske novosti
17.30	Sette in allegria
19.25	News Line - Vesti
19.30	Nan.: Mississippi
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Il film pirata (kom., Avstralijska '82, i. Christopher Atkins, Kristy McNichol)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Film: Le lunghe navi (pust., VB 1964, i. Richard Widmark)
1.20	Kino in News Line

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Lewis in Clark
18.30	Nad.: Destin
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika o obrtnstvu
20.00	Ena rastlina na dan
20.30	Film: Mosè (zgod., It. 1976, 5. del)
22.15	Rubrika
22.30	Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Rayanovi, ameriška nadaljevanke
13.50	El Paso, ameriški pustolovski film
15.30	Glasbeni vrtljak
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
17.15	Robin Hood iz vesolja, am. risana serija
17.15	Novice
18.00	Primorska kronika; Studio 2 mladi
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry, ameriška tv nanizanka
20.15	Dragnet, ameriška tv nanizanka
20.40	Bersaglio
21.20	Sok moderne umetnosti, ameriška dokumentarna serija
21.50	TV dnevnik
22.20	El Paso, ponovitev ameriškega pustolovskega filma; režija: Lewis R. Foster

Avstrija 1

9.00	Ponovitve oddaj
10.30	Balkon, ponovitev ameriškega filma
13.35	Sintha Moca, 71. del
14.00	Tekmeci na dirkališču
14.45	Druzina Meier, serija
15.00	Jaz in ti, otroški program
15.05	Niklaas, risana serija
15.30	Božice v Banabuni, lutkovna igrice
15.50	Kralj iz Narnije, otroška serija
16.20	Zvezde pripovedujejo svoje najljubše pravljice
17.00	Mini čas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Evropska dvanajstercica: Nizozemska
18.30	Blagoslovljena dvojica
20.15	Columbo: Smrtonosen zadek, am. tv film
22.00	Aljaska, hum. serija
22.45	Romantčna komedija, ameriški film
1.40	Poročila

Avstrija 2

13.10	Cas v sliki
13.20	Leksikon umetnikov
13.25	Od severnega do južnega tečaja, 3. del, ponovitev
14.15	Dezela pomladi, Mehika B. Travna
15.00	Palaca vetrov, zadnji del
17.00	Trenutki iz življenja zivali, 3. del
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Hisni duh, serija
18.30	Milijonsko kolo
19.00	Lokalni spored
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Placido Domingo, Jose Carrera in Diana Ross
23.35	Lunin glas, it./fr. film

Hrvaška 1

7.00	Poročila
	TV koledar
	Zgodbe iz Monticella, 28. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Mariana, 1/13 del otroške serije
12.00	Porocila
	Svet se vrti naprej, 28. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Velika pričakovanja, ponovitev 6., zadnjega dela
16.00	Porocila
16.05	Učimo o Hrvaški: Bujnevački Hrvati
16.35	Divji svet otrok, 12. del
18.00	Porocila
18.35	Santa Barbara, 281. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Lilac avtobus, angleški film
21.45	Tisoče kilometrov za Hrvaško, dok. oddaja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
0.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.35	TV koledar
17.45	39 stopnic, ponovitev angleškega filma
19.20	Glasba in tv spored
19.30	Dnevnik
19.55	Sport
20.05	Dobri sporti, ameriška humoristična nadaljevanke; igrata Farrah Fawcett in Ryan O'Neal
20.40	Zivljenjske preizkušnje, 1/13 del dokumentarne serije
21.35	Kristus iz Nazareta, 1/8 del nadaljevanke
22.20	Glasbeni večer
23.50	Horoskop

Madžarska

5.40	Dobro jutro
8.35	Cez dan
	Dekle iz bodocnosti, avstralska serija
	Viljem Tell, fr. nad.
10.00	Miami Vice: Ribisko naselje
11.00	Igra
12.00	Porocila
17.00	Pregled dnevnih dogodkov
17.10	Kupil bom to zensko, 121. del
17.40	Svet denarja
18.00	Za mladino
18.35	Za boljši jezik
19.35	Večerna pravljica
20.00	Dnevnik, teleskop
20.40	Friderikusov show
22.10	Central express, mednarodna tv serija
22.55	Noc cudezev, fr. film
01.10	Dnevnik

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.40

Resnica o sodobni Nemčiji

V ciklu sodobnega nemškega filma bo tokrat na ogled film Michaela Verhövna Vražja punca

Nocojsnji film tedna scenarista in režiserja Michaela Verhövna pripoveduje resnico o sodobne Nemčije, resnico o odnosu do nacizma. Film Vražja punca je zasnovan in izpeljan kot satira, skratka z ze kar humorno poudarjenimi toni, ki pa so včasih vendarle bridki oziroma sarkastični.

Naslovna junakinja, vražja punca, je Sonja Wegmus, bistra hči učiteljskega para. Sonja je otrok obdobja sedesetih let: samozavestna, zvedava, brez strahov. Prijavi se na natečaj, kjer njen spis Svoboda v Evropi ocenijo kot najboljšega v vsej Nemčiji,

zato Sonja za nagrado odpotuje v Pariz. Srečanje z vrstniki pa prinese spoznanje, da stvari le niso enopomenske, jasne in samoumevne. Sonja se odloči, da bo sodelovala tudi na naslednjem

natečaju in sicer z nalogo, ki ji je dala naslov Moje rojstno mesto v casu Tretjega Reicha. Tedaj pa se začnejo dogajati nenavadne stvari...

Sonja (Lena Stolze) svojo zgodbo pripoveduje v objektiv kameras, kar opravičuje in pojasnjuje njene monologe. Vtis neposredne izpovedi pa je režiser podprepil s scenografijo.

V filmu Vražja punca so zaigrali se Monika Baumgartner, Michael Gahr, Robert Gigenbach in drugi. Direktor fotografije je bil Axel de Roche, za glasbo pa so poskrbeli Mike Herting, Elmar Schloter, Billy Gorlt in Lidie Aurray.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila: 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.10 Božična premišljevanja; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odskočna deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Koncert; 22.30 Zbrane melodije; 23.05 Literarni nohturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila: 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu; 20.20 Pridive; 9.00 Božiček za otroke; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes

do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila: 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Iz sporedov EBU; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Rossinijeve opere; 19.35 Intermezza; 20.00 Kogojevi dnevi; 21.30 Pro Musica Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Lirični utrhinec.

Radio Koper

(slovenski program)

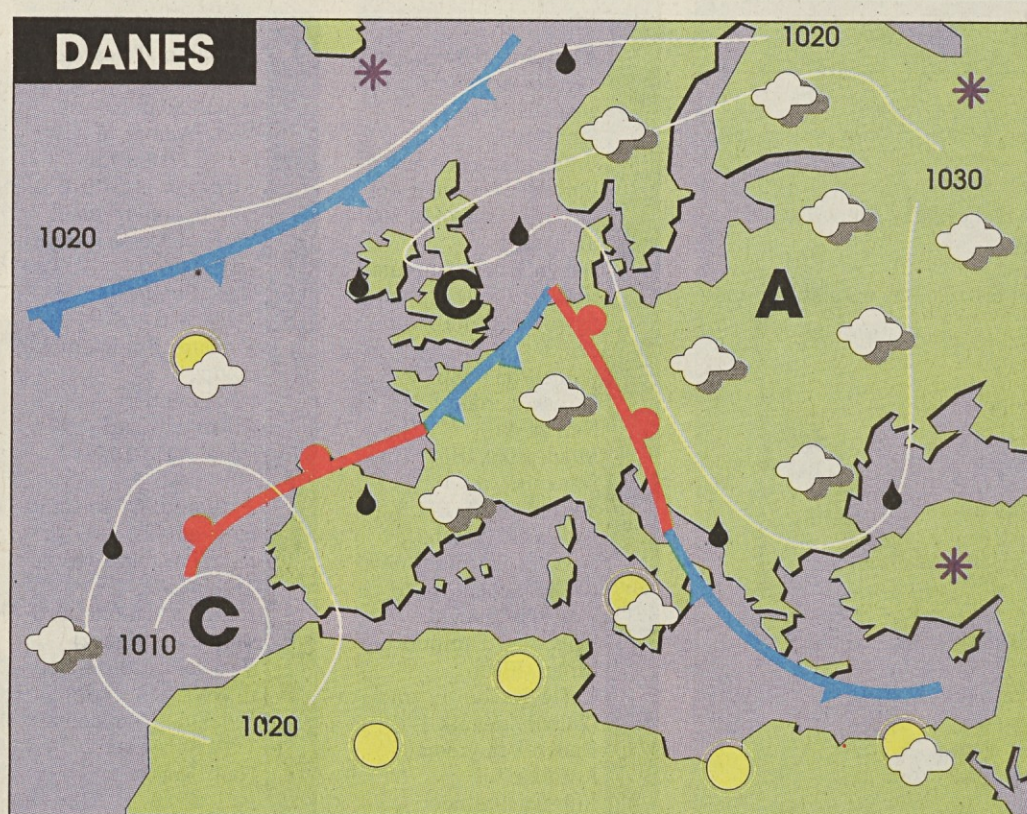
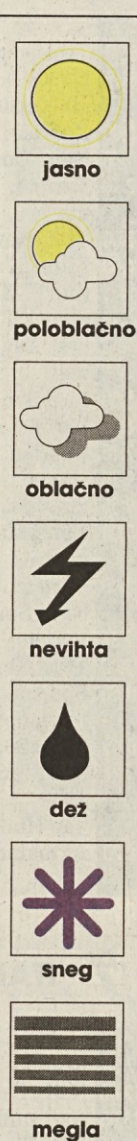
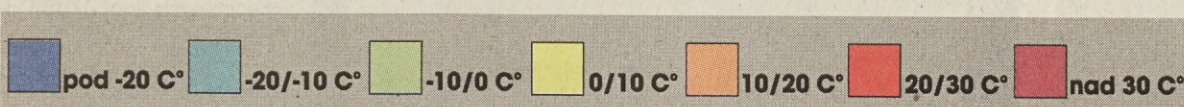
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila: 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutrarniki; 7.00 Jutrarnja kronika; 7.30 Pregled ti-

ska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 Pravno svetovanje; 10.30 Primorski val 202; 11.30 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Aktualna tema; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.00 Zaključek - prenos RS.

EVROPA / NA ZAHODU IN SEVERU NEKAJ DEŽJA

TEMPERATURE OB 13. URI

VREMENSKA SLIKA
Oslabljena fronta se bo zadrževala nad našimi kraji. Nad vzhodno Evropo in Balkanom bo območje visokega zračnega pritiska. Ob šibkih vetrovih priteka nad naše kraje vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vstalo ob 07.14 in zašlo ob 16.23. Dan bo dolg 9 ur in 9 minut. Luna bo vstala ob 7 uri 8 minut in zašla ob 15. uri 56 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.34 najnižje -9 cm, ob 8.16 najvišje 48 cm, ob 15.19 najnižje -66 cm, ob 22.07 najvišje 33 cm. Jutri: ob 3.14 najnižje -8 cm, ob 8.50 najvišje 46 cm, ob 15.50 najnižje -66 cm, ob 22.39 najvišje 35 cm.

VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

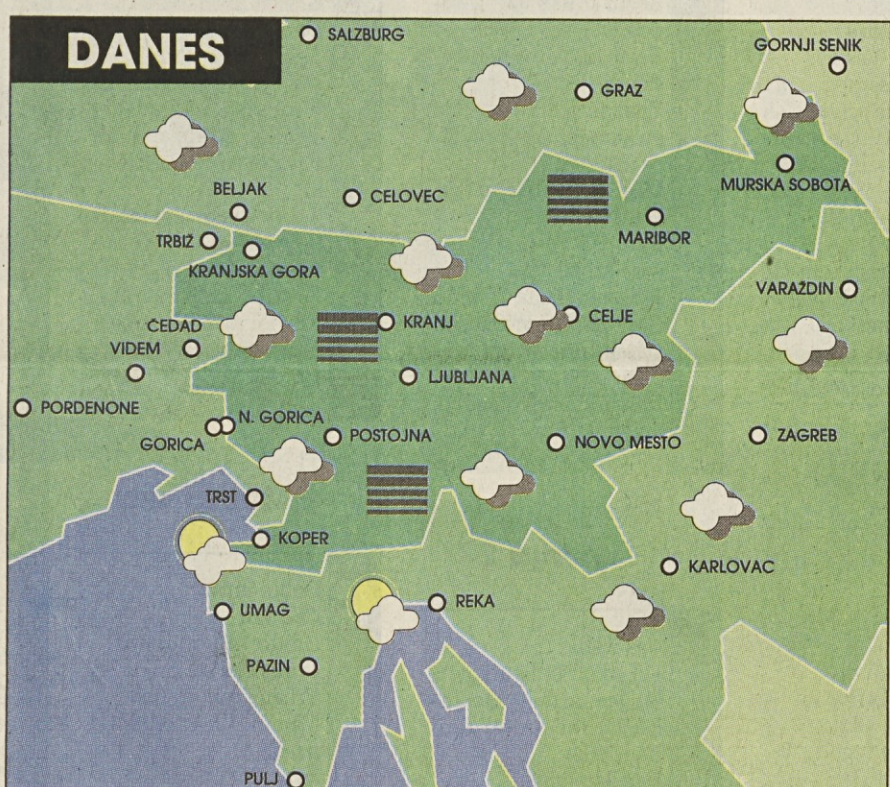
HELSINKI	-8/-2
OSLO	-14/-8
STOCKHOLM	-9/-3
KØBENHAVN	0/2
MOSKVA	-9/-3
BERLIN	-2/2
VARSAVA	-8/1
LONDON	0/6
AMSTERDAM	2/3
BRUSELJ	2/3
BONN	4/4
FRANKFURT	4/5
PARIZ	6/7
DUNAJ	0/0
MÜNCHEN	3/2
ZÜRICH	2/5
ZENEVA	3/6
RIM	8/14
MILAN	4/5
BEOGRAD	-1/-1
NICA	8/14
BARCELONA	3/14
BUKAREŠTA	-4/-3
CARIGRAD	6/7
MADRID	3/11
LIZBONA	11/14
ATENE	6/13
LARNAKA	3/14
TUNIS	8/19
ALŽIR	11/22
MALTA	15/18
JERUZALEM	4/10
KAIRO	10/15

ALPE-JADRAN / OBLAČNO BO IN ZAMEGLJENO

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

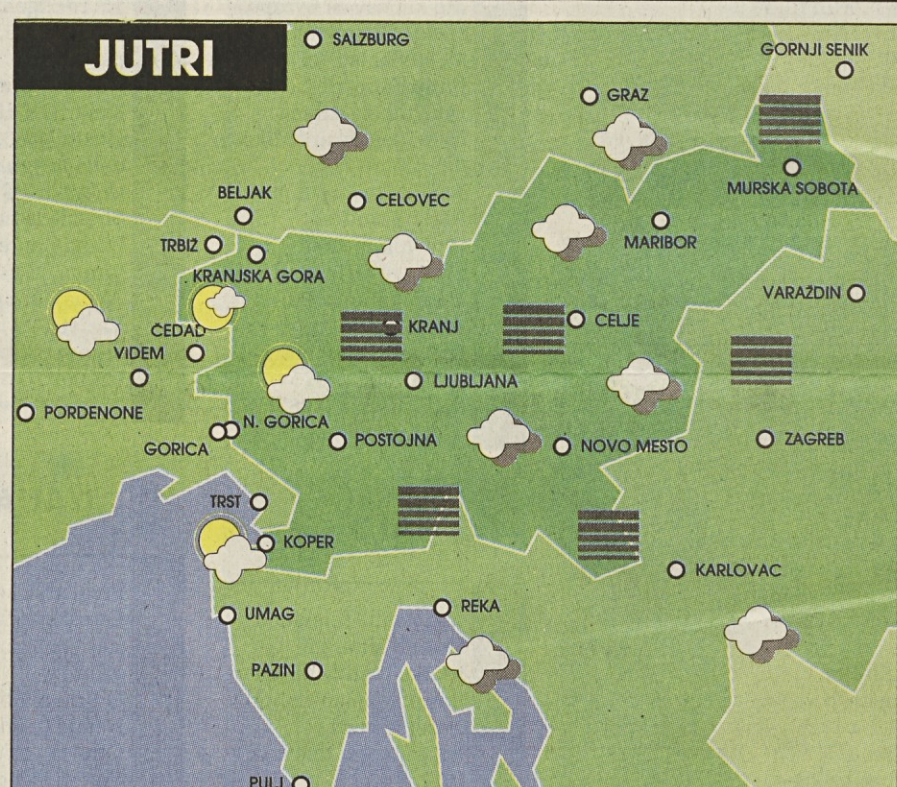
LJUBLJANA	1/2
TRST	10/12
CELOVEC	-5/-4
BRNIK	-1/1
MARIBOR	-1/1
CELJE	-1/0
NOVO MESTO	-1/1
NOVA GORICA	6/9
MUR. SOBOTA	0/1
PORTOROŽ	8/10
POSTOJNA	2/1
IL. BISTRICA	5/4
KOČEVJE	1/0
ČRNOMELJ	1/1
SL. GRADEC	-5/-2
BOVEC	-1/2
RATEČE	-8/1
VOGEL	-1/0
KREDARICA	-3/1
VIDEM	6/3
GRADEC	-1/1
MONOSTER	0/0
ZAGREB	1/2
REKA	9/11

V SLOVENIJI: V višjih legah precej jasno, po nižinah se bo večji del dneva zadrževala nizka oblačnost. Ponekod bo rahlo rosilo. Najvišje dnevne temperature okoli 0 °C, na Primorskem 10 °.

SOSEDNJE POKRAJINE: Oblačno bo in zamegljeno, v višjih legah pa precej jasno.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V četrtek bo oblačno in zamegljeno, v višjih legah in v zahodnih krajih bo delno jasno.

OBETI: V petek ne pričakujemo večje spremembe vremena.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	110
Maribor	103
Celje	152
Trbovlje	76
Hrastnik	93
Zagorje	92
Šoštanj	32

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

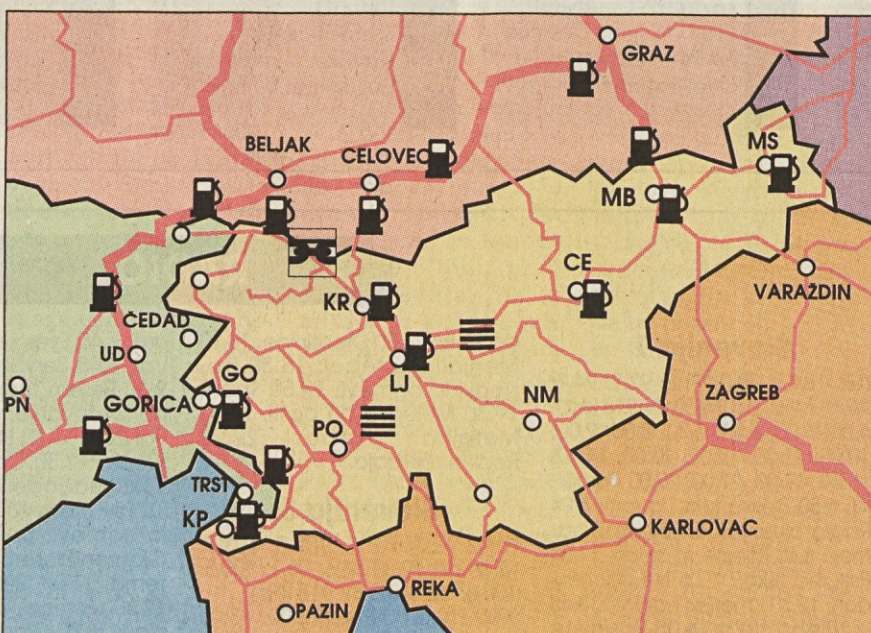
Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 126/Drava HE Dravograd: -Sava Radovljica: 70, Sava Šentjakob: -, Sava Radeče: 156, Sora Suha: 118, Ljubljanska Moste: 112, Savinja Lasko: 122, Krka Podbočje: 99, Kolpa Radenci: 98, Soča Solkan: 221.

HOROSKOP

Piše:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Slišali boste prijetne novice, ki bodo dodatno prispevale k vzemirljivemu pričakovanju praznikov. Izkoristite trenutke sproščene pogovora z nadrejenim.
- BIK 21-4/20-5:** V prihajajočih tednih bodo otroci ali mlajše osebe zahtevale veliko casa zase. Zdelo se vam bo sebično, saj je to tudi obdobje vaše uspešne ustvarjalnosti.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Včerašnjemu pozitivnemu odnosu boste dodali se nekaj sveže moči in energije. Bodite pozorni na novo, skorajda neopazno tancino, ki označuje novo smer v službi.
- RAK 22-6/22-7:** Čeprav se dan ne bo zacei najbolje, se pozneje ne bo zgodilo nič takega, kar bi vas dokončno dotoklo ali pa spravilo v dobro voljo.
- LEV 23-7/23-8:** V naslednjih tednih bo najbolj primeren čas, da se odločite, kako boste obravnavali lastno zdravje, s tem pa tudi svoje počutje. Tudi novo službo vam bodo ponujali.
- DEVICA 24-8/22-9:** Pogovarjate se uspešno na vseh ravneh. Nekomu pa boste le prevec zaupali v čisti veri, da ste ga s svojimi besedami prepričali in pridobili na svojo stran.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Tudi vi že prehajate v praznično počutje, zato bi prav radi odmislili vse službene zadeve, da bi se vsaj nekaj casa lahko posvetili družini.
- SKORPIJON 23-10/22-11:** V tem precej neprimernem obdobju se vam bodo ponujali novi izzivi. Čeprav jih niste pričakovali, se jih boste z vsi vsemo lotili. Doma bodo hudi.
- STRELEC 23-11/21-12:** Zacetek nove smeri (in novega vetra) v službi bo se dodatno opepal vaše počutje. Niste pa si na jasnem, zakaj se partner tako upira vašim željam.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Dan sicer ne bo poln akcije, kot ste potihoma želeli in pričakovali, vendar bodo zadeve potekale gladko in v vase zadovoljstvo. Napredovali boste.
- VODNAR 21-1/19-2:** Izgubili se boste na duhovnem področju in sprehajali po najbolj oddaljenih misticnih kotičkih vaših misli. To vas bo sicer pomirilo, a vam hkrati dalo misliti.
- RIBI 20-2/20-3:** Presenetljive novice v zvezi s službo in vašo kariero vas bodo močno presenetili, saj si o tem tudi sanjati niste drznili. Odpirajo se nova vrata.

CESTE / MOKRE IN SPOLZKE

Na območjih, kjer se zadržuje megla, so ceste mokre in spolzke. Na izpostavljenih legah je velika nevarnost poledice. Sicer pa promet poteka tekoče in brez večjih zastojev. Tudi na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje. Iz cestnih podjetij ni poročil o zaporah cest na Slovenskem.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	Cimolais	Podkloster
Vrhe	Claut	Bad Kleinkirchheim
Lončevz	Piancavallo	Pilberk/Peca
Starl vrh	Zabnice/Ovčja vas	Slovenij Plajberk
Rogla	Raibl	Dobrač
Kanin	Forni Avoltri	Nassfeld/Mokrine
Cerkno	Forni di Sopra	Spittal/Goldeck
Soriška planina	Paluzza-Timau	Helligenblut
Vogel	Paularo	Katschberg
Kobla	Pontebba	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	Pradibosco	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	Prato Carnico	Mallnitz
Pokljuka	Zoncolan	Sauris
Rog - Crmošnjice	Sella Chianzutan	Seefeld
Prvine	Nevejsko sedlo	Kitzbühel
Jezerško	Višarje	Obertauern
Ulovka	VENETO	Zell am See
Krvavec	Sappada	Schladming/Planai
Črni vrh		

V VEDNOST

Vodni
izviri
na Krasu

Kras zavzema skoraj polovico površine Slovenije. Značilnost kraških območij je, da se voda pretaka manj po površini in bolj po podzemeljskih vodnih poteh. Površinski tokovi so razmeroma kratki, vode ponikajo v kraško podzemlje in se ponovno pojavljajo v izviri ob manj prepustnem ali neprepustnem obrobju. Podzemeljske vodne povezave dolocamo s sledilnimi poskusi, pri katerih sledilne snovi injiciramo v kraške ponore in z analizami ugotovljamo njihovo pojavljanje v kraških izviri. Večina glavnih smeri podzemeljskega pretakanja vode na slovenskem krasu je znana, vendar pa je na nekaterih območjih se precej nepojasnjenega.

Količinsko pomenijo večji kraški izviri zanesljiv vodni vir, ker imajo večinoma velike podzemeljske akumulacije. Tako tudi v daljših sušnih obdobjih redko nastopi problem pomanjkanja vode v izviri. Po drugi strani pa so kraški izviri močno izpostavljeni onesnaževanju iz zaledja.

Med največjimi kraškimi izviri, ki oskrbujejo pitno vodo, so izvir Mlinske v Malnih za postojnsko regijo, izvir Ritzane za Primorje in izvir ob vzhodni Trnovsko-Banjske planote za večji del Primorske (Vipava, Hubelj, Mrzle, Idrija). V vseh naštetih izviri so ugotovili vpliv naselij, kmetijstva in industrije v kraškem zaledju. V izviri, se posebej v usedlinah, so primesane tudi težke kovine in strupene organske spojine. Doslej se niso izmerili vsebnosti, ki bi presegale dovoljene vrednosti za pitno vodo, vendar se jim nekateri nasteti izviri obcasno približajo.

Znan primer je onesnaževanje izvira Krpe s polikloriranimi bifenili iz kraškega zaledja izvira. Onesnaževanje je bilo ugotovljeno pred gradnjo zajetja pitne vode, sicer bi bile posledice se hujše.

Odlokov za zaščito zaledja kraških izvirov, ki oskrbujejo pitno vodo, v Sloveniji se nimamo.

Martina Zupan